

RiR 2026:17

Försäkringskassans hantering av förmåner för familjer som bor eller arbetar i olika EU-länder

Riksrevisionen är en myndighet under riksdagen med uppgift att granska statliga myndigheter och verksamheter. Vi bedriver både årlig revision och effektivitetsrevision. Genom ett grundlagsskyddat oberoende har Riksrevisionen ett starkt mandat och är en viktig del av riksdagens kontrollmakt som bidrar till förbättringar och demokratisk insyn.

Denna rapport har tagits fram inom effektivitetsrevisionen, vars uppgift är att granska hur effektiv den statliga verksamheten är. Vi lämnar även rekommendationer för att förbättra den granskade verksamheten. Effektivitetsgranskningar lämnas direkt till riksdagen som bereder dem tillsammans med en svarsskrivelse från regeringen.

Riksrevisionen

RiR 2026:17

ISBN 978-91-7086-756-9

ISSN 1652-6597

Tryck: Riksdagstryckeriet, Stockholm 2026

Beslutad: 2026-09-09
Diarienummer: 2025/0548
RiR 2026:17

Till: Riksdagen

Härmed överlämnas enligt 9 § lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. följande granskningsrapport:

Försäkringskassans hantering av förmåner för familjer som bor eller arbetar i olika EU-länder

Riksrevisionen har granskat om regeringens och Försäkringskassans hantering av EU-familjeförmåner är effektiv. Resultatet av granskningen redovisas i denna granskningsrapport. Den innehåller slutsatser och rekommendationer som avser Försäkringskassan.

Riksrevisorn Christina Gellerbrant Hagberg har beslutat i detta ärende. Revisorn Anja Folkesson har varit föredragande. Revisorn Michella Szukis och enhetschefen Anna Hessel har medverkat i den slutliga handläggningen.

Christina Gellerbrant Hagberg

Anja Folkesson

För kännedom

Regeringskansliet; Socialdepartementet
Försäkringskassan

Innehåll

Sammanfattning	5
1 Inledning	9
1.1 Motiv till granskning	9
1.2 Övergripande revisionsfråga och avgränsningar	9
1.3 Bedömningsgrunder	10
1.4 Metod och genomförande	12
2 Försäkringskassans hantering av familjeförmåner med EU-anknytning	13
2.1 Sverige ska samordna familjeförmåner för att främja den fria rörligheten inom EU	13
2.2 Försäkringskassans organisation och roller i hanteringen av EU-familjeförmåner	15
3 Identifiering och utredning av rätten till familjeförmåner med EU-anknytning	21
3.1 Bristande informationsinhämtning och informationsöverföring försvårar identifiering av EU-anknytning i föräldrapenningsärenden	22
3.2 Ineffektiv utredning av EU-familjeförmåner leder till onödiga dröjsmål	28
4 Stöd för en effektiv handläggning av familjeförmåner med EU-anknytning	42
4.1 Bristande styr- och stöddokument försvårar en resurseffektiv och enhetlig handläggning	43
4.2 Bristande tekniska stöd leder till en ineffektiv handlägningsprocess med risk för fel	46
4.3 Organiseringen av utvecklings- och stödarbetet begränsar genomslaget för EU-verksamheternas behov	51
4.4 Vissa förutsättningar saknas för ett effektivt rättsligt stöd och en effektiv rättslig styrning i EU-frågor	52
5 Styrning mot en effektiv hantering av familjeförmåner med EU-anknytning	56
5.1 Brister i resursfördelning har lett till att stora balanser och långa handläggningstider kvarstår	57
5.2 Otydligt ansvar och bristande samverkan gör att EU-perspektivet riskerar att falla bort	61
5.3 Bristande uppföljning av EU-föräldrapenning försvårar en effektiv styrning	64
6 Slutsatser och rekommendationer	66
6.1 Försäkringskassan har inte skapat förutsättningar för en effektiv hantering av EU-familjeförmåner	66
6.2 Styrning av resurser har inte tagit hänsyn till EU-verksamheternas behov	68
6.3 Rekommendationer	70
Ordlista	71
Referenslista	72

Sammanfattning

Riksrevisionen har granskat om Försäkringskassans hantering av familjeförmåner när någon i familjen bor eller arbetar i ett annat EU-land, så kallade EU-familjeförmåner, är effektiv. Försäkringskassan hanterar och fattar beslut i två slag av EU-familjeförmåner: EU-bidragsförmåner, såsom barnbidrag och delar av bostadsbidraget, och EU-föräldrapenning. Granskningen visar att Försäkringskassan inte har skapat tillräckliga förutsättningar för att identifiera och utreda dessa ärenden på ett effektivt sätt. Det har lett till långa handläggningstider, stora ärendebalanser och ökad risk för felaktiga utbetalningar och brister i den rättsliga kvaliteten.

Riksrevisionen bedömer att dessa brister i stor utsträckning hänger samman med hur resurser styrs och fördelas inom myndigheten. EU-ärenden präglas ofta av högre komplexitet, större beroende av externa aktörer och påverkan från förändringar som Försäkringskassan inte själv råder över, exempelvis i andra länder eller i EU-rätten. Granskningen visar att Försäkringskassan inte i tillräcklig utsträckning har anpassat sina arbetssätt, sitt stöd och sin styrning till dessa förutsättningar. Det har bidragit till att familjer i gränsöverskridande arbets- och bosättningsförhållanden får vänta orimligt länge på ersättning, vilket i förlängningen riskerar att försämra förutsättningarna för den fria rörligheten inom EU.

EU-anknytning identifieras ofta sent eller inte alls

Granskningen visar att det i många fall kan dröja innan Försäkringskassan uppmärksammar EU-anknytning i ett pågående ärende. Det innebär att ärenden fortsätter att handläggas enligt nationell rätt, utan att EU-rätten tillämpas. Det gäller särskilt för föräldrapenningärenden, där brister i ansökningsförfarandet och i stödet vid manuella kontroller innebär att familjens samlade situation inte beaktas. Riksrevisionen bedömer att detta ökar risken för felaktiga utbetalningar och återkrav.

Utredningen präglas av långa dröjsmål och stora balanser

När ärenden med EU-anknytning väl identifieras präglas handläggningen ofta av långa liggstider och begränsad aktiv utredning. Inom EU-bidragsförmåner har stora ärendebalanser byggts upp under lång tid, och inom EU-föräldrapenning har både balanserna och handläggningstiderna ökat. En betydande del av den totala handläggningstiden inom EU-familjeförmåner består av liggstid före uppstart eller liggstid efter att kompletterande uppgifter har inkommit. Riksrevisionen bedömer att dessa dröjsmål inte enbart beror på ärendenas komplexitet, utan också på hur arbetet prioriteras och organiseras. Konsekvensen blir att familjer i gränsöverskridande situationer får vänta orimligt länge på ersättning som i vissa fall är avsedd att täcka inkomstbortfall. Försäkringskassans hantering bidrar även till att informationsutbytet mellan medlemsländer inte fungerar effektivt. Det försvårar samordningen av

familjeförmåner inom EU och innebär att Sverige inte fullt ut lever upp till sina åtaganden i EU-samarbetet.

Handläggargstöd är inte anpassade för EU-ärenden

En bidragande orsak till den ineffektiva hanteringen av EU-ärenden är att stödet i handläggningen inte är tillräckligt anpassat till EU-ärenden. Riksrevisionen bedömer att brister i både styrande och stödjande dokument, tekniska lösningar och rättslig styrning sammantaget försvårar en effektiv och enhetlig handläggning.

Granskningen visar att stödet i stor utsträckning är utformat för ärenden utan gränsöverskridande inslag. Det beror på att Försäkringskassan har prioriterat stöd till verksamheter med stora ärendevolymer. De verksamheter som hanterar EU-familjeförmåner, i rapporten samlat benämnda EU-verksamheter, har i stället tagit fram egna handläggargstöd. Dessa stöd kvalitetssäkras inte alltid, vilket ökar risken för brister i både effektivitet och rättslig kvalitet. Bristen på tekniskt stöd innebär även att många manuella moment tar tid från utredningsarbetet och ökar risken för fel.

Styrningen av EU-familjeförmåner har inte anpassats till behoven i handläggningen

Granskningen visar vidare att Försäkringskassans fördelning av resurser, inklusive stöd till handläggningen, inte har anpassats till behoven hos EU-verksamheterna. Vid prioritering och fördelning av resurser har myndigheten i begränsad utsträckning tagit hänsyn till faktorer såsom växande ärendebalanser, svårbedömda resursbehov och externa förändringar som snabbt kan påverka arbetsbelastningen i EU-ärenden. Detta har bidragit till att stora ärendebalanser har kunnat byggas upp under lång tid. Riksrevisionen bedömer att otydliga ansvarsförhållanden och bristande samverkan mellan olika delar av myndigheten gör att EU-perspektivet riskerar att falla bort i myndighetens styrning. Styrningen av den verksamhet som hanterar EU-föräldrapenning har försvårats ytterligare, både av bristande uppföljning och av att EU-föräldrapenning inte alltid inkluderats i sammanhang som rör EU-familjeförmåner.

Rekommendationer

Riksrevisionen lämnar följande rekommendationer till Försäkringskassan:

- Beakta EU-verksamheternas behov tydligare i prioriteringar, resursfördelning och utformning av stöd.
- Utveckla styr- och stöddokument för handläggningen som stödjer en resurseffektiv handläggning med hög rättslig kvalitet.
- Utveckla tekniskt stöd i handläggningen för att minska manuellt merarbete och risk för fel.
- Se över vilka uppgifter som samlas in i ansökan och utveckla handläggarstödet vid manuella kontroller, i syfte att minska risken för felaktig hantering av föräldrapenningärenden för familjer med EU-anknytning.
- Säkerställ att EU-perspektivet integreras i myndighetens styrande och stödjande funktioner genom tydligare ansvar, samverkan och informationsdelning.
- Utveckla uppföljningen så att den ger en samlad och rättvisande bild av EU-föräldrapenning och möjliggör en effektiv resursfördelning.

1 Inledning

1.1 Motiv till granskning

Inom EU/EES och Schweiz¹ finns gemensamma regler för samordning av social trygghet. Syftet är att underlätta den fria rörligheten² och undvika att personer förlorar rättigheter eller får dubbla ersättningar. Försäkringskassan har ett centralt ansvar för att tillämpa EU:s samordningsbestämmelser. Detta är särskilt viktigt när allt fler rör sig över landsgränserna.

Samordningsbestämmelserna gäller olika kategorier av förmåner, varav en är familjeförmåner. Försäkringskassan hanterar årligen ett stort antal ärenden där familjeförmåner ska samordnas mellan medlemsländer. Under 2025 kom det in omkring 67 000 familjeförmånsärenden med EU-anknytning.³ Den ökade rörligheten inom EU, i kombination med komplexiteten i dessa ärenden, ställer höga krav på Försäkringskassans hantering av EU-familjeförmåner.

Det finns flera indikationer på effektivitetsbrister i Försäkringskassans hantering av familjeförmåner med EU-anknytning. Hanteringen präglas av stora balanser och långa liggtider. Att hanteringen är effektiv är viktigt både för att minska risken för felaktiga utbetalningar och för att enskilda familjer inte ska behöva vänta onödigt länge på ersättning.

1.2 Övergripande revisionsfråga och avgränsningar

Granskningens övergripande fråga är om Försäkringskassans hantering av familjeförmåner med EU-anknytning är effektiv. Den övergripande frågan har brutits ner i två delfrågor:

1. Arbetar Försäkringskassan effektivt med att **identifiera** och **utreda** rätten till familjeförmåner med EU-anknytning?
2. Har Försäkringskassan **styr** och **organiserat** verksamheten på ett sätt som skapar förutsättningar för en effektiv hantering av familjeförmåner med EU-anknytning?

Granskningen omfattar Försäkringskassans arbete med EU-familjeförmåner, det vill säga **EU-bidragsförmåner** (barn- och bostadsbidrag⁴) och **EU-föräldrapenning**. Vi har avgränsat bort Försäkringskassans hantering av studiebidrag som en EU-familjeförmån eftersom Försäkringskassan inte fattar beslut i dessa ärenden.

¹ Fortsättningsvis kommer dessa att benämnas som EU-länder.

² Den fria rörligheten är en grundläggande princip inom EU. För unionsmedborgare innebär den en rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier (artikel 21.1 FEUF och artikel 45.1 i EU:s rättighetsstadga).

³ Verksamhetsstatistik från Försäkringskassan, mottagen 2026-04-16 och 2026-04-23.

⁴ Endast delar av bostadsbidraget samordnas som en EU-familjeförmån, det gäller bostadsbidrag i form av särskilt bidrag för hemmavarande barn, särskilt bidrag för barn som bor växelvis och umgängesbidrag.

Vi granskar perioden från 2019, när även föräldrapenning klassades som en EU-familjeförmån, med särskilt fokus på de senaste åren.

I granskningen ingår Försäkringskassans utredning av dessa ärenden, hur de identifieras och överlämnas mellan olika delar av organisationen, och hur stödverksamheter bidrar till en effektiv hantering. Vi granskar därför även andra delar av myndigheten än de som ansvarar för EU-familjeförmåner, såsom handläggningen av nationella förmåner och olika stödverksamheter.⁵ Resultat från återkravsverksamheten används också som indikatorer på effektivitet, men själva effektiviteten i denna verksamhet ingår inte i granskningen.

Granskningen inkluderar även regeringens ansvar för att styra Försäkringskassan så att myndigheten har goda förutsättningar för att hantera dessa ärenden effektivt. Däremot ingår inte regeringens medverkan i Administrativa kommissionen eftersom arbetet där sker i samverkan med andra medlemsländer.⁶

1.3 Bedömningsgrunder

Riksrevisionen jämför den granskade verksamheten mot bedömningsgrunder som uttrycker hur verksamheten bör fungera och vad den förväntas uppnå. Bedömningsgrunderna i granskningen utgår från EU:s samordningsbestämmelser om social trygghet och de principer som följer av EU-fördraget för medlemsstaternas tillämpning av EU-rätten.⁷ Därutöver beaktas de skyldigheter som följer av förvaltningslagen (2017:900), myndighetsförordningen (2007:515) och Försäkringskassans instruktion (2009:1174).

1.3.1 Delfråga 1: Identifiering och utredning

EU-förordningarna syftar till att samordna den sociala tryggheten på ett sätt som inte hindrar den fria rörligheten.⁸ Förordningarna ställer krav på att berörda myndigheter och andra ansvariga organ tillhandahåller och utbyter nödvändig information utan dröjsmål samt besvarar förfrågningar inom rimlig tid. Enligt den administrativa kommissionen motsvarar det i normalfallet tre månader.⁹ Av förvaltningslagen följer

⁵ Försäkringskassans utredning av försäkringstillhörighet spelar en viktig roll i hanteringen. Denna har dock i stora delar redan behandlats i Riksrevisionens granskning av socialförsäkringsskyddet vid internationell rörlighet. Se Riksrevisionen, *Socialförsäkringsskyddet vid internationell rörlighet*, 2025.

⁶ Administrativa kommissionen (AK) är ett organ som är knutet till EU-kommissionen och består av regeringsföreträdare för medlemsländerna. AK har bland annat i uppgift att underlätta en enhetlig tillämpning av EU:s samordningsbestämmelser och främja samarbetet mellan myndigheterna i de olika medlemsländerna (Svar på skriftliga frågor, Socialdepartementet, 2025-09-29. Se även artikel 72 i förordning 883/2004).

⁷ Att t.ex. EU-fördrag ska tillämpas i gränsöverskridande situationer framför socialförsäkringsbalkens materiella bestämmelser framgår i upplysningsbestämmelsen 2 kap. 5 § socialförsäkringsbalken (SFB).

⁸ EU:s samordning av social trygghet regleras främst genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 987/2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004. Hädanefter förordning 883/2004 och förordning 987/2009.

⁸ Prop. 2017/18:1, s. 42.

⁹ Enligt artikel 76.4 i förordning 883/2004 ska förfrågningar mellan medlemsstater besvaras inom rimlig tid. Den administrativa kommissionen har i beslut nr F2 (23 juni 2015) preciserat att detta i normalfallet innebär inom tre månader. Av artikel 4 i förordning 987/2009 följer att informationsutbytet ska ske elektroniskt.

att handläggningen ska ske enkelt, snabbt och kostnadseffektivt utan att rättssäkerheten eftersätts. Därutöver har Försäkringskassan en vidsträckt utredningsskyldighet.¹⁰ Försäkringskassan ska även motverka felaktiga utbetalningar.¹¹

Riksrevisionen bedömer därför att Försäkringskassan, för att arbeta effektivt med att identifiera och utreda rätten till familjeförmåner med EU-anknytning, bör

- identifiera familjeförmåner med EU-anknytning utan onödiga dröjsmål så att risken för felaktiga utbetalningar är låg
- utreda familjeförmåner med EU-anknytning utan onödiga dröjsmål under handläggningen.

Med onödiga dröjsmål avses fördröjningar som inte är motiverade av ärendets art eller behovet av utredningsåtgärder.

1.3.2 Delfråga 2: Styrning och organisering

Enligt myndighetsförordningen ansvarar myndighetens ledning för att verksamheten bedrivs effektivt, enligt gällande rätt och de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen, samt med god hushållning.¹² Myndigheten är även skyldig att tillämpa en process som ska säkerställa att myndigheten med rimlig säkerhet fullgör sina uppgifter, uppnår verksamhetens mål och uppfyller de aktuella kraven i myndighetsförordningen.¹³ Försäkringskassan ska även följa, analysera och förmedla socialförsäkringssystemets utveckling och effekter samt ansvara för en kvalificerad kunskapsuppbyggnad.¹⁴ Regeringen har vidare framhållit behovet av uppföljning, och därmed utveckling av statistikinsamling inom områden som präglas av internationella förhållanden.¹⁵ Försäkringskassan ska även följa upp handläggande verksamhet samt anpassa kapacitet och arbetssätt när produktionsbehovet förändras.¹⁶

Riksrevisionen bedömer därför att Försäkringskassan, för att skapa förutsättningar för en hantering av familjeförmåner med EU-anknytning som är resurseffektiv och håller en hög rättslig kvalitet, bör

- ge handläggande verksamheter tillgång till stöd, till exempel tydliga och uppdaterade handläggarstöd, ändamålsenliga tekniska lösningar och vägledning vid förändringar i rättslig tillämpning

¹⁰ 9 § första stycket förvaltningslagen och 110 kap. 13 § SFB.

¹¹ 2 § 3 förordningen med instruktion för Försäkringskassan.

¹² 3 § myndighetsförordningen.

¹³ 2 § förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll.

¹⁴ 2 § 7 förordningen med instruktion för Försäkringskassan.

¹⁵ Prop. 2017/18:1, s. 43.

¹⁶ Försäkringskassan, *Riktlinje (2018:04) Försäkringskassans produktionssystem*, 2018.

- arbeta systematiskt med att utveckla handläggningen genom tydlig ansvarsfördelning och etablerade former för samverkan, prioritering av resurser utifrån relevanta och tillförlitliga underlag, samt löpande uppföljning av resultat, risker och åtgärder i handläggningen.

1.4 Metod och genomförande

Granskningen bygger på en kombination av kvalitativa och kvantitativa metoder för att bedöma om Försäkringskassan identifierar, utreder, styr och organiserar handläggningen av familjeförmåner med EU-anknytning på ett effektivt sätt.¹⁷

För att bedöma hur familjeförmåner med EU-anknytning identifieras och utreds har vi intervjuat medarbetare inom både EU-verksamheterna och den nationella handläggningen. Vi har även analyserat verksamhets- och EU-statistik, genomfört aktgranskningar och ställt skriftliga frågor i syfte att beskriva olika ärendetyper och analysera handläggningstider och liggstider. Därutöver har vi granskat ett urval av både vanliga och mer komplexa, ovanligare ärenden för att kartlägga olika samordningssituationer. För att analysera risken för felaktiga utbetalningar har vi även analyserat statistik och inhämtat uppgifter från återkravsverksamheten.

För att bedöma om Försäkringskassans styrning och organisation skapar förutsättningar för en effektiv hantering av familjeförmåner med EU-anknytning har vi genomfört intervjuer med chefer på olika nivåer samt handläggare och medarbetare i olika stödfunktioner. Syftet har varit att belysa vilket stöd som ges i handläggningen i form av styrande och stödjande dokument och tekniska stöd, hur resurser och stöd prioriteras, hur samverkan mellan olika delar av organisationen fungerar samt hur verksamheten följs upp och om uppföljningarna, vid behov, leder till förbättringsåtgärder. Därutöver har vi ställt skriftliga frågor i syfte att följa upp intervjuer samt inhämta kompletterande uppgifter och förtydliganden.

Granskningen har genomförts av en projektgrupp bestående av Anja Folkesson (projektledare) och Michella Szukis. Elvira Liljeröd (praktikant) har också bidragit i arbetet. Två referenspersoner har lämnat synpunkter på granskningsupplägget och på ett utkast till granskningsrapporten: Jaan Paju, professor i statsrätt och docent i europarätt vid Stockholms universitet och Bernd Parusel, forskare i statsvetenskap på Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps). Företrädare för Regeringskansliet (Socialdepartementet) och Försäkringskassan har fått tillfälle att faktagranska och i övrigt lämna synpunkter på ett utkast till granskningsrapporten.

¹⁷ Se ärendedokument 2025/0548–133 *Redovisning av intervjuer och registerdata* och ärendedokument 2025/0548–134 *Redovisning av aktgranskning*.

2 Försäkringskassans hantering av familjeförmåner med EU-anknytning

I detta kapitel beskriver vi den granskade verksamheten. Kapitlet redogör för Försäkringskassans uppdrag att hantera familjeförmåner med EU-anknytning, hur verksamheten är organiserad samt hur ansvar och roller är fördelade inom myndigheten. Vi beskriver även handläggningen av familjeförmånsärenden med EU-anknytning.

2.1 Sverige ska samordna familjeförmåner för att främja den fria rörligheten inom EU

EU:s samordning av social trygghet regleras främst genom förordning 883/2004¹⁸, som har en överordnad ställning och ska tillämpas av medlemsstaterna för att främja den fria rörligheten inom EU.¹⁹ Bestämmelserna syftar till att samordna, men inte harmonisera, medlemsstaternas socialförsäkringslagstiftningar. Det innebär bland annat att personer vars familjesituation berör flera medlemsländer inte ska gå miste om rättigheter eller missgynnas enbart på grund av att deras situation berör flera länder.

Ett utmärkande drag för familjeförmåner är att rätt till förmåner kan uppstå i flera medlemsstater samtidigt för samma barn och tidsperiod. Samordningsbestämmelserna syftar därför till att säkerställa att familjen varken går miste om en förmån eller får dubbla utbetalningar, samt anger vilket medlemsland som har det primära ansvaret för utbetalningar när rättigheter sammanfaller. Försäkringskassan ansvarar för att samordna och besluta i två slag av familjeförmåner²⁰: dels bidragsförmåner såsom barnbidrag och delar av bostadsbidraget (EU-bidragsförmåner), dels föräldrapenning (EU-föräldrapenning).

När det finns rätt till familjeförmåner från olika länder för samma period avgör *prioritetsordningen* i förordning 883/2004 vilket medlemsland som i första hand ska ansvara för utbetalningarna.²¹ Vilket medlemsland som är huvudansvarigt beror på

¹⁸ Samt dess tillämpningsförförordning 987/2009.

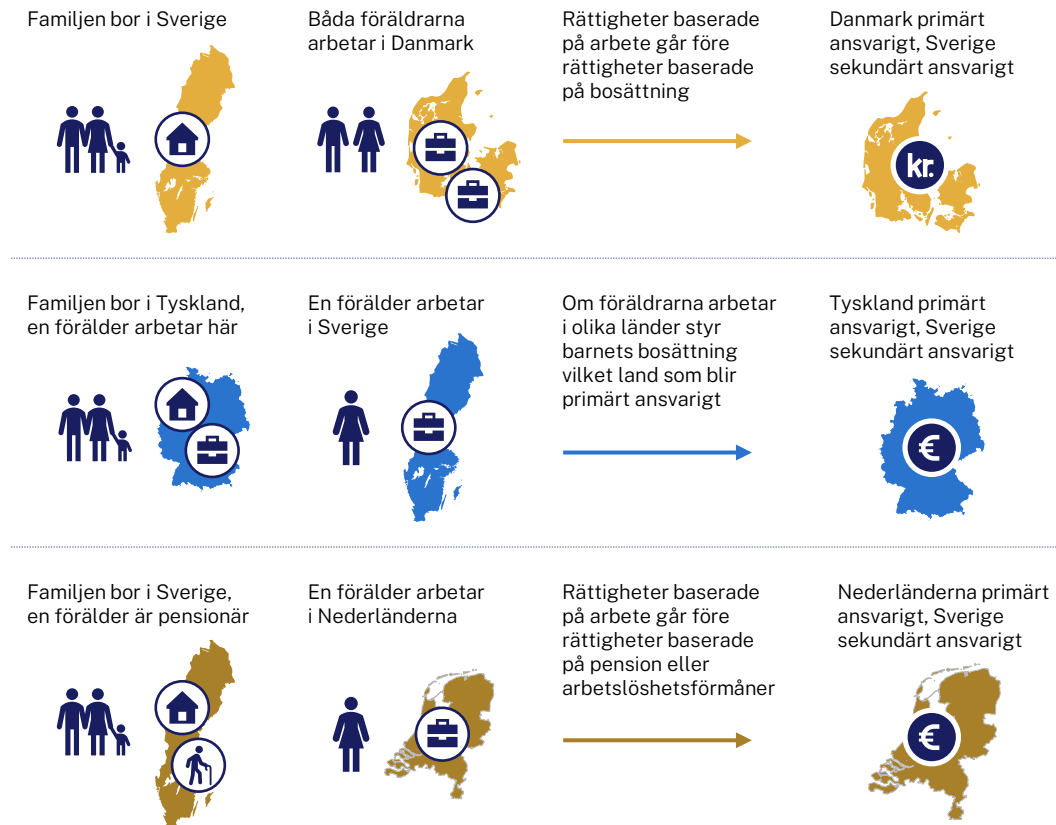
¹⁹ En EU-förordning ska till alla delar vara bindande och direkt tillämplig i varje medlemsstat, vilket framgår av artikel 288 i Fördraget Europeiska unionens funktionssätt (FEUF). Sedan april 2026 finns en preliminär politisk överenskommelse mellan Europaparlamentet och rådet om reviderade regler för samordning av social trygghet (förordning 883/2004). Ändringarna omfattar bl.a. ett tydliggörande av hur olika typer av familjeförmåner ska klassificeras och samordnas mellan medlemsstater.

²⁰ Utgångspunkten för att bestämmelserna om familjeförmåner ska bli tillämpliga är att det finns ett barn som ingår i förordningens personkrets (artikel 2 i förordning 883/2004). Det är i första hand medlemsländerna själva som avgör hur en förmån ska klassificeras och samordnas i förordningens mening. Ytterst kan frågan avgöras av EU-domstolen vars praxis är prejudicerande. Av Sveriges lagstiftningsförteckning till artikel 9 i förordning 883/2004 framgår vilka svenska förmåner som ska samordnas som familjeförmåner enligt kapitel 8 i förordning 883/2004.

²¹ Så kallad sammanträffande rätt: Enligt artikel 68.1 i förordning 883/2004 ska prioriteringsreglerna i artikeln tillämpas om rätt till förmåner under *samma period* och för *samma familjemedlemmar* föreligger enligt flera medlemsstaters lagstiftning. Enligt EU-domstolens dom i mål C-347/12 från 2013 anses familjeförmåner bara sammanträffa när de är av samma slag, dvs. har samma syfte och funktion.

om rättigheterna till förmån har förvärvats på grund av arbete, pension eller bosättning.²² Figuren nedan visar, med tre förenklade exempel, hur prioriteringsordningen används för att avgöra vilket medlemsland som är primärt ansvarigt för familjeförmåner när rättigheter finns i flera länder samtidigt.

Figur 1 Exempel på hur prioritetsordningen avgör vilket land som är huvudansvarigt för familjeförmåner

Anm.: Om Sverige har ett sekundärt ansvar för utbetalning av familjeförmåner kan Sverige behöva betala ett tilläggsbelopp. Detta sker när den svenska ersättningen är högre än den som betalas ut i det primärt ansvariga medlemslandet. Som sekundärt ansvarigt land kan Sverige även komma att betala ut full ersättning om familjen inte har rätt till förmåner från det primärt ansvariga landet.

För EU-bidragsförmåner har familjen i normalfallet rätt till ersättning från två länder samtidigt, vilket innebär att prioritetsordningen i princip alltid tillämpas. För EU-föräldrapenningärenden börjar Försäkringskassan i stället med att kontrollera om det finns ersättningsperioder från ett annat land som motsvarar föräldrapenning²³ och som överlappar den svenska ersättningsperioden. I dessa fall tillämpas prioritetsordningen. Om perioderna inte överlappar utreder Försäkringskassan i

²² Prioriteringsordningen framgår av artikel 68 i förordning 883/2004. Det medlemsland som kommer först i prioritetsordningen kallas primärland medan det andra kallas sekundärland. Det kan också finnas en sammanträffande rätt till familjeförmåner från fler än två medlemsländer. Då kan ett medlemsland också få det tredje ansvaret för familjeförmåner (se Försäkringskassan, *Vägledning EU-familjeförmåner*, 2024, s. 45).

²³ För föräldrapenning innebär EU-domstolens dom i mål C-347/12 att ersättningen ska anses vara av samma slag om den har till syfte att utgöra inkomstkompensation vid vård av barn.

stället hur många dagar som ska räknas av från den svenska föräldrapenningen. EU-föräldrapenning hanterar både ärenden med en pågående gränsöverskridande situation och ärenden där familjen nu är försäkrad i Sverige men föräldrapenningdagar som tidigare tagits ut i annat EU-land ska räknas av.

I handläggningen av familjeförmåner i gränsöverskridande situationer samordnar Försäkringskassan ersättningar främst med Danmark och Norge, följt av Polen, Finland och Tyskland. Samordning förekommer även med andra EU-länder, men i mer begränsad omfattning. I de flesta fall avser samordningen ett enskilt annat medlemsland, medan ärenden som omfattar samordning med flera länder är relativt ovanliga.²⁴

2.2 Försäkringskassans organisation och roller i hanteringen av EU-familjeförmåner

Följande avsnitt beskriver hur hanteringen av familjeförmåner med EU-anknytning är organiserad inom Försäkringskassan, inklusive de verksamheter som identifierar och handlägger EU-ärenden samt tillhörande stödfunktioner. Vi beskriver även handläggningens innehåll.

2.2.1 Försäkringskassans organisation för hantering av EU-familjeförmåner

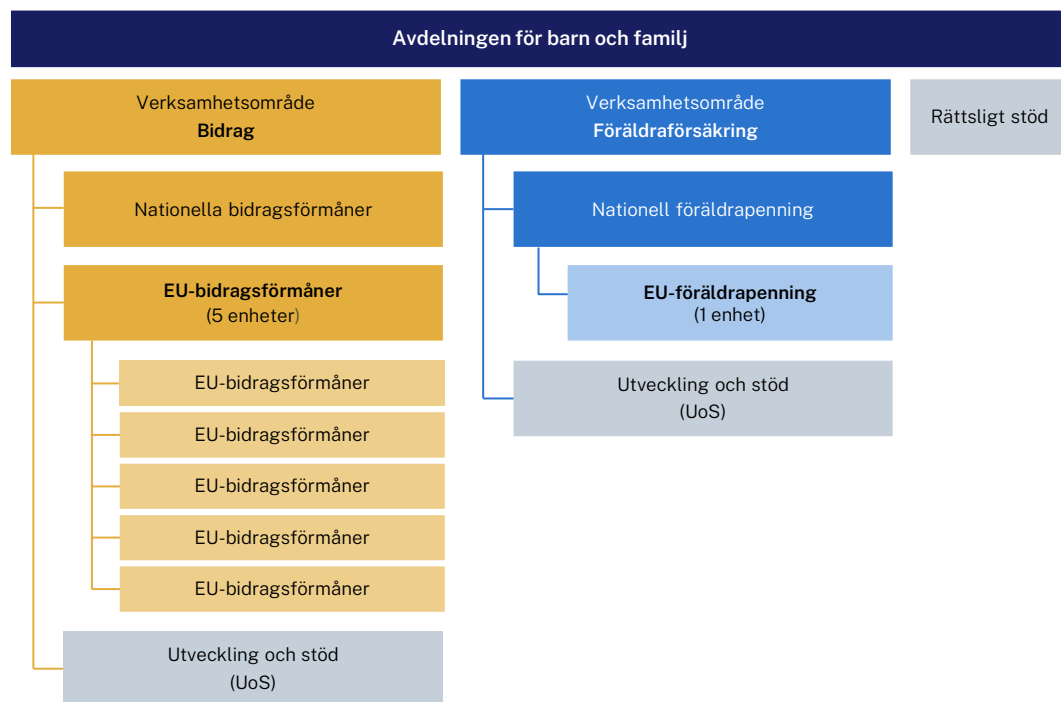
Försäkringskassans hantering av familjeförmåner sker i huvudsak på myndighetens avdelning för barn och familj, se figur 2 för en förenklad organisationsskiss. Identifieringen av EU-anknytning sker främst i handläggningen av nationella familjeförmåner samt i den centraliserade verksamhet som utreder försäkringstillhörighet (se avsnitt 2.2.2).

De två typerna av EU-familjeförmåner, EU-bidragsförmåner och EU-föräldrapenning, handläggs inom olika verksamhetsområden (VO:n). EU-bidragsförmåner sorterar under verksamhetsområde Bidrag (de gula rutorna i figuren nedan), medan föräldrapenningen tillhör verksamhetsområde Föräldraförsäkring (de blå rutorna i figuren nedan). Handläggningen av EU-bidragsförmåner och EU-föräldrapenning sker under olika organisatoriska förutsättningar. EU-bidragsförmåner är organiserat som ett eget område²⁵ inom verksamhetsområdet Bidrag, medan EU-föräldrapenning är organiserat som en enhet inom området Föräldraförsäkring syd, där huvuddelen av verksamheten avser nationell föräldrapenning (se även avsnitt 2.2.3).

²⁴ Uppgifterna om EU-föräldrapenning avser perioden 2022–2025, medan uppgifterna om EU-bidragsförmåner avser perioden 2020–2022. Se ärendedokument 2025/0548–133 *Redovisning av intervjuer och registerdata* för en utförligare beskrivning.

²⁵ Området ansvarar även för handläggning av underhållsstöd där det finns en internationell koppling.

Figur 2 Förenklad organisationskarta för Försäkringskassans avdelning för barn och familj

Källa: Riksrevisionens förenkling av Försäkringskassans organisationskarta.

Inom avdelningen för barn och familj finns också två typer av stödfunktioner, Rättsligt stöd och Utveckling och stöd. Medan det rättsliga stödet ska stötta hela avdelningen för barn och familj, har de två verksamhetsområdena Bidrag och Föräldraförsäkring varsin funktion för utveckling och stöd. Stödet i rättsliga frågor bygger även på den rättsliga styrningen som rättsavdelningen ansvarar för (se avsnitt 2.2.4).

2.2.2 Identifiering av ärenden med EU-anknytning

EU-anknytning uppmärksammas i regel när Försäkringskassans handläggare identifierar uppgifter om arbete eller bosättning i ett annat EU-land. Uppgifter om EU-anknytning kan framkomma på olika sätt. Eftersom rätten till barnbidrag prövas utan att den enskilde lämnar in en ansökan²⁶ behöver Försäkringskassan få in uppgifter om att det finns ett barn som kan ha rätt till familjeförmåner från Sverige.²⁷ Det kan handla om skriftliga uppgifter som den enskilde lämnar i samband med ansökan om en förmån eller vid utredning av i vilket land personen är försäkrad för social trygghet (försäkringstillhörighet), men också om muntliga uppgifter som

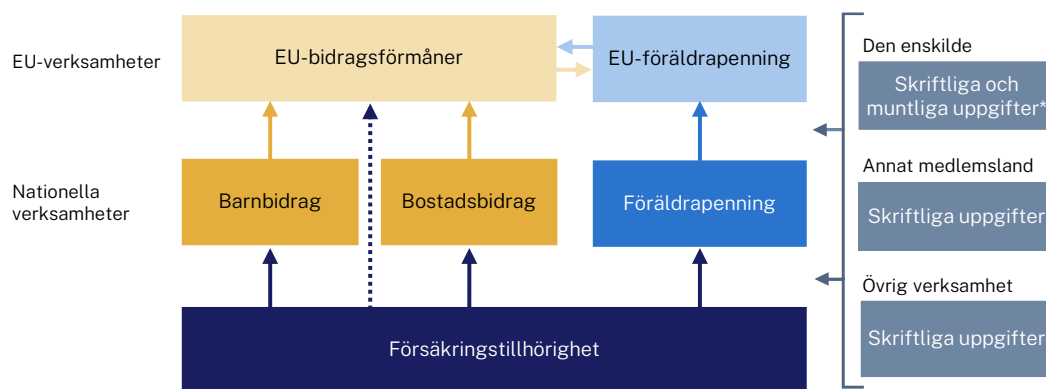
²⁶ 110 kap. 6 § SFB.

²⁷ Bestämmelsen i artikel 60 förordning 987/2009 innebär att en ansökan om en familjeförmån ska lämnas in till institutionen i det medlemsland vars lagstiftning en person omfattas av. Försäkringskassan ska vid inkommen ansökan bedöma helhetssituationen för familjen. Bestämmelserna innebär att även en familjemedlem i ett annat medlemsland kan ansöka om familjeförmåner i Sverige. En ansökan som lämnas in av en familjemedlem ska beaktas på samma sätt som om den försäkrade personen i Sverige gjort ansökan om förmånen (EU-domstolens dom i mål C-378/14, punkt 37).

lämnas i kontakt med Försäkringskassan.²⁸ Därutöver kan information tillföras genom tidigare ärenden eller genom uppgifter från andra svenska myndigheter eller myndigheter i andra medlemsländer. Samma uppgifter kan användas för att identifiera bostadsbidrags- och föräldrapenningärenden med EU-anknytning, men sådana ärenden identifieras i huvudsak genom uppgifter som den enskilde lämnar i ansökan.

Identifieringen av EU-anknytning ska sedan bygga på en samlad bedömning av de uppgifter som finns tillgängliga om familjen. När handläggaren bedömer att familjen befinner sig i en gränsöverskridande situation, eller att någon i familjen tidigare kan ha fått motsvarande ersättning i ett annat EU-land, ska ärendet eller informationen överlämnas till de verksamheter som handlägger EU-familjeförmåner²⁹ (se figur 3 med en förenklad illustration av hur EU-anknytning kan identifieras).

Figur 3 Förenklad illustration av hur EU-anknytning identifieras för familjeförmåner

Anm.: * Med skriftliga uppgifter från enskild avses uppgifter som lämnas i samband med ansökan om förmån och vid utredning av den enskildes försäkringstillhörighet. Muntliga uppgifter avser sådana som den enskilde lämnar i samtal med handläggare på Försäkringskassan. Observera att den streckade pilen från försäkringstillhörighet till EU-bidragförmåner endast avser information om barn bosatta i ett annat land (mejl från Försäkringskassan, 2026-03-30).

2.2.3 Handläggning av EU-familjeförmåner

Handläggningens organisation

Handläggningen av **EU-bidragförmåner** bedrivs inom ett område och vid fem enheter, varav tre är placerade i Malmö och två i Visby. Verksamheten leds av en områdeschef och fem enhetschefer. Till stöd för handläggningen finns för närvarande fem specialister med ansvar för rättstillämpning och kvalitetsfrågor. Verksamheten omfattade totalt 103 medarbetare vid utgången av 2025.³⁰ Den samlade kostnaden för handläggningen av EU-bidragförmåner uppgick samma år till

²⁸ Den enskildes uppgiftsskyldighet framgår av 110 kap. 13 § SFB. Den enskilde har exempelvis även en skyldighet att anmäla ändrade förhållanden som kan påverka rätten till eller storleken av förmånen, såsom arbete eller bosättning i ett annat land eller utländsk socialförsäkringsförmån enligt 110 kap. 46 § SFB.

²⁹ När familjen inte längre befinner sig i en gränsöverskridande situation lämnar EU-föräldrapenning sedan december 2025 tillbaka ärendet till den nationella handläggningen efter att utländska dagar räknats av.

³⁰ Svar på skriftliga frågor, Försäkringskassan, 2026-05-12.

cirka 46 miljoner kronor. Därutöver tilldelades verksamheten ett särskilt tillskott om cirka 3,9 miljoner kronor i syfte att förstärka handläggningskapaciteten under 2025.³¹

Handläggningen av **EU-föräldrapenning** är organiserad inom en enhet inom området Föräldraförsäkring syd. Handläggningen bedrivs vid två orter, Norrköping och Kalmar, men är organisatoriskt samlad inom samma enhet. Enheten leds av en enhetschef och det finns en specialist. Verksamheten omfattade 25 handläggare vid utgången av 2025. Kostnaden för verksamheten uppgick samma år till cirka 16 miljoner kronor.³²

Handläggningens innehåll och komplexitet

Handläggningen av EU-familjeförmåner är komplex och kräver omfattande utredningsarbete innan rätten till ersättning kan bedömas. Flera faktorer behöver kartläggas parallellt, och handläggarna behöver beakta både nationell lagstiftning, EU-förordningar och andra länders socialförsäkringssystem. Gemensamt för EU-bidragförmåner och EU-föräldrapenning är att handläggningen i stor utsträckning kretsar kring familjens samlade situation, vilket förutsätter kontakter med den enskilde och myndigheter i Sverige och utomlands för att fastställa familjens bosättning och arbetssituation.³³

Utredningen ska bland annat klarlägga när rätten till förmån aktualiserats, vilka perioder som omfattas och hur familjens försäkringstillhörighet har förändrats över tid. Därtill tillkommer frågor om var barnen bor eller har bott, om de har flyttat vid olika tidpunkter och vilka vuxna som är vårdnadshavare. Familjekonstellationerna kan vara komplexa och omfatta flera barn och föräldrar från olika relationer.³⁴ Om barnet bor utomlands krävs att barnets identitet och vårdnadsförhållanden styrks. Detta leder ofta till kompletteringar och kontakter med myndigheter i Sverige och utomlands.³⁵

Komplexiteten ökar när flera länder är involverade. EU-bidragförmånsärenden kan kräva samordning med ett eller flera länder, exempelvis när föräldrarna arbetar i olika länder och barnet bor i ett tredje land. Även mindre förändringar i familjens situation, såsom att studiemedel upphör för ett barn, kan innebära att hela familjens situation behöver ses över för att undvika felaktiga utbetalningar.³⁶

³¹ Underlag från Försäkringskassan till Riksrevisionen, mottaget 2025-10-06; Försäkringskassan, *Revidering av kvalitetsanalys för EU-familjeförmåner*, 2025, s. 9.

³² Underlag från Försäkringskassan till Riksrevisionen, mottaget 2025-04-23.

³³ Försäkringskassan utbyter information med utländska institutioner elektroniskt genom den gemensamma infrastrukturen EESSI (Electronic Exchange of Social Security Information).

³⁴ Grupptervju 1, 2 och 3 med handläggare inom EU-bidragförmåner, 2025-11-28, 2025-12-01, 2025-12-02; Grupptervju 1, 2 och 3 med handläggare inom EU-föräldrapenning, 2025-12-04, 2025-12-05.

³⁵ Grupptervju 1, 2 och 3 med handläggare inom EU-föräldrapenning, 2025-12-04 och 2025-12-05. I ungefär en tredjedel av EU-föräldrapenningärendena är barnet bosatt utanför Sverige (se ärendedokument 2025/0548–133 *Redovisning av intervjuer och registerdata*). För barn som är bosatta utomlands kan Försäkringskassan behöva rekvidrera samordningsnummer från Skatteverket.

³⁶ Grupptervju 1, 2 och 3 med handläggare inom EU-bidragförmåner, 2025-11-28, 2025-12-01, 2025-12-02.

Det finns samtidigt skillnader mellan de två EU-familjeförmånerna. Handläggningen av EU-bidragsförmåner omfattar ofta längre tidsperioder, och kan vara uppdelad i flera separata ärenden hos Försäkringskassan, exempelvis när Sveriges ansvar för utbetalningarna varierar över tid enligt prioritetsreglerna.³⁷ Handläggningen av EU-föräldrapenning avser oftare kortare tidsperioder, men kräver liknande utredningsmoment som inom EU-bidragsförmåner. Till skillnad från EU-bidragsförmåner aktualiseras prioritetsordningen dock bara i de fall där ersättningsperioder från olika länder överlappar och där ersättningarna är av samma slag. Handläggarna inom EU-föräldrapenning behöver även bedöma om rätten till ersättning avser den försäkrade i Sverige eller en familjemedlem i ett annat land.³⁸

2.2.4 Stöd till EU-verksamheterna

När handläggare behöver stöd i tillämpningsfrågor ska de vända sig till specialister i den egna verksamheten. Specialisterna spelar en central roll i att tolka, förmedla och omsätta rättsligt stöd i handläggningen. Om frågor uppstår som inte kan hanteras inom verksamheten ansvarar stödfunktionerna Utveckling och stöd samt Rättsligt stöd för att ge ytterligare stöd. Även brister och förbättringsförslag lämnas till någon specialist eller chef som vid behov lyfter det vidare till Utveckling och stöd.

Utveckling och stöd (UoS)

Stödfunktionen Utveckling och stöd ansvarar för förvaltning och utveckling av allt handlägningsstöd som behövs i det dagliga arbetet.³⁹ Det handlar bland annat om stödjande och styrande dokument, mallar och it-stöd, samt andra stödverktyg. De tar även hand om löpande frågor och eventuella otydligheter i stödet, samt prioriterar och hanterar de förbättringsförslag som kommer från den handläggande verksamheten så att handläggare har uppdaterade, korrekta och praktiskt användbara stöd.

Tillsammans med Rättsligt stöd förväntas de även stötta den handläggande verksamheten i tillämpningsfrågor. De ansvarar även för att bevaka politiska beslut och säkerställa att förändringar förankras inom myndigheten. Vid regeländringar ansvarar stödverksamheten för att analysera konsekvenser för handläggningen och identifiera vilka förändringar som behöver göras i såväl styrande och stödjande dokument som it-stöd för att de nya reglerna ska kunna tillämpas korrekt.⁴⁰ På så sätt syftar stödfunktionen Utveckling och stöd till att utgöra en länk mellan lagstiftning, system och utredning.

³⁷ Vår aktgranskning visar att cirka 33 procent av ärendena avser kortare perioder, snarare än beslut som gäller tills vidare. Värdet avser en skattning för totalen och har beräknats som ett populationsviktat genomsnitt. Det 95-procentiga konfidensintervallet uppgår till 25–43 procent. Se ärendedokument 2025/0548–134 *Redovisning av aktgranskning*.

³⁸ En familjemedlem som omfattas av ett annat medlemslands lagstiftning kan ha rätt till föräldrapenning från Sverige, genom att härleda sin rätt från den i Sverige försäkrade föräldern (artikel 67 förordning 883/2004). Härledd rätt förekommer genomgående i mindre än 1 procent av ärendena varje år. Se ärendedokument 2025/0548–133 *Redovisning av intervjuer och registerdata*.

³⁹ Intervjuer med UoS inom VO Bidrag och VO Föräldraförsäkring, 2026-01-22, 2026-01-21.

⁴⁰ Intervju med UoS inom VO Föräldraförsäkring, 2026-01-21.

Rättsligt stöd och styrning

Varje avdelning har i dagsläget ett eget rättsligt stöd med ansvar för de förmåner som ligger inom avdelningens område. Det rättsliga stödet är uppdelat i team som specialiserar sig på olika förmånsgrupper.⁴¹ Syftet med att ha ett rättsligt stöd på varje avdelning är att de ska vara lättillgängliga, arbeta nära verksamheten och ge löpande stöd genom att svara på principiella frågor om hur lagstiftningen ska tolkas. Rättsligt stöd ansvarar även för att ta fram och uppdatera handläggarstöd som är inriktade på tillämpningsfrågor, så kallade vägledningar.

När Rättsligt stöd bedömer att det behövs tydligare rättslig styrning i en fråga, ska frågan lyftas till rättsavdelningen.⁴² Den rättsliga styrningen inom Försäkringskassan är därmed tänkt att bygga på ett samspel mellan den handläggande verksamheten, Rättsligt stöd och rättslig styrning på central nivå. Rättsavdelningen ansvarar för att bestämma hur gällande rätt ska tolkas på myndigheten.⁴³ De ansvarar exempelvis för att ta fram rättsliga ställningstaganden vid nya regelverk eller ny praxis, deltar i beredningar och svarar på frågor. Rättsavdelningen förväntas även samarbeta med regeringen inför, under och efter möten med Administrativa kommissionen. De ansvarar bland annat för att ta fram underlag till regeringens representanter inför möten och ser till att information når ut till andra delar av Försäkringskassan.

⁴¹ Intervju med Rättsligt stöd, 2026-01-26.

⁴² Intervju med Rättsligt stöd, 2026-01-26.

⁴³ Försäkringskassan, *Försäkringskassans arbetsordning*, 2025.

3 Identifiering och utredning av rätten till familjeförmåner med EU-anknytning

Om detta kapitel

Vad handlar kapitlet om? Här redovisar vi iakttagelser om hur Försäkringskassan identifierar och utreder rätten till familjeförmåner med EU-anknytning. Kapitlet visar därmed vilka effektivitetsproblem som uppstår i handläggningen, till exempel sena identifieringar, onödiga dröjsmål och växande balanser.

Vilka delar av organisationen omfattas? Fokus ligger på EU-verksamheterna, det vill säga EU-bidragsförmåner och EU-föräldrapenning. Även de delar av myndigheten som säkerställer att EU-anknytning identifieras och att ärenden överlämnas, till exempel nationell handläggning och försäkringsstillsättning, omfattas (se figur 3).

Hur hänger kapitlet ihop med övriga kapitel? Detta kapitel är en del av en sammanhängande analys där kapitel 3 visar vilka problem som uppstår i handläggningen. I kapitel 4 och 5 analyserar vi orsakerna till dessa problem – först i form av bristande stöd till handläggningen (kapitel 4) och därefter brister i hur arbetet styrs och organiseras (kapitel 5).

Våra huvudsakliga iakttagelser är följande:

- Det finns en påtaglig risk för att EU-anknytning identifieras sent eller inte alls i föräldrapenningärenden. Brister i ansökningsblankettens utformning, särskilt avsaknaden av frågor om den andra förälderns bosättning och arbete, försvårar en tidig identifiering och leder till att ärenden hanteras felaktigt, vilket ökar risken för felaktiga utbetalningar.
- Information som är relevant för att identifiera EU-anknytning når inte alltid de verksamheter som behöver den. Bristande informationsöverföring, tillsammans med otillräckligt stöd och otillräcklig vägledning vid manuella kontroller, bidrar till att identifiering av EU-anknytning vid handläggning av föräldrapenning fördröjs eller uteblir.
- Utredningen av EU-familjeförmåner präglas av onödiga dröjsmål i form av långa perioder av passivitet, både före uppstart av ärenden och under pågående handläggning. Inom EU-bidragsförmåner uppgår dessa liggtider i många fall till flera år, medan de inom EU-föräldrapenning kan uppgå till flera månader.
- Försäkringskassan har under flera år haft höga och växande ärendebalanser inom båda EU-verksamheterna, vilket har lett till att handläggningen har fördröjts, att ärenden har blivit mer resurskrävande över tid och att den enskilde har fått vänta länge på ersättning.

3.1 Bristande informationsinhämtning och informationsöverföring försvårar identifiering av EU-anknytning i föräldrapenningsärenden

Granskningen visar att identifieringen av EU-anknytning i föräldrapenningsärenden i flera avseenden sker sent eller helt uteblir. Brister i ansökningsblankettens utformning, i informationsöverföringen mellan verksamheter och i det stöd som ges vid manuella kontroller innebär att ärenden i många fall felaktigt hanteras av nationella verksamheter trots att familjen har en EU-anknytning. Detta ökar risken för felaktig hantering och felaktiga utbetalningar.

3.1.1 Ineffektiv ansökningsblankett för föräldrapenning gör att information om EU-anknytning riskerar att utebli

Riksrevisionen bedömer att ansökningsblanketten för föräldrapenning inte möjliggör en systematisk identifiering av EU-anknytning. En orsak är att den nuvarande frågan kan missförstås av den sökande. En annan orsak är att ansökan saknar ett familjeperspektiv eftersom information om båda vårdnadshavarnas arbete och bosättning inte efterfrågas vid ansökan.

Frågan om utländsk föräldrapenning misstolkas och fångar inte alla gränsöverskridande situationer

Vi bedömer att den nuvarande formuleringen av frågan om utländsk föräldrapenning i den digitala ansökningsblanketten inte fångar upp alla relevanta EU-situationer. För att undvika dubbla utbetalningar av föräldrapenning innehåller den digitala ansökningsblanketten en fråga om huruvida någon har fått föräldrapenning i ett annat land.⁴⁴ Frågan är dock kopplad till redan utbetald ersättning och fångar därför inte upp alla pågående gränsöverskridande situationer.

Vidare riskerar misstolkningar av frågan att leda till felaktiga utbetalningar. Enligt verksamheten som handlägger EU-föräldrapenning beror merparten av de ärenden som lämnas vidare till återkrav på att EU-anknytning identifieras sent till följd av att den enskilde har misstolkat frågan i ansökan. Det innebär att ärendet fortsätter att hanteras som ett nationellt ärende och att utländsk föräldrapenning inte räknas av från den svenska ersättningen innan utbetalning sker, vilket kan leda till dubbla utbetalningar från flera länder.⁴⁵

Handläggare uppger också att det kan vara svårt för den enskilde att avgöra vilken utländsk ersättning som motsvarar svensk föräldrapenning. Familjeförmåner skiljer sig åt mellan medlemsländer till både innehåll och benämning, vilket innebär att den enskilde kan svara nekande på nuvarande fråga, trots att ersättning som motsvarar föräldrapenning har betalats ut. Handläggare beskriver bland annat att ersättning

⁴⁴ Underlag från Försäkringskassan till Riksrevisionen, mottaget 2026-02-12.

⁴⁵ Svar på skriftliga frågor, Försäkringskassan, 2026-05-07.

motsvarande föräldrapenning i vissa länder kan betalas ut som ett engångsbelopp, via arbetsgivaren eller i samband med barnets födelse, vilket kan försvåra tolkningen av frågan.⁴⁶

Motsvarande fråga saknades dessutom i pappersblanketten fram till 1 juli 2026⁴⁷, trots att den används vid ansökningar i gränsöverskridande situationer. Pappersblanketten är det enda sättet att ansöka om föräldrapenning när den sökande eller barnet är bosatta i ett annat land. Avsaknaden av frågan innebär en ökad risk för att EU-anknytning inte identifierades.⁴⁸

Uppgifter om den andra föräldern saknas i ansökningsblanketten vilket fördröjer identifieringen

Ansökningsblanketten efterfrågar inte uppgifter om den andra förälderns bosättning och arbete, vilket försvårar identifiering av EU-anknytning. Enligt Försäkringskassans rutiner ska föräldrapenningsärenden lämnas över till EU-föräldrapenning när *någon* i familjen bor eller arbetar utomlands.⁴⁹ Ansökningsblanketten innehåller dock ingen fråga om huruvida *den andra* föräldern bor eller arbetar utomlands.

Avsaknaden av uppgifter om den andra föräldern kan delvis förklaras av hur föräldrapenningen är utformad i svensk rätt. Svensk föräldrapenning är utformad som en individuell rättighet, medan föräldrapenning enligt EU-förordningen är en familjeförmån som utgår ifrån familjens samlade situation. När ansökan främst fokuserar på den sökande föräldern riskerar gränsöverskridande situationer, som kräver en familjebaserad prövning, att inte uppmärksammas tidigt.⁵⁰

Ansökningsblankettens utformning bidrar till att EU-anknytning ofta uppmärksammas först i ett senare skede av handläggningen. Det kan exempelvis ske när den sökande föräldern har slut på dagar och måste ansöka om överlåtelse av dagar från den andra föräldern, eller när handläggaren får signaler utifrån som tyder på att familjen befinner sig i en gränsöverskridande situation.⁵¹ Avsaknaden av ett familjeperspektiv i ansökningsblanketten försvårar därmed en tidig och korrekt hantering av dessa ärenden.

⁴⁶ Gruppintervju 1, 2 och 3 med handläggare inom EU-föräldrapenning, 2025-12-04 och 2025-12-05.

⁴⁷ Underlag från Försäkringskassan till Riksrevisionen, mottaget 2026-02-10.

⁴⁸ Svar på skriftliga frågor, Försäkringskassan, 2026-05-07; Försäkringskassans svar på faktagranskning, 2026-08-14.

⁴⁹ Försäkringskassan har rutiner, s.k. gränssnittsdocument, som anger när och hur information ska lämnas över mellan olika verksamheter. Syftet är att säkerställa att ärenden hanteras av rätt verksamhet och att ny information når den verksamhet som behöver den; Försäkringskassan, *Gränssnitt och överlämningar föräldrapenning*, 2024, s. 6.

⁵⁰ Försäkringskassan, *Rapport – Konsekvensanalys av Högsta förvaltningsdomstolens dom i mål nr 6869–17 om föräldrapenning som familjeförmån*, Svar på regeringsuppdrag, 2019.

⁵¹ Intervju 1 och 4 med handläggare inom nationell föräldrapenning, 2026-01-12 och 2026-01-15; Gruppintervju 1, 2 och 3 med handläggare inom EU-föräldrapenning, 2025-12-04 och 2025-12-05.

3.1.2 Information om EU-anknytning når inte alltid fram till de verksamheter som behöver den

Information om EU-anknytning förs inte alltid vidare till EU-verksamheterna, trots att det finns fastställda rutiner för informationsöverföring (se figur 3). Granskningen visar att detta för föräldrapenning bland annat kan förklaras av brister i det stöd som ges vid manuella kontroller i den nationella verksamheten. Om kontroller av den andra föräldern görs sent eller uteblir ökar risken för felaktiga utbetalningar.

Bristande vägledning vid manuella kontroller inom föräldrapenning skapar osäkerhet och leder till sen identifiering av EU-anknytning

Vi bedömer att bristande vägledning och stöd vid manuella kontroller i den nationella verksamheten skapar osäkerhet hos handläggare, vilket gör att EU-anknytning kan missas och att ärenden kan hanteras felaktigt utan att beakta EU-rätten under lång tid. Enligt Försäkringskassans rutiner ska nationella föräldrapenninghandläggare lämna över ärenden till EU-föräldrapenning när det finns indikationer på EU-anknytning, exempelvis när *någon* förälder arbetar i, bor i eller får pension från ett annat EU-land.⁵² Vi konstaterar att nationella handläggare sällan inhämtar information om den andra föräldern i ett tidigt skede, trots att den informationen behövs för bedömning av familjens samlade situation.

Handläggningen av föräldrapenning är till stor del automatiserad och EU-anknytning uppmärksammas därför bara i de situationer där systemet stannar upp och kräver en manuell åtgärd. I intervju beskriver handläggare att de endast hanterar det som de manuella momenten kräver, och att ytterligare kontroller sällan genomförs i en arbetssituation med hög ärendetakt.⁵³ Om systemstödet då inte tydligt anger att uppgifter om den andra förälderns situation ska kontrolleras, eller inte ger tillräcklig vägledning i hur kontrollerna ska genomföras och hur ärendet därefter ska hanteras, finns det en risk för att ärenden fortsätter att hanteras som nationella utan att EU-anknytning uppmärksammas.

Handläggare uppger att kontroller av den andra förälderns försäkringstillhörighet ofta görs först när den ena föräldern ansöker om fler än sina tilldelade dagar, vilket kräver att föräldrapenningdagar överläts från den andra föräldern. Om den andra föräldern inte är försäkrad i Sverige krävs inget avstående av dagar. Handläggare beskriver att det finns en risk för att alla dagar tilldelas den försäkrade föräldern, trots att ärendet i vissa fall borde ha lämnats över till EU-föräldrapenning vid det manuella momentet.⁵⁴

Även osäkerhet om vilka indikatorer som är tillräckliga för att identifiera EU-anknytning, särskilt bland nyanställda, innebär att ärenden inte lämnas över till

⁵² Försäkringskassan, *Gränssnitt och överlämningar föräldrapenning*, 2024, s. 6.

⁵³ Intervju 1–5 med handläggare inom nationell föräldrapenning, 2026-01-12, 2026-01-13 och 2026-01-15.

⁵⁴ Intervju 1, 3 och 4 med handläggare inom nationell föräldrapenning, 2026-01-12, 2026-01-13 och 2026-01-15.

EU-föräldrapenning.⁵⁵ Denna osäkerhet kan exempelvis innebära att utredning av utländska föräldrapenningdagar pågår för den ena föräldern samtidigt som potentiellt felaktiga utbetalningar fortsätter nationellt för den andra föräldern. Det innebär även att ärenden ibland överlämnas till EU-föräldrapenning först efter flera år, vilket fördröjer en korrekt hantering.⁵⁶ Ett exempel från aktgranskningen illustrerar detta, se figur 4. I exemplet hanterades ärendet inom nationell föräldrapenning i två år med återkommande bevakningar, utan att den gränsöverskridande situationen uppmärksammades.⁵⁷ Först när ärendet överlämnades till EU-föräldrapenning uppmärksammades att avsikten inte var att barnet skulle bosätta sig i Sverige, vilket innebar att bevakningen av barnets personnummer var överflödig. Nödvändiga uppgifter om barnets bosättning och familjens förhållanden efterfrågades därmed först efter två år.⁵⁸

Figur 4 Exempel på sen identifiering av EU-anknytning i ett föräldrapenningärende

Ytterligare överlämningssteg för föräldrapenningärenden ökar risken för sen eller utebliven identifiering av EU-anknytning

Identifieringen av EU-anknytning i föräldrapenningärenden bygger på att information förs vidare mellan verksamheter. Verksamheten som utreder den enskildes försäkringstillhörighet har en central roll i att fastställa vilket land som ansvarar för en persons socialförsäkring. Nya bedömningar av försäkringstillhörigheten, exempelvis vid påbörjat arbete eller flytt utomlands, behöver kommuniceras till de handläggande verksamheter som berörs för att rätten till ersättning ska kunna bedömas korrekt.

Informationen från försäkringstillhörighetsutredningar lämnas som huvudregel till nationell föräldrapenning, som därefter ska bedöma om ärendet ska överlämnas till EU-föräldrapenning.⁵⁹ Mot bakgrund av de brister i överlämningar som konstaterats

⁵⁵ Intervju 1, 3 och 4 med handläggare inom nationell föräldrapenning, 2026-01-12, 2026-01-13 och 2026-01-15; Svar på skriftliga frågor, Försäkringskassan, 2026-03-09.

⁵⁶ Intervju med handläggare inom EU-föräldrapenning 2025-11-24; Gruppintervju 1 med handläggare inom EU-föräldrapenning, 2025-12-04; Svar på skriftliga frågor, Försäkringskassan, 2026-03-09.

⁵⁷ Intervju med handläggare inom EU-föräldrapenning, 2025-11-24.

⁵⁸ Intervju med handläggare inom EU-föräldrapenning, 2025-11-24.

⁵⁹ Endast när det redan finns ett pågående EU-ärende lämnas informationen direkt till EU-verksamheten (svar på skriftliga frågor, Försäkringskassan, 2026-03-30).

mellan nationell föräldrapenning och EU-föräldrapenning medför detta en ökad risk för att EU-anknytning identifieras sent eller inte alls.

Bristande informationsöverföring mellan EU-bidragförmåner och EU-föräldrapenning fördröjer identifieringen av EU-anknytning

Uppgifter om EU-anknytning förs inte alltid vidare mellan EU-bidragförmåner och EU-föräldrapenning. Även när det finns information om EU-anknytningen i en av EU-verksamheterna kan identifieringen alltså dröja eller utebli i den andra.

När både bidragförmåner och föräldrapenning betalas ut till en familj med EU-anknytning ska den EU-verksamhet som först identifierat en gränsöverskridande situation även lämna en impuls till den andra EU-verksamheten. Detta framgår av rutinerna.⁶⁰ Intervjuerna visar dock att sådan informationsöverföring sker i begränsad omfattning.⁶¹ Handläggare inom EU-bidragförmåner uppger att de stora ärendebalanserna⁶² som verksamheten har begränsar möjligheten att arbeta proaktivt med att både skicka och hantera inkomna impulser.⁶³ Det innebär att information om EU-anknytning kan bli liggande under lång tid innan den tas om hand inom EU-bidragförmåner. När information om EU-anknytning inte förs vidare mellan EU-verksamheterna behöver respektive EU-verksamhet identifiera EU-anknytningen på egen hand, trots att uppgifterna finns inom Försäkringskassan.

I vissa fall inkommer även uppgifter om EU-anknytning från andra medlemsländer till fel EU-verksamhet på Försäkringskassan och riskerar att inte föras över, vilket försvårar identifiering. Uppgifter som avser föräldrapenning från andra länder tas ibland emot inom EU-bidragförmåner utan att föras vidare. En förklaring är att båda EU-verksamheterna använder sig av samma elektroniska blanketter som är avsedda för familjeförmåner i systemet för informationsutbyte mellan medlemsländer. Det innebär att uppgifterna inte alltid hamnar hos rätt verksamhet.⁶⁴ Om uppgifterna inte förs vidare riskerar de att inte användas i handläggningen, vilket kan leda till att EU-anknytning missas eller upptäcks sent.

3.1.3 Sen identifiering leder till felutbetalningar och återkrav som efterges

Sen identifiering innebär att ärenden kan handläggas felaktigt under lång tid innan den gränsöverskridande situationen uppmärksammas. När EU-anknytningen väl identifieras kan Försäkringskassan redan ha betalat ut ersättning utan att ha utrett

⁶⁰ EU-bidragförmåner ska dock enbart lämna information om det finns en pågående utbetalning eller ett pågående anspråk av Föräldrapenning; Underlag från Försäkringskassan till Riksrevisionen, mottaget 2025-06-25.

⁶¹ Grupptervju 2 med handläggare inom EU-föräldrapenning, 2025-12-05; Grupptervju 3 med handläggare inom EU-bidragförmåner, 2025-12-02.

⁶² Se avsnitt 3.2.1 för en beskrivning av ärendebalanserna inom EU-bidragförmåner.

⁶³ Grupptervju 3 med handläggare inom EU-bidragförmåner, 2025-12-02.

⁶⁴ Enligt handläggare inom EU-föräldrapenning kan uppgifter bli liggande i flera månader innan de når EU-föräldrapenning (Grupptervju 3 med handläggare inom EU-föräldrapenning, 2025-12-05; Grupptervju 3 med handläggare inom EU-bidragförmåner, 2025-12-02).

om ersättning utbetalats från ett annat EU-land. Det kan leda till att återkrav riktas mot den enskilde.⁶⁵

Handläggare inom **EU-föräldrapenning** uppger att felutbetalningar till följd av sen identifiering av EU-anknytning är vanligt förekommande. De intervjuade handläggarna anger att de kan hantera sådana ärenden så gott som varje månad och under vissa perioder även varje vecka.⁶⁶ Under 2025 lämnade EU-föräldrapenning omkring 500 underlag till återkravsverksamheten för vidare hantering.⁶⁷ De felaktiga utbetalningarna kan avse långa perioder, och för enskilda familjer kan det därmed röra sig om stora felutbetalda belopp.⁶⁸ I vissa fall kan det ha betalats ut flera hundratusen kronor för mycket.⁶⁹

En genomgång av återkravsärenden visar dock att det i många EU-föräldrapenningärenden saknas tillräckligt underlag för att styrka att den enskilde är återbetalningsskyldig. Det beror exempelvis på att Försäkringskassan inte har kunnat visa att den enskilde har orsakat den felaktiga utbetalningen eller att den enskilde borde ha insett att utbetalningen var felaktig vid utbetalningstillfället. Ett exempel är ärenden där Försäkringskassan fortsatt att betala ut föräldrapenning i väntan på svar från ett annat medlemsland och där ersättning från det andra landet senare betalats ut retroaktivt, utan att den enskilde haft kännedom om detta vid utbetalningstillfället.⁷⁰ Det innebär att familjen blev dubbelkompenserad.

Förutsättningarna för att styrka att den enskilde blir återbetalningsskyldig minskar ytterligare när det avser utbetalningar långt tillbaka i tiden. Det gäller exempelvis när den andra förälderns arbete eller ersättning från ett annat land uppmärksammas först efter att föräldrapenning utbetalats under lång tid. I sådana situationer kan den enskilde bedömas som inte återbetalningsskyldig eller så kan kravet helt eller delvis efterges. Att kravet helt eller delvis efterges kan även bero på att återkravsutredningen inleds flera år efter utbetalningstillfället. Återkravsverksamheten har samtidigt stora ärendebalanser och hanterade i början av 2026 ärenden som inkom i november 2024. I ungefär en tredjedel av de beslutade återkravsärendena avseende

⁶⁵ Återkrav får beslutas när en ersättning har betalats ut felaktigt och den enskilde är återbetalningsskyldig (108 kap. 2 § SFB). Myndigheten ska därefter pröva om det finns skäl att helt eller delvis efterge kravet, det vill säga låta den enskilde behålla hela eller delar av det felaktigt utbetalda beloppet (108 kap. 11 § SFB). Det är förmånshandläggare bedömer om ersättning har betalats ut felaktigt. För att ett återkrav ska kunna beslutas krävs dock att återkravshandläggare kan visa att den enskilde är återbetalningsskyldig.

⁶⁶ Arbetet med att ta fram återkravsunderlag är vidare tidskrävande för handläggare inom EU-föräldrapenning eftersom systemstödet kräver manuell registrering av varje period. Underlag som avser en längre tidsperiod kan ta upp till två timmar att sammanställa (gruppintervju 3 med handläggare inom EU-föräldrapenning, 2025-12-05); Gruppintervju 1–3 med handläggare inom EU-föräldrapenning, 2025-12-04 och 2025-12-05.

⁶⁷ Svar på skriftliga frågor, Försäkringskassan, 2026-02-24.

⁶⁸ Gruppintervju 1 med handläggare inom EU-föräldrapenning, 2025-12-04.

⁶⁹ Se ärendedokument 2025/0548–133 *Redovisning av intervjuer och registerdata*.

⁷⁰ Svar på skriftliga frågor, Försäkringskassan, 2025-03-30.

EU-föräldrapenning efterges kravet helt.⁷¹ Konsekvenserna blir att familjen blir dubbelkompenserad samtidigt som staten inte får tillbaka felaktigt utbetalda medel.

3.2 Ineffektiv utredning av EU-familjeförmåner leder till onödiga dröjsmål

Handläggningen av EU-familjeförmåner präglas av höga ärendebalanser, fördröjd uppstart av ärenden och betydande liggtider efter att uppgifter har kommit in. Detta innebär att ärenden inte drivs framåt, vilket leder till onödiga dröjsmål och långa handläggningstider.

Avsnittet inleds med en beskrivning av ärendebalansernas utveckling. Därefter analyserar vi hur handläggningstiden fördelas mellan aktiv tid, liggtid och kompletteringstid, för att sedan närmare belysa hur olika delar av handläggningen bidrar till de långa handläggningstiderna.

3.2.1 Höga balanser fördröjer utredning och gör att den enskilde kan få vänta länge på ersättning

Försäkringskassan har under flera år haft höga och växande ärendebalanser inom båda EU-verksamheterna, vilket har lett till att handläggningen har fördröjts, att ärenden har blivit mer resurskrävande över tid och att den enskilde har fått vänta länge på ersättning.

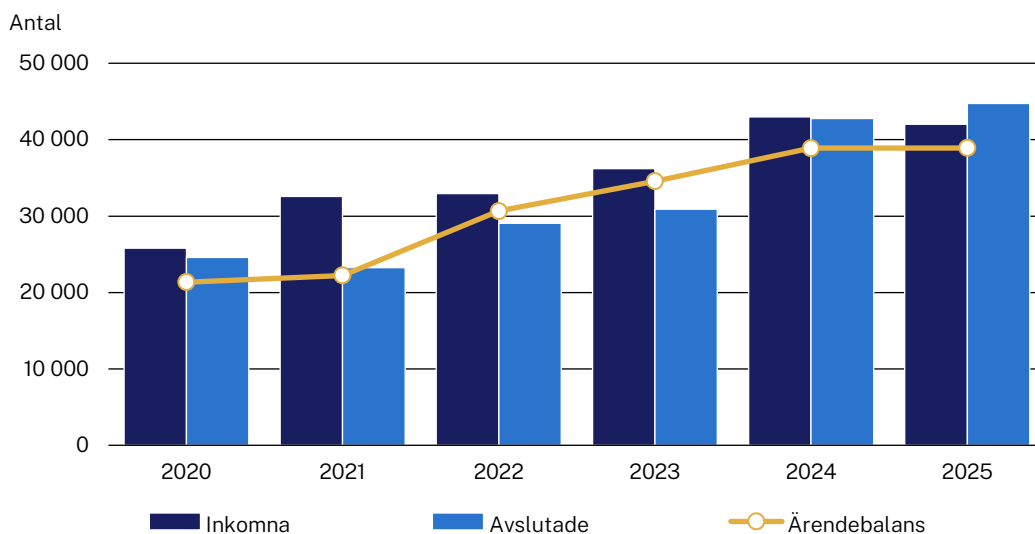
Växande ärendebalanser under lång tid inom EU-bidragsförmåner

Ärendebalanserna inom EU-bidragsförmåner har byggts upp över lång tid eftersom inflödet av ärenden har överstigit antalet avslut. Under perioden 2020–2024 ökade antalet inkomna ärenden från cirka 26 000 till omkring 42 000, vilket var en ökning med cirka 60 procent. Sedan 2022 har även antalet avslut ökat. Men eftersom inflödet genomgående överstigit antalet avslut, har ärendebalansen successivt byggts upp (se diagram 1). Verksamhetsstatistik från 2025 och från början av 2026 visar dock att Försäkringskassan på senare tid har avslutat fler ärenden än vad som kommit in. Ökningen av ärendebalansen har därför stannat av.⁷²

⁷¹ Svar på skriftliga frågor, Försäkringskassan, 2025-03-30; Återkravsverksamheten har stora ärendebalanser och hanterade i februari 2026 EU-föräldrapenningärenden som inkom i november 2024; Se ärendedokument 2025/0548–133 *Redovisning av intervjuer och registerdata*; Svar på skriftliga frågor, Försäkringskassan, 2025-03-30.

⁷² Under perioden januari–mars 2026 inkom ca 11 000 ärenden, medan 14 000 ärenden avslutades (Riksrevisionens bearbetning av Försäkringskassans verksamhetsstatistik mottagen 2026-04-16).

Diagram 1 Inkomna och avslutade ärenden samt ärendebalans, EU-bidragförmåner

Anm.: Ärendebalansen avser den ingående ärendebalansen i januari respektive år.

Källa: Riksrevisionens bearbetning av Försäkringskassans verksamhetsstatistik.

Förflyttningar till en vilande balans inom EU-bidragförmåner har ökat andelen äldre ärenden i ärendebalansen

Ärendebalansen inom EU-bidragförmåner består av ärenden som inkom under en lång tidsperiod, 2016–2025, och där en stor andel är flera år gamla (se diagram 2). Av totalt cirka 36 000 ärenden i balans i september 2025 inkom omkring 22 000 år 2023 eller tidigare. En förklaring till att ärendebalansen innehåller en stor andel äldre ärenden är att verksamheten som hanterar EU-bidragförmåner vid två tillfällen, 2021 och 2022, flyttade alla inkomna ärenden, inklusive ärenden där utredning redan påbörjats, till en vilande balans utanför handläggningssystemet. Efter förflyttningarna prioriterades nyinkomna ärenden, medan redan påbörjade ärenden i praktiken lades åt sidan.⁷³ Som en följd av detta finns det fler pågående ärenden från 2019 än från 2022⁷⁴, se diagram 2.

Förflyttningarna har medfört att en stor del av balansen utgörs av äldre ärenden som är svårare att handlägga. I äldre ärenden är uppgifter i större utsträckning inaktuella eller ofullständiga, samtidigt som handläggningsprocesser och rättslig tillämpning kan ha förändrats sedan ärendet påbörjades.⁷⁵ Vår aktgranskning visar att ärenden med inkomna uppgifter, både från den enskilde och från andra medlemsländer, i

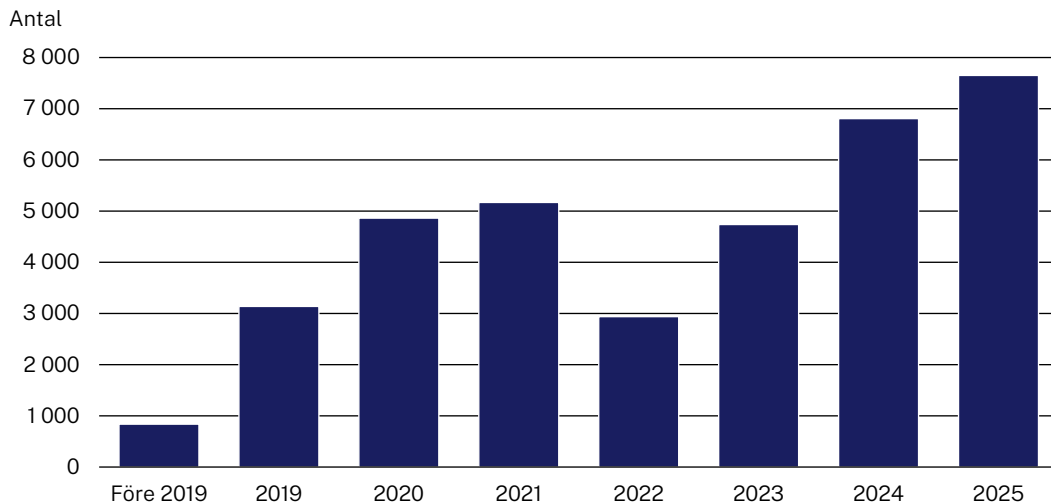
⁷³ Den första flytten av ärenden skedde i samband med att EU-bidragförmåner bytte handläggningssystem och samtidigt övergick till en ny processtandard i november 2021. Den andra flytten skedde ett år senare. Syftet med den första förflyttningen i november 2021 var att se om verksamheten klarade av att hantera inflödet om resurserna inte bands upp i redan påbörjade ärenden. Inflödet visade sig överstiga kapaciteten, vilket ledde till en ny förflyttning av ärenden i november 2022. Efter den andra förflyttningen arbetade verksamheten med ärenden som inkommit efter november 2022 och med ärenden som startats upp efter den första förflyttningen (svar på skriftliga frågor, Försäkringskassan, 2025-11-04).

⁷⁴ Svar på skriftliga frågor, Försäkringskassan, 2025-11-04.

⁷⁵ Grupptervju 1, 2 och 3 med handläggare inom EU-bidragförmåner, 2025-11-28, 2025-12-01 och 2025-12-02; Intervju med chefer inom EU-bidragförmåner, 2026-02-09; Försäkringskassan, *Kvalitetsanalys för EU-familjeförmåner avseende perioden 2022-09-01 – 2023-08-31*, 2023, s. 14.

vissa fall inte har handlagts på flera år. För den enskilde innebär detta att rätten till ersättning inte provas inom rimlig tid. När handläggningen väl återupptas riskerar tidigare utförda handläggningsåtgärder dessutom att behöva göras om, vilket ytterligare förlänger handläggningstiderna (se även avsnitt 3.2.5).⁷⁶

Diagram 2 EU-bidragsförmåner: Ärendebalansen i september 2025, fördelat efter startår

Källa: Riksrevisionens bearbetning av Försäkringskassans verksamhetsstatistik. Uttag 2025-09-16.

Växande ärendebalanser förlänger handläggningstiden för EU-föräldrapenningärenden

Ärendebalanserna inom EU-föräldrapenning har ökat över tid, samtidigt som handläggningstiderna har blivit längre. Det innebär att allt fler påbörjade ärenden blir liggande i väntan på fortsatt utredning, vilket för den enskilde kan leda till en lång väntan på ersättning som är avsedd att täcka inkomstbortfall.

Ärendebalansen har ökat kontinuerligt sedan 2023, från omkring 2 000 ärenden i början av året till drygt 4 000 i slutet av 2025, se diagram 3. Intervjuerna visar dock att verksamheten haft betydande ärendebalanser sedan enheten bildades 2019.⁷⁷ Trots att inflödet och antalet avslutade ärenden har legat på relativt stabila nivåer över tid har ärendebalansen ökat. Det tyder på att balansen påverkas av ytterligare tillflöden som inte framgår av verksamhetsstatistiken, till exempel genom ärenden som skapas inom EU-föräldrapenning, vilket gör att avslutade ärenden inte bara avser inkomna ärenden (se avsnitt 4.2.3 för en mer detaljerad beskrivning av brister i tillgänglig statistik för EU-föräldrapenning).

Diagram 4 visar att den genomsnittliga handläggningstiden för pågående ärenden har ökat, från omkring 90 dagar 2023 till cirka 180 dagar i början av 2026. Samtidigt

⁷⁶ Avser ett urval av pågående ärenden som inte varit aktivt handlagda på flera år. Se ärendedokument 2025/0548–134 *Redovisning av aktgranskning*.

⁷⁷ Intervju chef inom EU-föräldrapenning, 2025-09-12; Grupptervju 3 med handläggare inom EU-föräldrapenning, 2025-12-05.

har den genomsnittliga handläggningstiden för avslutade ärenden legat på en relativt stabil nivå, omkring 60 dagar. Ärenden som sällan kräver kompletterande uppgifter, till exempel fortsättningsansökningar, har i regel kortare handläggningstider (se diagram 6). Skillnaden i handläggningstid mellan pågående och avslutade ärenden tyder på att en växande andel av ärendebalansen utgörs av mer utredningskrävande ärenden, medan avsluten i högre grad avser mindre utredningskrävande ärenden.⁷⁸

Diagram 3 Inkomna, avslutade och pågående ärenden, EU-föräldrapenning

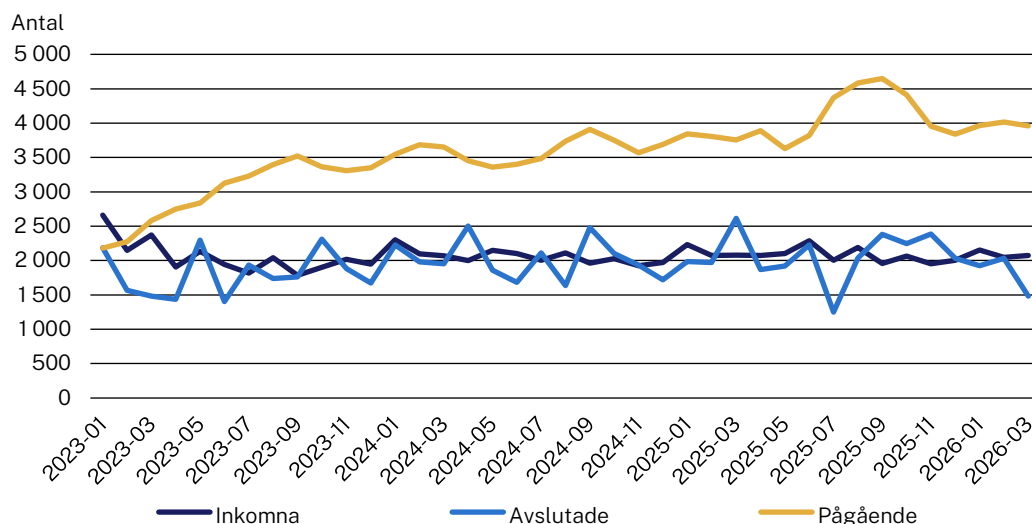
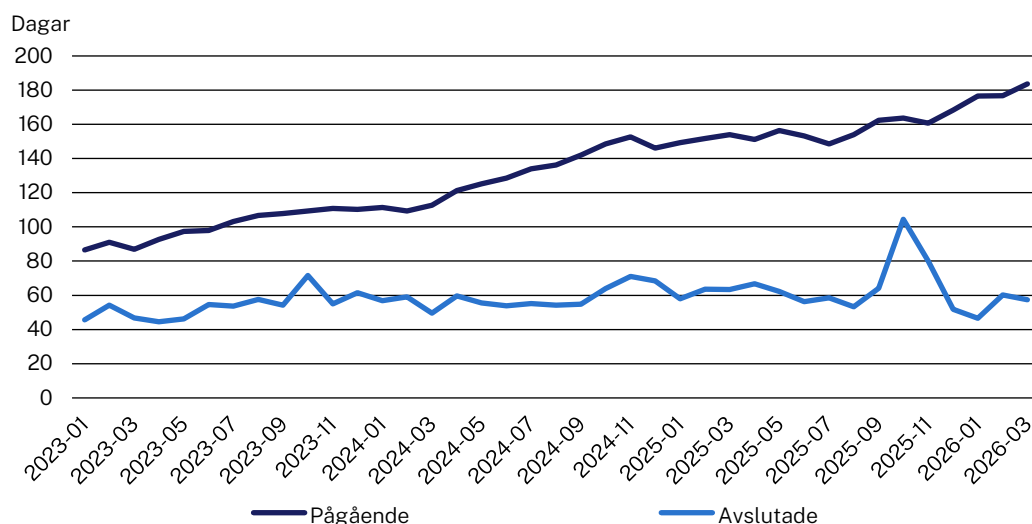

Diagram 4 Genomsnittlig handläggningstid för ärenden i balans (pågående) och för avslutade ärenden, EU-föräldrapenning

Anm.: Avser föräldrapenningärenden märkta med "FF-EU" där det finns en ansökan kopplad till ärendet, dock har inte alla administrativa ärenden kunnat exkluderas vid utsökningen, vilket påverkar handläggningstiden (mejl från Försäkringskassan, 2026-04-23). Ökningen i genomsnittlig handläggningstid bland avslutade EU-föräldrapenningärenden i oktober och november 2025 beror på att verksamheten genom extrainsatser hanterade äldre pågående ärenden.

Källa: Riksrevisionens bearbetning av verksamhetsstatistik från Försäkringskassan.

⁷⁸ Intervju med medarbetare inom EU-föräldrapenning, 2025-12-18.

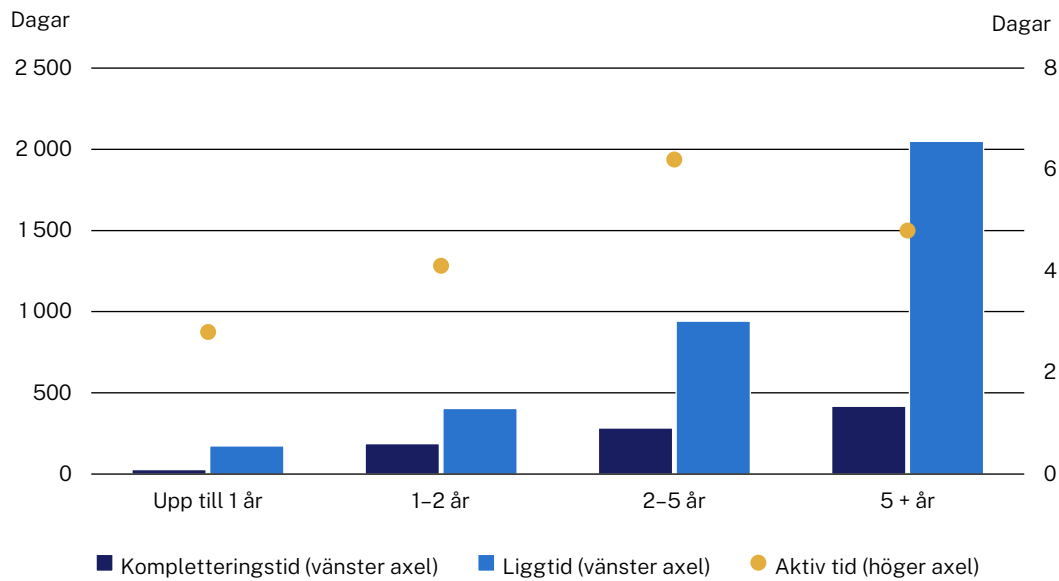
3.2.2 Den aktiva handläggningstiden utgör endast en mindre del av den totala handläggningstiden

Granskningen visar att den sammanlagda handläggningstiden inom både EU-bidragsförmåner och EU-föräldrapenning i begränsad utsträckning påverkas av den aktiva handläggningstiden. När handläggningstiderna blir långa beror det på att ärenden blir liggande i väntan på fortsatt handläggning eller kompletterande uppgifter. Den aktiva handläggningstiden uppgår genomgående till några få dagar per ärende, medan liggtid och kompletteringstid kan uppgå till hundratals dagar.

Inom **EU-bidragsförmåner** förklaras långa handläggningstider främst av ökad liggtid. I ärenden med lång handläggningstid är det främst liggtiden som ökar, medan varken den aktiva handläggningstiden eller kompletteringstiden förändras i motsvarande grad. Detta innebär att ärendena med längst handläggningstid inom EU-bidragsförmåner till stor del präglas av perioder utan aktiv handläggning. Liggtiden ökar från omkring 100 dagar i kortare ärenden till över 2 000 dagar i ärenden med handläggningstid över fem år, medan den aktiva handläggningstiden ligger kvar på några få dagar. Detta kan delvis förklaras av att många av de äldsta ärendena legat vilande under flera år (se diagram 5 och avsnitt 3.2.1).

Även inom **EU-föräldrapenning** utgör den aktiva handläggningstiden en begränsad del av den totala handläggningstiden (se diagram 6). För de ärenden som tar lång tid att handlägga handlar det delvis om långa liggtider, även om dessa inte blir lika långa som inom EU-bidragsförmåner. Liggtiden ökar från omkring 10 dagar i kortare ärenden till cirka 200 dagar i de längsta ärendena. Kompletteringstiden utgör ofta en ännu större andel av den sammanlagda handläggningstiden. Kompletteringstiden varierar från några få dagar i kortare ärenden till närmare 400 dagar i de längsta ärendena. Det innebär att de längsta ärendena i högre grad präglas av både väntan på att uppgifter ska komma in och perioder utan aktiv handläggning.

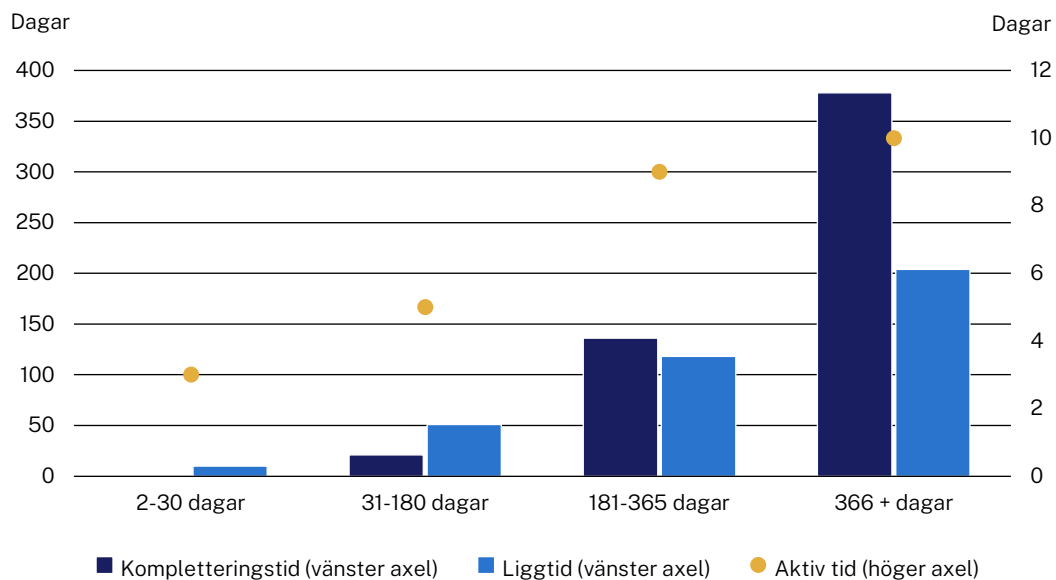
Diagram 5 Fördelning av handläggningstid i EU-bidragsförmånsärenden, efter ärendets sammanlagda handläggningstid

Anm.: Uppgifterna för EU-bidragsförmåner bygger på skattningar från ett stratifierat urval av ärenden. Se ärendedokument 2025/0548-134 Redovisning av aktgranskning.

Källa: Riksrevisionens sammanställning av information ur ärendeakter.

Diagram 6 Fördelning av handläggningstid i EU-föräldrapenningärenden, efter ärendets sammanlagda handläggningstid

Anm.: De redovisade tiderna ska ses som indikatorer på hur handläggningstiden fördelas över olika grupper av handläggningstid snarare än exakta mått. Ärenden av mer administrativ karaktär, som skapas och avslutas under samma dag, har exkluderats ur sammanställningen. Uppgifterna bygger på registrerade händelser i ärendeloggen och dokumentakten. För vissa moment har syntetiska start-och slutpunkter använts. Se ärendedokument 2025/0548-134 Redovisning av aktgranskning.

Källa: Riksrevisionens sammanställning av information ur ärendeakter.

Nedan illustrerar vi hur handläggningstidens sammansättning kan se ut utifrån granskade akter och de mönster som vi har beskrivit ovan. Handläggningen präglas ofta av långa liggtider, där ärenden blir liggande under längre perioder utan åtgärd, bland annat till följd av förflyttningar av EU-bidragförmånsärenden till en vilande balans (se avsnitt 3.2.1). Samtidigt kan kompletteringstiden vara omfattande, och uppgifter inhämtas ofta i flera steg, vilket innebär att väntetid byggs upp och handläggningstiden förlängs. Därefter beskriver vi närmare hur dessa delar var för sig bidrar till de långa handläggningstiderna.

Exempel på EU-bidragförmånsärenden

- En impuls om en gränsöverskridande situation inkommer i ett nationellt barnbidragsärende i maj 2018. Familjen flyttade från ett annat medlemsland till Sverige i augusti 2017 och en av föräldrarna började arbeta i Sverige i september samma år. Försäkringskassan begär uppgifter från det andra medlemslandet om vårdnadsförhållanden och eventuell rätt till familjeförmåner. Svar inkommer i juli 2018 men handläggs först i mars 2025. Av svaret framgår att det andra medlemslandet var primärt ansvarigt till och med augusti 2017 och att Sverige var primärt ansvarigt från och med september. Efter kommunikering fattas beslut i april 2025.
- En handling från ett annat medlemsland inkommer till Försäkringskassan i mars 2020 avseende en person som inte finns registrerad i myndighetens system, men som arbetar i Sverige. Förfrågningar skickas till Skatteverket, men personen saknar samordningsnummer. Utredning av försäkringstillhörighet inleds i januari 2023. Försäkringstillhörighetsutredningen avslutas i augusti 2023 och visar att den enskilde arbetat i Sverige sedan slutet av februari 2022, och dessförinnan var utsänd från det andra medlemslandet. Uppgifter från det andra medlemslandet visar att barnet och den andra föräldern är bosatta där och att de har betalat ut familjeförmåner, men det är oklart om föräldern som är bosatt i det andra medlemslandet har arbetat. Förfrågan skickas till det andra medlemslandet i augusti 2023 och kompletterande uppgifter och förfrågningar inkommer successivt under 2023–2024, bland annat om prioritet för olika perioder och utbetalningar avseende ett nytt barn. Efter att det andra medlemslandet slutligt svarar i december 2024 fattas beslut i april 2025.

Exempel på EU-föräldrapenningärenden

- Familjen är bosatt i ett annat medlemsland och en av föräldrarna arbetar i Sverige; ansökan om föräldrapenning kommer in i februari 2025. Handläggningen kräver successiva kompletteringar i flera steg, bland annat utredning av försäkringstillhörighet och av 240-dagarsvillkoret, samt styrkande av barnets identitet och vårdnadsförhållanden, där handlingar inkommer i juli och samordningsnummer rekvideras därefter från Skatteverket. Efter att samordningsnummer inkommit i september och det klargjorts att ersättning från utlandet utgjort ett engångsbelopp som inte likställs med föräldrapenning kan beslut fattas i ärendet samma månad.
- Ena föräldern och barnet bor i Sverige, medan den andra föräldern arbetar i ett annat medlemsland. Ansökan om föräldrapenning inkommer i november 2022. I december samma år efterfrågar Försäkringskassan intyg om utländska föräldrapenningdagar. När inget intyg har inkommit i mars 2023 efterfrågar handläggaren i stället uppgifter om den andra förälderns utländska socialförsäkringsnummer, vilka inkommer samma månad. I april skickar handläggaren en förfrågan till det andra medlemslandet och en påminnelse skickas i oktober. Svar inkommer i februari 2024. Handläggningen fortsätter i februari 2025 och beslut fattas samma månad.

3.2.3 Fördröjd uppstart av utredningar bidrar till onödigt långa handläggningstider

Granskningen visar att onödiga dröjsmål i vissa fall uppstår innan EU-verksamheterna påbörjar utredningen av ärenden. När handläggningen inte påbörjas skyndsamt byggs väntetid upp redan innan utredningen inleds, vilket förlänger den sammanlagda handläggningstiden.

Låg prioritering för uppstart av utredning har lett till långa väntetider inom EU-bidragsförmåner

Inom EU-bidragsförmåner utgör liggtiden före den första handläggningsåtgärden en betydande del av den sammanlagda handläggningstiden. Vår aktgranskning visar att liggtiden i början av ärendehanteringen i genomsnitt uppgår till omkring 180 dagar. Det motsvarar närmare 40 procent av den sammanlagda handläggningstiden.

En förklaring till detta är den styrordning som verksamheten införde 2019, och som gällde fram till våren 2026, för att prioritera mellan olika arbetsuppgifter i handläggningen.⁷⁹ Enligt styrordningen gavs enbart ärenden där den enskilde hör av sig hög prioritet, medan uppstart av övriga nya ärenden gavs låg prioritet. Det har i praktiken inneburit att nya ärenden inte har handlagts om inte den enskilde själv tog

⁷⁹ Verksamhetsbesök EU-bidragsförmåner, 2025-09-24; Underlag från Försäkringskassan till Riksrevisionen, mottaget 2025-06-25.

kontakt och efterfrågade handläggning. I september 2025 var omkring 14 500 ärenden inte påbörjade.⁸⁰ Riksrevisionen bedömer att denna hantering är svår att förena med kravet på att ärenden ska handläggas så snabbt som möjligt.⁸¹ Det innebär också en risk för bristande enhetlighet eftersom likartade ärenden kan hanteras olika.⁸² Under våren 2026 beslutade Försäkringskassan om en ny styrordning som innebär att uppstart av nya ärenden prioriteras.⁸³

Uppstart prioriteras inom EU-föräldrapenning men fördröjs

Även inom EU-föräldrapenning utgör fördröjd uppstart av handläggningen en betydande del av den totala handläggningstiden, även om fördröjningen är avsevärt kortare än inom EU-bidragsförmåner. Inom EU-föräldrapenning prioriteras handläggningen av nya ärenden och verksamheten påbörjar ofta ärenden inom 14–25 dagar. Periodvis kan den genomsnittliga liggtiden före uppstart vara längre, och i september 2025 var den omkring 40 dagar.⁸⁴ Som jämförelse uppgår den totala handläggningstiden för *nationella* föräldrapenningsärenden till omkring 6 dagar, och till cirka 30 dagar för föräldrapenningärenden med andra manuella inslag än en EU-anknytning.⁸⁵

Vidare kan bristande dokumentation vid överlämningar av ärenden mellan nationell föräldrapenning och EU-föräldrapenning leda till att uppstarten av handläggningen fördröjs. Granskningen visar att det kan leda till att EU-föräldrapenning behöver återlämna ärenden för ytterligare information om EU-anknytningen, vilket innebär att handläggningen skjuts tillbaka och att uppstarten fördröjs ytterligare.⁸⁶ Ärenden kan därmed cirkulera mellan verksamheterna, vilket inte bara leder till dubbelarbete utan även innebär lång väntan innan handläggning påbörjas.

3.2.4 Kompletteringstid utgör en stor del av handläggningstiden för EU-familjeförmåner

Granskningen visar att en stor del av handläggningstiden i EU-familjeförmåner består av väntetid i samband med att kompletterande uppgifter behöver inhämtas. Väntetiden uppstår vid inhämtning av uppgifter från den enskilde och andra medlemsländer och i samband med att andra verksamheter inom Försäkringskassan slutför sina utredningar. Dessa kompletteringsmoment bidrar till längre

⁸⁰ Underlag från Försäkringskassan till Riksrevisionen, skrivelser från EU-familjeförmåner till generaldirektören om ärendeläge och resursbehov 2022, mottaget 2026-03-10; Verksamhetsbesök EU-bidragsförmåner, 2025-09-24.

⁸¹ 9 § förvaltningslagen.

⁸² Jfr 1 kap. 9 § regeringsformen och 5 § förvaltningslagen.

⁸³ Försäkringskassans svar på faktagranskning, 2026-08-14.

⁸⁴ Intervju med chef inom EU-föräldrapenning, 2025-09-11; Försäkringskassans svar på faktagranskning, 2026-08-14.

⁸⁵ Försäkringskassan, *Rapport – Kraftsamling i verksamheten – en verksamhet och en ekonomi i balans, svar på regeringsuppdrag*, 2024, s. 18–19.

⁸⁶ Genomgången avser felaktiga överlämningar från nationell föräldrapenning till EU-föräldrapenning under februari 2026 (underlag från Försäkringskassan till Riksrevisionen, mottaget 2026-03-09).

handläggningstider men beror i huvudsak på förhållanden som ligger utanför EU-verksamheternas och i många fall Försäkringskassans direkta kontroll.

Väntetider vid kompletteringar varierar beroende på vem som lämnar uppgifterna

Väntetiderna vid kompletteringar är ofta långa och utgör en betydande del av handläggningstiden, se diagram 5 och diagram 6. Det gäller kompletteringar med den enskilde och med andra medlemsländer, samt med andra delar av myndigheten. Aktgranskningen av **EU-bidragförmånsärenden** visar att den genomsnittliga tiden som Försäkringskassan väntar på kompletterande uppgifter uppgår till cirka 101 dagar per komplettering.⁸⁷ Även i EU-föräldrapenningsärenden är kompletteringstiden betydande i många ärenden. Även om den genomsnittliga kompletteringstiden i **EU-föräldrapenning** uppgår till cirka 37 dagar, är den i de längsta ärendena betydligt längre, cirka 136 dagar i ärenden som pågår i 181–365 dagar och cirka 378 dagar i ärenden som pågår i mer än ett år. Tidsåtgången varierar dock beroende på vem som ska lämna uppgifterna. Uppgifter från den enskilde inkommer i genomsnitt efter drygt en månad, medan uppgifter från andra medlemsstater tar omkring fyra månader att inkomma.⁸⁸ Skillnaden kan till viss del förklaras av den tid som respektive part får på sig för att besvara förfrågan från Försäkringskassan.

När uppgifter ska inhämtas från andra medlemsländer dröjer svaren ofta eller uteblir helt. I cirka 35 procent av **EU-bidragförmånsärendena** har Försäkringskassan behövt skicka påminnelser till det andra medlemslandet, vilket tyder på att det är förhållandevis vanligt att kompletteringar med andra länder drar ut på tiden.⁸⁹ Även när svar inkommer är de inte alltid fullständiga, vilket kan leda till ytterligare dröjsmål.⁹⁰ Handläggningen påverkas även av myndighetsinterna kompletterande utredningar, såsom försäkringstillhörighetsutredningar. Detta gäller både när en pågående utredning behöver inväntas och när en ny utredning behöver initieras. Tidigare granskning från Riksrevisionen visar att handläggningstiderna för försäkringstillhörighetsutredningar kan vara långa, med medelvärden på 70–90 dagar.⁹¹

⁸⁷ Uppgiften avser genomsnittlig tid för kompletteringsmoment i de granskade ärendena. Inkluderar även väntan på att andra verksamheter ska slutföra sin utredning. Eftersom flera kompletteringar kan förekomma inom samma ärende redovisas inga konfidensintervall. Spridningen i tiderna redovisas i ärendedokument 2025/0548–134 *Redovisning av aktgranskning*.

⁸⁸ Uppgifterna avser genomsnittlig tid från det att en begäran om komplettering skickas till dess att kompletterande uppgifter inkommer alternativt att den sista bevakningen förfaller. Redovisningen baseras på kompletteringsmoment i de granskade ärendena. Tiderna varierar kraftigt mellan ärenden; spridningen redovisas i ärendedokument 2025/0548–134 *Redovisning av aktgranskning*. Eftersom flera kompletteringar kan förekomma inom samma ärende redovisas inga konfidensintervall.

⁸⁹ Värdet avser en skattning av andelen ärenden där Sverige har skickat påminnelser bland ärenden med tidigare förfrågan eller svar från Sverige. Skattingen baseras på de ärenden i urvalet som haft förfrågan eller svar och det 95-procentiga konfidensintervallet uppgår till cirka 24–46 procent.

⁹⁰ Grupptervju 2 och 3 med handläggare inom EU-bidragförmåner, 2025-12-01 och 2025-12-02; Grupptervju 1, 2 och 3 med handläggare inom EU-föräldrapenning, 2025-12-04 och 2025-12-05.

⁹¹ Avser genomsnittlig handläggningstid för registreringsärenden och avregistreringsärenden under perioden 2017–2024, se Riksrevisionen, *Socialförsäkringsskyddet vid internationell rörlighet*, 2025, s. 47.

Bristande informationsdelning mellan EU-bidragförmåner och EU-föräldrapenning ökar risken för onödigt dubbelarbete

Granskningen visar att avsaknaden av systematisk informationsdelning mellan EU-verksamheterna under pågående utredning leder till onödigt dubbelarbete utan att tillföra information som inte finns inom Försäkringskassan.⁹² Samma uppgifter begärs i vissa fall in parallellt inom EU-bidragförmåner och EU-föräldrapenning, vilket leder till dubbelarbete och förlängd handläggningstid. Intervjuerna visar att det i vissa fall finns relevanta underlag i den andra EU-verksamhetens ärenden under pågående handläggning, men att dessa inte delas systematiskt. I stället är det upp till enskilda handläggare att själva söka fram informationen. Handläggarna beskriver exempel där båda EU-verksamheterna har vidtagit samma åtgärd, exempelvis begärt in samma uppgifter eller rekvirerat samordningsnummer från Skatteverket.

Försäkringskassans sena svar till myndigheter i andra medlemsländer bidrar till fördröjningar i handläggningen

Sena eller uteblivna svar från Sverige till andra medlemsländer fördröjer handläggningen i EU-ärenden. Aktgranskningen inom **EU-bidragförmåner** visar att Försäkringskassan i vissa fall dröjer med att besvara förfrågningar från andra medlemsstater. En förklaring är att dessa förfrågningar inte har prioriterats i handläggningen av EU-bidragförmåner. Först i oktober 2024 började verksamheten att hantera påminnelser om förfrågningar. Den första förfrågan leder dock fortfarande inte till någon åtgärd.⁹³ Av akterna framgår att andelen ärenden där minst en påminnelse hade skickats från ett annat medlemsland uppgick till 21 procent.⁹⁴ I många fall har det andra medlemslandet behövt skicka flera påminnelser. När svar från Försäkringskassan dröjer saknar andra medlemsländer underlag för att fatta beslut eller betala ut ersättning. Detta kan i sin tur förlänga handläggningen även i de svenska ärendena.⁹⁵ Försäkringskassans sena svar bidrar därmed till att informationsutbytet mellan medlemsländer inte fungerar effektivt, vilket försvårar samordningen av familjeförmåner inom EU.

3.2.5 Liggtid efter inkomna kompletteringar förlänger handläggningstiden

Granskningen visar att liggtiden efter inkomna kompletteringar kan vara betydande och leder till upprepad informationsinhämtning och ökad administrativ belastning. Handläggningstiderna inom både EU-bidragförmåner och EU-föräldrapenning

⁹² Gruppintervju 3 med handläggare inom EU-bidragförmåner, 2025-12-02; Gruppintervju 3 med handläggare inom EU-föräldrapenning, 2025-12-05.

⁹³ Underlag från Försäkringskassan till Riksrevisionen, mottaget 2025-06-25.

⁹⁴ Värdet avser en skattning av andelen ärenden där Sverige har fått påminnelser från andra medlemsländer bland ärenden med tidigare förfrågan eller svar till Sverige. Skattningen baseras på de ärenden i urvalet som haft förfrågan eller svar, och det 95-procentiga konfidensintervallet uppgår till cirka 10–32 procent.

⁹⁵ Enligt uppgifter från Solvit förekommer återkommande problem med långa svarstider från Försäkringskassan i det elektroniska informationsutbytet mellan medlemsstaterna. Solvit uppger att förfrågningar från andra medlemsstater i vissa fall har förblivit obesvarade i allt från någon enstaka månad till över ett år (underlag från Solvit till Riksrevisionen, mottaget 2026-02-16).

förlängs när ärenden blir liggande efter att efterfrågade uppgifter har inkommit till Försäkringskassan. Hanteringen av inkomna uppgifter styrs av prioriteringar, bevakningstider och balansläget i verksamheterna.

Prioriteringar styr när kompletteringar hanteras inom EU-bidragförmåner

Inkomna kompletteringar leder inte alltid till fortsatt handläggning inom EU-bidragförmåner, eftersom hanteringen styrs av fastställda prioriteringar och bevakningstider. Endast vissa typer av handlingar hanteras omedelbart, medan övriga hanteras först när bevakningstiden har löpt ut, och vissa långt därefter.⁹⁶ Hanteringen påverkas därför även av hur långa bevakningstider handläggarna sätter när förfrågan skickas. För förfrågningar till andra medlemsländer sätts bevakningstiden vanligtvis till tre månader.⁹⁷ Detta innebär att det kan dröja innan handläggningen återupptas även om svar inkommer tidigare.⁹⁸ Endast handlingar som bedöms som prioriterade, såsom vissa digitala kompletteringar från den enskilde, hanteras skyndsamt.⁹⁹ Som följd kan ärenden bli liggande även när underlaget är komplett. I vissa ärenden har prioriteringarna inneburit att beslutsunderlag inte har kommunicerats på flera år trots att underlaget har varit komplett.¹⁰⁰

Långa liggstider inom EU-bidragförmåner leder till upprepad informationsinhämtning

Ärenden inom EU-bidragförmåner hanteras inte om de inte fångas upp genom prioriterade impulser, påminnelser eller kontakter från den enskilde. Det gör att de kan bli liggande under lång tid.¹⁰¹ I ärenden med en handläggningstid på över fem år utgör liggstiden cirka 84 procent av den sammanlagda handläggningstiden, motsvarande i genomsnitt omkring 2 050 dagar (se diagram 5).¹⁰²

De långa liggstiderna innebär att uppgifter ofta behöver samlas in på nytt. Handläggare uppger att information om arbete, bosättning och familjeförhållanden

⁹⁶ Underlag från Försäkringskassan till Riksrevisionen, mottaget 2025-06-25; Med bevakning avses den tidsstyrda väntestatus som sätts i ärendet i avvaktan på komplettering eller annan åtgärd, och som avgör när ärendet på nytt blir synligt för handläggning.

⁹⁷ Enligt den administrativa kommissionens beslut F2 av den 23 juni 2015 ska medlemsstater normalt besvara förfrågningar inom tre månader från mottagandet. Försäkringskassans bevakningstid motsvarar därmed den maximala svarstid som gäller för sådana förfrågningar.

⁹⁸ Vår aktgranskning visar att väntetidens längd varierar beroende på vilken typ av uppgift som har inkommit. När uppgifter inkommit från den enskilde är liggstiden relativt kort, med en median på omkring en vecka. Efter att kompletterande uppgifter från andra medlemsstater har inkommit är liggstiden längre och uppgår i median till drygt tre månader. Liggstiden efter avslutad komplettering har beräknats som tiden från att kompletteringsaktiviteten avslutas till dess att nästa aktivitet i ärendet påbörjas. Uppgifterna avser tid från det att handläggaren begärt kompletterade uppgifter till dess att de inkommit. Redovisningen baseras på observerade kompletteringsmoment i de granskade ärendena. Tiderna varierar mellan ärenden. Eftersom flera kompletteringar kan förekomma inom samma ärende redovisas inga konfidensintervall. Se ärendedokument 2025/0548–134 *Redovisning av aktgranskning*.

⁹⁹ Grupptervju 1, 2 och 3 med handläggare inom EU-bidragförmåner, 2025-11-28, 2025-12-01 och 2025-12-02.

¹⁰⁰ Grupptervju 3 med handläggare inom EU-bidragförmåner; Verksamhetsbesök EU-bidragförmåner, 2025-09-24; Detta framgår även av vår aktgranskning, se ärendedokument 2025/0548–134 *Redovisning av aktgranskning*.

¹⁰¹ Underlag från Försäkringskassan till Riksrevisionen, mottaget 2025-06-25.

¹⁰² Medelvärde 2 049 dagar, konfidensintervall 1 834–2 264 dagar. Andel 0,84 och konfidensintervall 0,77–0,91.

ofta hinner förändras, vilket gör att de tidigare uppgifterna blir inaktuella eller svåröverskådliga i dessa ärenden. I vissa fall kan det även vara svårt att få in uppgifter på nytt, exempelvis när information inte längre finns kvar hos tidigare arbetsgivare eller när den har gallrats av utländska myndigheter.¹⁰³ Detta leder till att redan genomförd informationsinhämtning behöver upprepas, vilket förlänger handläggningstiden ytterligare. Om ärendet inte hanteras skyndsamt därefter ökar risken för att även den nya informationen hinner bli inaktuell, vilket kan medföra ytterligare kompletteringar och väntetider.

Fördröjd handläggning efter inkomna kompletteringar inom EU-föräldrapenning

Inte heller inom EU-föräldrapenning leder inkomna kompletteringar alltid till fortsatt handläggning. Handläggare inom EU-föräldrapenning uppger att många ärenden blir liggande under lång tid, bland annat eftersom inkomna kompletteringar och förfallna bevakningar inte hinner hanteras i takt med inflödet av nya ärenden.¹⁰⁴

I september 2025 fanns exempelvis bevakningar som hade förfallit cirka ett år tidigare, vilket beror på ett balansläge som enligt handläggarna inte är ovanligt.¹⁰⁵ Balansläget innebär att resurser kontinuerligt behöver fördelas mellan uppstart av nya ärenden och fortsatt handläggning av pågående ärenden.¹⁰⁶ Detta påverkar även ärenden som är klara för att avgöras. Sådana ärenden kan bli liggande i flera månader innan beslutet fattas eftersom de hamnar i kö tillsammans med övriga ärenden som väntar på fortsatt handläggning.¹⁰⁷

Långa liggtider inom EU-föräldrapenning leder även till ökad administrativ belastning i andra delar av verksamheten. När handläggningen drar ut på tiden händer det att enskilda kontakter Försäkringskassans kundcenter upprepade gånger för att få information om sina ärenden. För den enskilde kan detta skapa frustration, särskilt när det inte framgår varför ärendet dröjer eller när svar behöver inväntas i flera led. De återkommande kontakterna innebär även ytterligare administrativ hantering som inte för handläggningen framåt. Varje kontakt behöver hanteras och dokumenteras, och ärendet behöver därefter invänta fortsatt handläggning.¹⁰⁸ Ett exempel från aktgranskningen illustrerar hur liggtiderna inom EU-föräldrapenning kan leda till upprepade kontakter. I ärendet återupptogs handläggningen först fyra månader efter att den enskilde inkommit med komplettering. Under tiden kontaktade den enskilde myndigheten vid upprepade tillfällen för att efterfråga information om ärendets status, se figur nedan.

¹⁰³ Grupptervju 1, 2 och 3 med handläggare inom EU-bidragstjänster, 2025-11-28, 2025-12-01 och 2025-12-02.

¹⁰⁴ Grupptervju 1 och 3 med handläggare inom EU-föräldrapenning, 2025-12-04 och 2025-12-05; Intervju med handläggare inom EU-föräldrapenning, 2025-11-24; Intervju med chef inom EU-föräldrapenning, 2025-09-11; Intervju 2 och 4 med handläggare inom nationell föräldrapenning, 2026-01-13 och 2026-01-15.

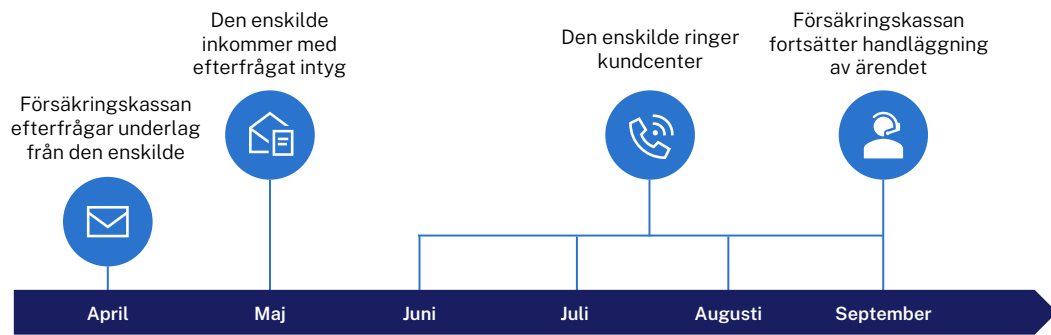
¹⁰⁵ Verksamhetsbesök EU-föräldrapenning, 2025-09-17; Grupptervju 1 och 3 med handläggare inom EU-föräldrapenning, 2025-12-04 och 2025-12-05.

¹⁰⁶ Intervju med chef inom EU-föräldrapenning, 2025-09-11.

¹⁰⁷ Intervju med handläggare inom EU-föräldrapenning, 2025-11-24.

¹⁰⁸ Intervju 3 och 4 med handläggare inom nationell föräldrapenning, 2026-01-13 och 2026-01-15.

Figur 5 Exempel på EU-föräldrapenningärende med upprepade kontakter under väntetid

4 Stöd för en effektiv handläggning av familjeförmåner med EU-anknytning

Om detta kapitel

Vad handlar kapitlet om? Här redovisar vi iakttagelser om i vilken utsträckning EU-verksamheterna (EU-bidragsförmåner och EU-föräldrapenning) får det stöd som krävs för en effektiv och enhetlig handläggning. Det gäller bland annat styrande och stödjande dokument, tekniska stöd och rättsligt stöd.

Vilka delar av organisationen omfattas? Fokus ligger på samspelet mellan EU-verksamheterna och de funktioner som utvecklar, förvaltar och ger stöd i handläggningen: Utveckling och stöd, Rättsligt stöd och rättsavdelningen (se de grå rutorna i figur 2, avsnitt 2.2.1).

Hur hänger kapitlet ihop med övriga kapitel? Detta kapitel är en del av en sammanhängande analys där vi förklarar varför problemen som beskrivs i kapitel 3 uppstår. Kapitel 4 visar hur brister i olika typer av handläggarstöd påverkar handläggningen. I nästföljande kapitel redovisas iakttagelser kring hur arbetet styrs och organiseras (kapitel 5).

Våra huvudsakliga iakttagelser är följande:

- EU-verksamhetens styrande och stödjande dokument är inte tillräckligt anpassade för EU-ärenden, vilket försvårar en effektiv och enhetlig handläggning av EU-ärenden. Stödet är i stor utsträckning utformat utifrån nationella ärendens behov och fångar inte EU-ärendenas komplexitet. Verksamheterna behöver därför ta fram egna lösningar som inte kvalitetssäkras.
- Brist på tekniskt stöd och låg grad av automatisering innebär att EU-ärenden innehåller många manuella moment. Det tar tid från utredningen, ökar risken för fel och försvårar även uppföljningen och utvecklingsarbetet.
- Organiseringen av stöd- och utvecklingsarbetet innebär att EU-verksamheternas behov inte alltid får genomslag. Detta påverkar vilka stöd som prioriteras och kan leda till att förbättringar fördröjs eller uteblir. De handläggande EU-verksamheterna har behövt kompensera för brister i det centrala stödet. Det har ökat mängden administrativa och tidskrävande arbetsuppgifter som tar tid från handläggningen.
- Det finns även brister i det rättsliga stödet och den rättsliga styrningen. Stöd i rättsliga frågor är inte alltid tillgängligt utifrån verksamhetens behov och hanteringen av rättsliga frågor kan vara otydlig eller utdragen. Det innebär att handläggningen i vissa fall fördröjs eller att rättsligt komplexa frågor behöver hanteras utan tillräckligt stöd.

4.1 Bristande styr- och stöddokument försvårar en resurseffektiv och enhetlig handläggning

En snabb och enhetlig handläggning förutsätter bland annat styrande och stödjande dokument som är aktuella, behovsanpassade och lätta att använda. Granskningen visar att de stöd som tas fram centralt inte är tillräckligt anpassade till EU-verksamheternas behov. Det gör att verksamheterna i stor utsträckning kompletterar dem med informella, lokalt framtagna stöd. Dessa genomgår inte samma kvalitetssäkring som centralt framtagna stöd och de kan vara svåra att överblicka. Bristen på ett sammanhållet och lättanvänt stöd innebär en risk för bristande enhetlighet, dubbelarbete och ineffektiv handläggning av ärenden.

4.1.1 Stöden är inte tillräckligt anpassade till EU-verksamheternas behov

I Försäkringskassans centrala processbeskrivningar beskrivs de aktiviteter och arbetsmoment som ingår i handläggningsprocessen. Granskningen visar att dessa inte är tillräckligt anpassade för handläggning av EU-familjeförmåner, vilket ökar risken för långa handläggningstider och en tillämpning som inte är enhetlig. Nedan beskriver vi de brister som framkommit i de olika EU-verksamheterna.

EU-bidragsförmånernas processbeskrivning beskrivs som både svår att söka i och svår att följa. Den beskrivs som uppbyggd för enkla och raka ärenden medan handläggningen av EU-bidragsförmåner ofta innehåller avvikelser från standardprocessen. Många ärenden är dessutom äldre och delvis utredda. För nyanställda upplevs processbeskrivningen som särskilt svår att använda, vilket gör att de i stället söker information i andra dokument eller vänder sig till kollegor, trots att just nyanställda har ett särskilt behov av en tydlig processbeskrivning att utgå ifrån.¹⁰⁹

EU-föräldrapenning delar sin processbeskrivning med den nationella föräldrapenningen. Intervjuerna visar att den del som beskriver processen för EU-föräldrapenning inte är tillräckligt anpassad för EU-ärenden. Medarbetare lyfter att de, med undantag för vissa delar,¹¹⁰ därför inte har någon större användning av den framtagna processbeskrivningen.¹¹¹ Avsaknaden av en behovsanpassad processbeskrivning gör det svårt att se i vilken ordning olika moment ska göras och hur de ska genomföras. Det bedöms även öka risken för överutredning av de delar som rör samordning inom EU.¹¹²

¹⁰⁹ Gruppintervju 1,2 och 3 med handläggare inom EU-bidragsförmåner, 2025-11-28, 2025-12-01 och 2025-12-02; Intervju med medarbetare inom EU-bidragsförmåner, 2025-12-15; Intervju med chefer inom EU-bidragsförmåner, 2026-02-09.

¹¹⁰ Processen uppges framför allt vara användbar vid avräkning av utländska dagar.

¹¹¹ Gruppintervju 1,2 och 3 med handläggare EU-föräldrapenning, 2025-12-04 och 2025-12-05; Intervju med medarbetare inom EU-föräldrapenning, 2025-12-18.

¹¹² Intervju med chef inom EU-föräldrapenning, 2026-02-09.

Processbeskrivningarna tas fram av Utveckling och stöd. Möjligheten att utforma heltäckande stöd begränsas av att handläggningen av EU-ärenden ofta är komplex och varierar mellan ärenden. Myndighetens stödfunktioner framhåller även att stödet bör vara generellt och inte detaljstyra handläggningen, samt att mer anpassade stöd skulle kräva resurser som inte är rimliga för en liten verksamhet.¹¹³ Samtidigt visar granskningen att den nuvarande inriktningen av stödet inte i tillräcklig utsträckning möter verksamheternas behov för en effektiv och enhetlig handläggning.

4.1.2 Stödet är inte tillräckligt uppdaterat eller kvalitetssäkrat

Eftersom det centrala stödet inte upplevs som tillräckligt anpassat tar verksamheterna i stor utsträckning fram egna kompletterande stöd. Dessa stöd saknar dock status som officiella styrdokument och omfattas inte av myndighetens ordinarie förvaltningsrutiner, såsom kvalitetssäkring och versionshantering. Riksrevisionen bedömer att det försvårar styrningen mot en enhetlig tillämpning av regelverket och ökar risken för bristande rättslig kvalitet och utveckling av lokal praxis.

Inom **EU-föräldrapenning** samlas stödet i en gemensam digital anteckningsbok (OneNote) som i praktiken ersätter delar av den formella processbeskrivningen.¹¹⁴ Det saknas dock en funktion som har det formella ansvaret för att hålla stödet uppdaterat, utan alla hjälps åt att lägga till och ta bort information.¹¹⁵ Medarbetare beskriver att det därför kan vara svårt att avgöra om informationen fortfarande är aktuell.¹¹⁶ Som ny kan det vara särskilt svårt att navigera i all information som behövs för att handlägga ett ärende.¹¹⁷ För att underlätta har medarbetare inom EU-föräldrapenning tagit fram en checklista som fungerar som en förenklad processbeskrivning.¹¹⁸ Efter kritik från Försäkringskassans internrevision i december 2025, har dock Utveckling och stöd påbörjat ett arbete med att se över stöddokumentationen i OneNote. I mars 2026 var det ännu inte beslutat vad översynen ska leda till.¹¹⁹

Även inom **EU-bidragförmåner** tas lokala stöd fram vid behov.¹²⁰ Sammantaget innebär detta att delar av handläggningsstödet finns i informella och mindre kontrollerade kanaler (se nästa avsnitt), vilket ökar risken för felaktig tillämpning och bristande enhetlighet.

¹¹³ Intervju med UoS inom VO Föräldraförsäkring, 2026-01-21; Intervju med Rättsligt stöd, 2026-01-26.

¹¹⁴ Verksamhetsbesök EU-föräldrapenning, 2025-09-17.

¹¹⁵ Intervju med medarbetare inom EU-föräldrapenning, 2025-12-18; Med undantag för landinformation där ansvaret för uppdatering fördelats på olika medarbetare.

¹¹⁶ Grupptervju 1 med handläggare inom EU-föräldrapenning, 2025-12-04.

¹¹⁷ Verksamhetsbesök EU-föräldrapenning, 2025-09-17; Grupptervju 2 med handläggare inom EU-föräldrapenning, 2025-12-05; Intervju med medarbetare inom EU-föräldrapenning, 2025-12-18.

¹¹⁸ Intervju med medarbetare inom EU-föräldrapenning, 2025-12-18; Grupptervju 3 med handläggare inom EU-föräldrapenning, 2025-12-05

¹¹⁹ Svar på skriftliga frågor, Försäkringskassan, 2026-03-30.

¹²⁰ Grupptervju 1, 2 och 3 med handläggare inom EU-bidragförmåner, 2025-11-28, 2025-12-01 och 2025-12-02.

4.1.3 Stöd samlas på olika ställen och kan vara svåra att hitta

Granskningen visar att medarbetare inom både EU-bidragsförmåner och EU-föräldrapenning kan ha svårt att hitta rätt information när de behöver stöd i utredningen. I stället löses uppkomna frågor ofta genom kollegialt stöd eller lokalt framtaget material.¹²¹ Även om dessa lösningar kan fungera i det dagliga arbetet innebär de att stödet blir mindre samlat och svårare att överblicka. Det innebär att handläggare behöver lägga tid på att söka efter information och att det blir svårt att säkerställa att rätt och aktuell information används i handläggningen. Detta riskerar att leda till längre handläggningstider, dubbelarbete och bristande enhetlighet i handläggningen.

Information om förändringar i handläggningen sprids genom flera kanaler, bland annat veckobrev, specialistbrev, möten och svar på frågor. Samtidigt sker förändringar löpande i både regelverk och tillämpning, såväl i Sverige som i andra EU-länder, vilket innebär att mängden information är stor. Medarbetare beskriver att det därför är tidskrävande att ta till sig ny information, att lokalisera relevanta dokument¹²² och att avgöra vilken information som är aktuell och ska tillämpas i det aktuella ärendet.¹²³

Utmaningarna med att hitta rätt information förstärks av att styrande och stödjande dokument är spridda på olika platser. Medan de dokument som tas fram centralt samlas på intranätet, samlas verksamhetens egna stöd på olika ställen, antingen i olika delar av en OneNote (EU-föräldrapenning) eller i olika kanaler (EU-bidragsförmåner). Handläggare kan även behöva söka i äldre mötesanteckningar eller utskick.¹²⁴ Sammantaget ökar detta risken för att handläggare utgår från olika underlag och därmed att handläggningen blir mindre effektiv och enhetlig.

4.1.4 Bristande stöd leder till merarbete som tar tid från utredning

Bristerna i styrande och stödjande dokument innebär att båda EU-verksamheterna behöver lägga en stor del av arbetstiden på arbetsuppgifter som ligger utanför handläggningen av ärenden. Detta är delvis en följd av att handläggningen är komplex och varierar mellan ärenden, vilket ställer särskilda krav på stöd. Samtidigt innebär omfattningen av dessa uppgifter att tid tas från den direkta handläggningen.

En stor del av arbetet med att ta fram, uppdatera och hantera det stöd som används i handläggningen av EU-ärenden utförs av specialister och i vissa fall handläggare inom verksamheterna. Handläggare lägger också tid på att stötta varandra i frågor där

¹²¹ Grupptervju 1, 2 och 3 med handläggare inom EU-bidragsförmåner, 2025-11-28, 2025-12-01 och 2025-12-02; Grupptervju 1, 2 och 3 med handläggare EU-föräldrapenning, 2025-12-04 och 2025-12-05.

¹²² Grupptervju 1, 2 och 3 med handläggare inom EU-bidragsförmåner, 2025-11-28, 2025-12-01 och 2025-12-02; Grupptervju 1, 2 och 3 med handläggare EU-föräldrapenning, 2025-12-04 och 2025-12-05.

¹²³ Grupptervju 2 med handläggare inom EU-bidragsförmåner, 2025-12-01; Grupptervju 1 med handläggare inom EU-föräldrapenning, 2025-12-04.

¹²⁴ Grupptervju 1, 2 och 3 med handläggare inom EU-bidragsförmåner, 2025-11-28, 2025-12-01 och 2025-12-02; Grupptervju 1, 2 och 3 med handläggare EU-föräldrapenning, 2025-12-04 och 2025-12-05.

tydligt och samlat stöd saknas.¹²⁵ Även omvärldsbevakning sker i stor utsträckning lokalt i verksamheten. Trots att andra delar av myndigheten har det formella ansvaret¹²⁶ uppger båda EU-verksamheterna att de i stor utsträckning själva bevakar och uppdaterar information om förändringar inom EU eller i enskilda medlemsländer som påverkar tillämpningen, till exempel i lagstiftning eller praxis.¹²⁷

Detta innebär att uppgifter som ligger utanför den direkta handläggningen tar tid från ärendehandläggningen. Det minskar i sin tur verksamheternas kapacitet att handlägga ärenden och försvårar planering av resurser, särskilt i den mindre EU-verksamheten som hanterar EU-föräldrapenning, där sådana uppgifter kan ta en relativt stor del av det samlade arbetet.

4.2 Bristande tekniska stöd leder till en ineffektiv handläggningsprocess med risk för fel

EU-ärenden hanteras i hög grad manuellt. Granskningen visar att det finns brister i de tekniska stöden, både genom att vissa stöd saknas och genom brister i utvecklingen av nya stöd. Det bidrar till onödigt långa handläggningstider och ökar risken för bristande kvalitet och enhetlighet i handläggningen av EU-familjeförmåner.

4.2.1 Brist på effektiva systemstöd leder till många krävande manuella moment

I handläggningen av både EU-bidragsförmåner och EU-föräldrapenning är få processer automatiserade.¹²⁸ Det leder till mycket manuellt arbete i flera olika handläggningssystem, med administrativa moment som tar tid och fokus från det enskilda ärendets hantering.¹²⁹ Det är särskilt tydligt i intervjuer med medarbetare inom EU-bidragsförmåner. Handläggarna arbetar i flera parallella och otillräckligt integrerade system, vilket innebär att information behöver överföras och registreras manuellt vid flera tillfällen. Det gäller bland annat vid kommunikering med enskild eller annat medlemsland, vid olika beräkningar, vid översättning av underlag och vid

¹²⁵ Grupptervju 2 med handläggare inom EU-bidragsförmåner, 2025-12-01; Grupptervju 3 med handläggare EU-föräldrapenning, 2025-12-05.

¹²⁶ Intervjuer med chefer inom EU-bidragsförmåner och EU-föräldrapenning, 2026-02-24, 2026-02-25 och 2026-02-27; Svar på skriftliga frågor, Försäkringskassan, 2026-03-30.

¹²⁷ Intervju med handläggare EU-föräldrapenning, 2025-11-24; Grupptervju 3 med handläggare EU-föräldrapenning, 2025-12-05; Inom EU-bidragsförmåner finns ett stödverktyg med landinformation som uppdateras och hålls aktuellt av en specialist. Inom EU-föräldrapenning finns inget utpekat ansvar men handläggarna har gjort särskilda insatser för att uppdatera andra länders regelverk. Därutöver uppdateras informationen löpande, genom att de som får kännedom om en förändring lägger in informationen i deras gemensamma OneNote där det finns en flik för varje land.

¹²⁸ Detta skiljer sig från den nationella handläggningen av barnbidrag och föräldrapenning, där en större andel av ärendena hanteras maskinellt. En stor majoritet av barnbidragen betalas ut automatiskt, och av de ärenden som faller ut för handläggning beslutas cirka 30 procent maskinellt. Inom föräldrapenning beslutas drygt 70 procent av inkomna ansökningar maskinellt.

¹²⁹ Försäkringskassan, *Kvalitetsanalys för EU-familjeförmåner avseende perioden 2022-09-01 – 2023-08-31*, 2023.

utbetalning av ersättning.¹³⁰ Riksrevisionen konstaterar att omfattande manuell hantering även ökar risken för slarvfel. Delar av den manuella hanteringen hänger dock samman med ärendenas komplexitet och variation, vilket till viss del begränsar möjligheterna till standardisering och automatisering.

Det finns vissa skillnader mellan EU-verksamheterna. Inom EU-bidragsförmåner finns visst systemstöd som saknas inom EU-föräldrapenning, bland annat ett beräkningsverktyg som är integrerat i handläggningssystemet, särskilda översiktsfunktioner som är anpassade för EU-ärenden samt egna ärendeklassificeringar.¹³¹ Samtidigt framstår den manuella hanteringen inom EU-bidragsförmåner som särskilt omfattande, bland annat eftersom handläggarna ofta arbetar med äldre ärenden och behöver utreda långa perioder där förutsättningarna kan ha förändrats flera gånger (se avsnitt 3.2.1).

4.2.2 Bred it-utveckling fångar inte alltid upp EU-ärendenas särskilda förutsättningar, vilket bidrar till ineffektiv handläggning

Försäkringskassans it-utveckling utformas ofta för att stödja flera förmåner samtidigt. Granskningen visar att EU-verksamheternas särskilda förutsättningar inte alltid fångas upp i kravställning och utformning, vilket gör att stöden får en begränsad träffsäkerhet för dessa ärenden. Det kan leda till behov av manuell hantering och kompletterande lösningar, vilket sammantaget bidrar till en mindre effektiv handläggning.¹³²

I intervjuer med medarbetare inom **EU-bidragsförmåner** framkommer att de inte alltid inkluderas i ett tidigt skede i utvecklingsarbetet, trots att förändringarna påverkar deras handläggning. Medarbetare beskriver också att det ofta har varit personberoende om EU-kompetens involveras i kravställning och design, och att medarbetare och chefer inom verksamheten själva har behövt driva på för att bevaka verksamhetens behov. Ett exempel på detta är när bostadsbidragets handläggning flyttades till ett nytt handläggningssystem. EU-bidragsförmånernas särskilda behov fick då till viss del hanteras i efterhand, eftersom systemet inte fullt ut stödde denna handläggning.¹³³

Ett annat exempel är införandet av ett kompletterande utbetalningssystem som bland annat skulle användas av **EU-bidragsförmåner**. Införandet har förbättrat vissa delar av hanteringen och frigjort handläggningsresurser, särskilt genom att tilläggsbelopp som tidigare hanterades manuellt med kvitton nu kan hanteras i det nya systemet.

¹³⁰ Gruppintervju 1, 2 och 3 med handläggare inom EU-bidragsförmåner, 2025-11-28, 2025-12-01 och 2025-12-02; Gruppintervju 2 och 3 med handläggare inom EU-föräldrapenning, 2025-12-05.

¹³¹ Verksamhetsbesök EU-bidragsförmåner, 2025-09-24; Översiktsfunktionerna har utvecklats på verksamhetens initiativ och används för att samla relevant information om den sökande och familjens situation över tid.

¹³² Intervju med medarbetare inom EU-bidragsförmåner, 2025-12-15; Intervju med UoS inom VO Bidrag, 2026-01-22.

¹³³ Intervju med medarbetare inom EU-bidragsförmåner, 2025-12-15; Intervju med UoS inom VO Bidrag, 2026-01-22.

Samtidigt innebär utformningen av det nya systemet ett fortsatt omfattande manuellt arbete i hanteringen av EU-bidragsförmåner. Handläggarna behöver registrera utbetalningar månad för månad och barnbidrag, flerbarnstillägg och studiebidrag var för sig. Handläggarna behöver även lägga upp utbetalningarna på nytt varje år, även när beloppen i praktiken är oförändrade. Intervjuer tyder på att bristerna i utformningen beror på prioriteringar snarare än tekniska begränsningar.¹³⁴

Enligt medarbetare bidrar de parallella utbetalningssystemen även till en ökad risk för felaktiga utbetalningar, vilket i sin tur kan leda till omfattande efterhandsutredningar, återkrav och ytterligare administrativt arbete.¹³⁵

4.2.3 Brister i hanteringen av förslag på tekniska stöd för effektiv handläggning

Riksrevisionen bedömer att den nuvarande hanteringen medför en risk för att förslag från EU-verksamheterna om behov av utveckling av tekniska stöd som skulle kunna effektivisera handläggningen, inte får tillräckligt genomslag i myndighetens prioriteringar. Detta kan leda till att möjliga förbättringar fördröjs eller uteblir, vilket innebär en onödigt tidskrävande handläggning med risk för brister i den rättsliga kvaliteten.

För att utveckla stöd har Försäkringskassan en ordning där de handläggande verksamheterna löpande kan lämna förbättringsförslag till Utveckling och stöd.¹³⁶ Granskningen visar att processen för att utvärdera och prioritera sådana förslag inte alltid är transparent och att den saknar tydliga former för återkoppling. Detta har särskilt framkommit i intervjuer med medarbetare inom **EU-föräldrapenning**. Nedan redovisar vi exempel på stöd som efterfrågats i syfte att effektivisera handläggningen, men det är otydligt hur förslagen har utvärderats, vilket minskar möjligheten att bedöma grunderna för besluten.

Utveckling av ansökan tar inte tillräcklig hänsyn till risken för att EU-anknytning i föräldrapenningärenden inte identifieras

Brister i ansökans utformning innebär att ärenden med EU-anknytning inte alltid identifieras, vilket kan leda till en fördröjd handläggning och risk för felaktiga utbetalningar (se avsnitt 3.1.1). Redan 2019 bedömde Försäkringskassan att ansökan inte möjliggjorde detta i tillräcklig utsträckning. En bidragande orsak bedömdes vara att ansökan saknade frågor om den andra förälderns arbete eller bosättning.¹³⁷ Trots detta har ansökan inte anpassats.

¹³⁴ Gruppintervju 3 med handläggare inom EU-bidragsförmåner, 2025-12-02; Intervju med medarbetare inom EU-bidragsförmåner, 2025-12-15.

¹³⁵ Gruppintervju 3 med handläggare inom EU-bidragsförmåner, 2025-12-02.

¹³⁶ Verksamhetsbesök EU-bidragsförmåner 2025-09-24; Intervju med medarbetare inom EU-föräldrapenning, 2025-12-18.

¹³⁷ Försäkringskassan, *Svar på regeringsuppdrag. Rapport – Konsekvensanalys av Högsta förvaltningsdomstolens dom i mål nr 6869–17 om föräldrapenning som familjeförmån*, 2019.

Under 2025 utvecklades ansökan för att anpassas till ett nytt regelverk.¹³⁸ Samtidigt lades möjligheten att svara ”Vet inte” till på frågan om någon har fått föräldrapenning från annat land. I samband med detta inhämtades synpunkter från EU-föräldrapenning, som även tidigare lämnat ett förbättringsförslag,¹³⁹ men dessa beaktades inte i det fortsatta arbetet.¹⁴⁰ Även Försäkringskassans internrevision har föreslagit att ansökningsförfarandet bör ses över, eftersom de såg en risk för att gränsöverskridande situationer inte identifieras.¹⁴¹

Samtidigt uppger Utveckling och stöd att frågor om den andra förälderns arbete eller bosättning inte behövs i ansökan, eftersom de inte påverkar rätten till ersättning för den sökande.¹⁴² Riksrevisionen konstaterar dock att sådan information i vissa fall är nödvändig för att tidigt identifiera EU-anknytning och möjliggöra överlämning av ärenden till EU-föräldrapenning, där utredning av utländska föräldradagar görs.

Brister i processen för att utveckla systemstöd för brevmallar för EU-föräldrapenning

Inom EU-föräldrapenning saknas flera grundläggande brevmallar, till exempel för kommunikering och beslut. I stället använder verksamheten mallar som är framtagna för nationell föräldrapenning och skriver om dem från grunden.¹⁴³ Avsaknaden av anpassade brevmallar innebär mer manuellt arbete och ökar risken för oavsiktliga fel i kommunikationen med enskilda.¹⁴⁴ Sammantaget bidrar detta till en mindre effektiv handläggning.

Brev- och kommunikeringsmallar är normalt ett integrerat stöd i Försäkringskassans handläggningssystem som ska bidra till effektivitet och rättssäkerhet.

EU-föräldrapenning har under lång tid efterfrågat fler anpassade brevmallar i syfte att minska administrationen och säkerställa korrekta laghänvisningar. Den senaste kvalitetsuppföljningen visar också att ofullständiga eller felaktiga laghänvisningar är en återkommande brist.¹⁴⁵ Utveckling och stöd bedömer dock att det inte är effektivt att ta fram brevmallar för så specifika situationer, och att formuleringen av brev ska ligga i professionen.¹⁴⁶

Även om en sådan inriktning kan vara motiverad ur ett övergripande perspektiv, innebär den att behovet av manuella moment kvarstår, vilket ökar risken för

¹³⁸ Sedan den 1 juli 2024 får vårdnadshavare överlåta vissa dagar med föräldrapenning till en annan försäkrad person, exempelvis en släkting eller annan närstående. Se 12 kap. 17 a–b §§ SFB.

¹³⁹ Svar på skriftliga frågor, Försäkringskassan, 2025-09-19.

¹⁴⁰ Intervju med medarbetare inom EU-föräldrapenning, 2025-12-18.

¹⁴¹ Försäkringskassan, *Internrevisionsrapport EU-familjeförmåner*, 2025; Internrevisionen påpekade även att ansökan efterfrågar uppgift om ersatt belopp från annat land, i stället för antal uttagna föräldradagar, vilket är den uppgift som krävs vid utredning av EU-föräldrapenning.

¹⁴² Svar på skriftliga frågor, Försäkringskassan, 2026-02-13.

¹⁴³ Intervju med chef inom EU-föräldrapenning, 2026-02-09.

¹⁴⁴ I Försäkringskassans kvalitetsanalys för bland annat rehabiliteringsersättning (2025) framhålls att dokumentations- och beslutsmallar underlättar utredarnas bedömningar i förhållande till gällande rätt.

¹⁴⁵ Inhämtat underlag från verksamhetens uppföljning av ärenden 2025.

¹⁴⁶ Intervju med UoS inom VO Föräldraförsäkring, 2026-01-21.

oavsiktliga fel och bidrar till en mindre effektiv handläggning. I avsaknad av återkoppling på förbättringsförslagen har verksamheten i stället tagit fram egna mallar som inte är integrerade i systemen utan sparas lokalt.¹⁴⁷ Det innebär att vissa effektiviseringsmöjligheter uteblir, samtidigt som verksamheten i praktiken har minskat sin användning av den formella processen för förbättringsförslag, eftersom det upplevs gå snabbare att utveckla stöd på egen hand.¹⁴⁸

Brister i systemstöd försvårar uppföljning av EU-föräldrapenning

Bristande systemstöd gör att uppföljningen av EU-föräldrapenning inte är tillförlitlig, vilket riskerar att ge en missvisande bild av handläggningens effektivitet. Orsaken är att det saknas fasta klassificeringar för EU-ärenden och att befintliga märkningar försvinner över tid.¹⁴⁹ Riksrevisionen bedömer att detta försvårar myndighetens uppföljning och kan ge missvisande resultat, vilket i sin tur försvårar styrningen av verksamheten.

Flera förmåner med internationella inslag har särskilda klassificeringar eller egna ärendeslag som möjliggör uppföljning separat från nationella ärenden.¹⁵⁰

Motsvarande förutsättningar saknas för EU-föräldrapenning, och utvecklingen har prioriterats ned, trots att behov av sådana identifikatorer har identifierats.¹⁵¹ I stället används märkningar som i vissa fall tas bort när ärenden avslutas, vilket minskar möjligheten att i efterhand följa vilka typer av EU-ärenden som har handlagts.¹⁵²

Avsaknaden av fasta identifikatorer innebär även att administrativa ärenden blandas ihop med ansökningsärenden. Vår aktgranskning visar att administrativa ärenden utgör en stor del av verksamhetens ärenden, vilket gör att handläggningstiderna framstår som kortare än vad de faktiskt är vid ansökningar om ersättning.¹⁵³

Riksrevisionen ser en risk för att brister i uppföljningen leder till att stöd som skulle

¹⁴⁷ Svar på skriftliga frågor, Försäkringskassan, 2025-09-19; Svar på skriftliga frågor, Försäkringskassan, 2026-03-25.

¹⁴⁸ Svar på skriftliga frågor, Försäkringskassan, 2025-09-19; Svar på skriftliga frågor, Försäkringskassan, 2026-03-25; Intervju med chef inom EU-föräldrapenning, 2026-02-09.

¹⁴⁹ Det finns flera olika sätt att följa upp ärenden i Försäkringskassans system. Det kan exempelvis ske genom att följa upp särskilda ärendeslag, klassificeringar eller olika typer av märkningar. Ärendeslag hanteras inom separata systemstrukturer och kan innehålla underliggande klassificeringar, vilket möjliggör mer detaljerad uppföljning. Ärendeslaget är fast över tid, medan klassificeringar kan justeras under handläggning. Därutöver kan ärenden även ha mer tillfälliga märkningar under pågående handläggning. Utöver detta använder EU-föräldrapenning ytterligare märkningar för att sortera ärenden i flera underkategorier, i syfte att fördela ärendena i olika handläggningsvyer. Dessa märkningar behöver tas bort för att ärendet ska kunna avslutas.

¹⁵⁰ Exempelvis kan barnbidragsärenden och bostadsbidragsärenden med EU-anknytning följas upp genom ett eget ärendeslag och särskilda klassificeringar. Även internationellt underhållsstöd kan följas upp genom särskilda klassificeringar och för vissa internationella ärenden genom egna ärendeslag. Svar på skriftliga frågor, Försäkringskassan, 2026-03-30.

¹⁵¹ Svar på skriftliga frågor, Försäkringskassan, 2026-03-30.

¹⁵² Grupptervju 2 med handläggare inom nationell föräldrapenning, 2026-01-13; Intervju med handläggare inom EU-föräldrapenning, 2025-11-24; Intervju med controller inom VO Föräldraförsäkring, 2026-03-23.

¹⁵³ Se ärendedokument 2025/0548–134 *Redovisning av aktgranskning*. Det handlar bland annat om ärenden som skapas för att märka ärendet som ett EU-ärende.

kunna effektivisera handläggningen inte prioriteras i tillräcklig utsträckning (se även avsnitt 5.3).

4.3 Organiseringen av utvecklings- och stödarbetet begränsar genomslaget för EU-verksamheternas behov

Granskningen visar att det stöd som används i EU-verksamheterna inte har skapat tillräckliga förutsättningar för en effektiv och enhetlig handläggning av EU-familjeförmåner. Riksrevisionen bedömer att organiseringen av stödverksamheten har bidragit till brister i hur verksamheternas behov fångas upp, prioriteras och omsätts i stödsatser. Stöd som skulle kunna effektivisera handläggningen har därför i många fall uteblivit.

Försäkringskassan har etablerade arbetssätt för att samla in, utvärdera och prioritera förbättringsförslag från verksamheterna. Stödsatser prioriteras i första hand utifrån kostnad och hur många ärenden som påverkas.¹⁵⁴ Detta är ofta motiverat i en stor myndighet med många förmåner. Enligt stödfunktionerna ska även detaljstyrning undvikas. I stället ska den handläggande verksamhetens kompetens stärkas.¹⁵⁵ Samtidigt betonar EU-verksamheterna att det behövs stöd som ökar förutsättningarna för en enhetlig hantering, även om handläggningen ofta kräver kvalificerade bedömningar och individuella utredningar.¹⁵⁶ Riksrevisionen bedömer att styrningens inriktning kan få stora konsekvenser för mindre verksamheter med mer komplexa ärenden, där möjligheten till effektiviseringar och anpassade stöd begränsas.¹⁵⁷

För att säkerställa behovsanpassade stöd behöver det finnas en effektiv samverkan mellan stödfunktionerna och den handläggande verksamheten, så att kunskap om EU-verksamheternas komplexitet tas tillvara i utvecklings- och stödarbetet. Riksrevisionen konstaterar att EU-bidragförmåner och EU-föräldrapenning har olika organisatoriska och resursmässiga förutsättningar för att lyfta sina behov. EU-bidragförmåner har fler specialister och särskilt utsedda verksamhetsutvecklare som ansvarar för deras frågor.¹⁵⁸ Inom EU-föräldrapenning framkommer ett behov av ett närmare och mer strukturerat samarbete med Utveckling och stöd för att öka kunskapen om verksamhetens arbete och förutsättningar.¹⁵⁹ Stödverksamheten

¹⁵⁴ Intervjuer med UoS inom VO Föräldraförsäkring och VO Bidrag, 2026-01-21, 2026-01-22; Prioriteringar inom it-utveckling kan även motiveras av exempelvis livscykelhantering, ökad rättssäkerhet och bättre arbetsmiljö i handläggningen genom minskad manuell hantering (mejl från Försäkringskassan, 2026-08-20).

¹⁵⁵ Intervju med UoS inom VO Föräldraförsäkring, 2026-01-21.

¹⁵⁶ Intervju med medarbetare inom EU-bidragförmåner, 2025-12-15; Intervju med chef inom EU-Föräldrapenning, 2025-09-11.

¹⁵⁷ Även Inspektionen för socialförsäkringen har lyft att verksamheter med små ärendevolymer riskerar att gå miste om de värden som digitalisering kan bidra med och att myndigheter även bör väga in andra positiva effekter, såsom högre kvalitet och bättre service. Inspektionen för socialförsäkringen, *Automatisering och AI i socialförsäkringen*, 2026.

¹⁵⁸ Intervju med medarbetare inom EU-bidragförmåner, 2025-12-15.

¹⁵⁹ Intervju med chef inom EU-föräldrapenning, 2026-02-18; Orsaken uppges bland annat vara myndighetens besparingar under 2023.

planerar dock att stärka detta arbete genom att utse en medarbetare med särskilt ansvar för EU-föräldrapenning.¹⁶⁰

4.4 Vissa förutsättningar saknas för ett effektivt rättsligt stöd och en effektiv rättslig styrning i EU-frågor

Granskningen visar att det saknas vissa förutsättningar för att det rättsliga stödet och den rättsliga styrningen i EU-frågor ska fungera effektivt. Rättsliga frågor hanteras i flera led i organisationen, från verksamheten via specialister, till rättsligt stöd och vidare till rättslig styrning.¹⁶¹ EU-verksamheterna vänder sig till det rättsliga stödet i begränsad utsträckning, samtidigt som stöd i rättsliga frågor ibland kommer sent eller inte fullt ut svarar mot verksamheternas behov. Granskningen visar också att rättslig styrning inte alltid hanteras samlat och skyndsamt. Sammantaget innebär detta en risk för brister i rättslig kvalitet, onödiga dröjsmål i handläggningen och felaktiga utbetalningar.

4.4.1 Visst stöd saknas eller dröjer i komplexa rättsliga frågor

Granskningen visar att EU-verksamheterna inte alltid får det rättsliga stöd eller den rättsliga styrning som de behöver, vilket kan leda till osäkerhet eller fördröjningar i handläggningen och därmed försvåra en effektiv rättstillämpning.

EU-verksamheterna hanterar i stor utsträckning rättsliga frågor inom den egna verksamheten, med stöd av specialister. Handläggare inom både EU-bidragförmåner och EU-föräldrapenning uppger att de får ett bra stöd av specialister vid svåra tillämpningsfrågor. I särskilt komplexa frågor vänder sig specialisterna till Rättsligt stöd.¹⁶² Uppfattningarna om hur väl det rättsliga stödet fungerar varierar. Vissa medarbetare beskriver att de får det stöd som de efterfrågar och att de involveras tidigt i förändringsarbete, medan andra efterfrågar större möjligheter att diskutera särskilt komplexa frågor.¹⁶³

Rättsligt stöd ger i första hand generell vägledning, medan bedömningar i enskilda ärenden ska göras av verksamheten. Samtidigt kännetecknas EU-verksamheterna av en stor variation i ärenden, där vissa frågor är både ovanliga och rättsligt komplexa. Det innebär att det i vissa fall uppstår behov av att diskutera tolkningen av regelverket i specifika situationer. Eftersom rättsligt stöd inte ger stöd i enskilda ärenden saknas i dessa fall en tydlig funktion att vända sig till för att diskutera sådana frågor.¹⁶⁴

¹⁶⁰ Svar på skriftliga frågor, Försäkringskassan, 2026-03-30.

¹⁶¹ Utveckling och stöd och Rättsligt stöd har delvis överlappande roller och båda stödfunktionerna kan ge stöd i tillämpningsfrågor. Detta avsnitt fokuserar på det stöd som ges av Rättsligt stöd vid avdelningen för barn och familj samt på den rättsliga styrning som kommer från rättsavdelningen.

¹⁶² Intervju med medarbetare inom EU-bidragförmåner och EU-föräldrapenning, 2025-12-15 och 2025-12-18.

¹⁶³ Intervju med medarbetare inom EU-bidragförmåner och EU-föräldrapenning, 2025-12-15 och 2025-12-18.

¹⁶⁴ Intervju med medarbetare inom EU-bidragförmåner, 2025-12-15; Intervju med Rättsligt stöd, 2026-01-26.

Granskningen visar också att den rättsliga styrningen i vissa fall tar tid och att det inte alltid är tydligt hur rättsliga frågor hanteras eller var i processen de befinner sig.¹⁶⁵ Tiden för att ta fram rättsliga ställningstaganden varierar avsevärt, från några veckor till flera år, beroende på prioriteringar hos rättsavdelningen.¹⁶⁶ Vidare hanteras rättsliga frågeställningar i större utsträckning parallellt inom flera avdelningar när rättsavdelningen hänvisar rättsliga frågor till det rättsliga stödet på respektive avdelning, i stället för att hantera dem mer samlat.¹⁶⁷ Sammantaget innebär detta att rättsligt stöd inte alltid finns tillgängligt i rätt tid och att hanteringen av rättsliga frågor i vissa fall blir otydlig eller utdragen, vilket kan försvåra en enhetlig rättstillämpning.

4.4.2 Långsamma åtgärder vid identifierade brister innebär att felaktiga utbetalningar fortsätter

Granskningen visar att det kan ta lång tid att åtgärda kända brister i rättslig styrning. Sammantaget innebär detta ett onödigt tidskrävande arbete, samtidigt som felaktiga utbetalningar kan fortsätta under en längre tid. Nedan redovisas två exempel där långsamma eller uteblivna åtgärder har bidragit till att felaktiga utbetalningar har kunnat fortgå, trots att problemen är kända.

Utebliven avräkning mellan medlemsländer har lett till dubbla utbetalningar

I vissa fall framkommer det i efterhand att fel land har bedömts som primärt ansvarigt i ett EU-ärende, och därför felaktigt stått för merparten av den enskildes ersättning. För att undvika att den enskilde får dubbla utbetalningar, kan de tidigare utbetalda beloppen avräknas mellan medlemsländerna. Det land som borde ha betalat ersättning ersätter då det land som felaktigt har betalat ut ersättning.¹⁶⁸

Enligt Försäkringskassans internrevision har myndigheten sedan 2014 i praktiken avstått från sådana avräkningar och i stället hänvisat till återkravsprocesser, i linje med myndighetens rättsliga styrning.¹⁶⁹ Det innebär att Försäkringskassan har tackat nej till att ta emot ersättning från ett annat land, men samtidigt avstått från att kräva tillbaka ersättningen från den enskilde med motiveringen att hen inte borde ha insett att ersättningen var felaktig. Detta har i vissa fall inneburit att individer fått dubbel ersättning för samma barn och tidsperiod (se även avsnitt 3.1.3).¹⁷⁰

¹⁶⁵ Intervju med UoS inom VO Bidrag, 2026-01-22; Verksamhetsbesök EU-bidragsförmåner, 2025-09-24; Intervju med medarbetare inom EU-bidragsförmåner, 2025-12-15.

¹⁶⁶ Intervju med rättsavdelningen, 2026-02-20.

¹⁶⁷ Intervju med UoS inom VO Bidrag, 2026-01-22.

¹⁶⁸ Enligt artikel 72.1 i förordning 987/2009 kan en institution i ett medlemsland som felaktigt har betalat ut förmåner till en person, begära att institutionen i varje annat medlemsland som betalar ut förmåner till samma person avräknar det felaktiga beloppet genom kvittning.

¹⁶⁹ Enligt Försäkringskassans rättsavdelning är den nuvarande hanteringen rättsligt korrekt, men innebär en risk för att felaktiga utbetalningar inte kan avräknas eller återföras vid retroaktivt beviljade EU-familjeförmåner från annan medlemsstat; Försäkringskassan, *Verksamhetens svar på iakttagelser och rekommendationer i internrevisionsrapport EU-familjeförmåner 2025:5*, 2025.

¹⁷⁰ Försäkringskassan, *Internrevisionsrapport EU-familjeförmåner*, 2025.

Efter ett avgörande från EU-domstolen 2023 som förtydligar hur avräkning ska ske, lyfte EU-bidragsförmåner frågan till rättsavdelningen.¹⁷¹ Vid slutet av 2025 kritiserades hanteringen av Försäkringskassans internrevision. De rekommenderade myndigheten att skyndsamt ta fram ett rättsligt ställningstagande som möjliggör avräkning mellan medlemsländer. I mars 2026 pågick arbetet fortfarande.¹⁷²

Ny dom begränsar möjligheten att stoppa felaktiga utbetalningar

En dom från Högsta förvaltningsdomstolen innebär att Försäkringskassan i vissa fall måste betala ut ersättning som myndigheten samtidigt bedömer som felaktig och avser att kräva tillbaka. Det beror på att föräldrapenning, som är en dagsersättning, anses förfalla till utbetalning den dag som ersättningen avser täcka, även om ersättningen ännu inte betalats ut. Efter detta datum får Försäkringskassan inte stoppa utbetalningen, även om de upptäcker att beslutet var felaktigt.¹⁷³

I stället behöver de felaktiga utbetalningarna hanteras i efterhand genom återkrav. Det innebär ofta ett omfattande arbete med att ta fram underlag till återkravsverksamheten, och det är oklart i vilken utsträckning den felaktigt utbetalda ersättningen kommer att betalas tillbaka till staten. Handläggare uppger även att det kan få negativa konsekvenser för den enskilde, och att de därför informerar om att utbetalningar kommer att krävas tillbaka i efterhand.¹⁷⁴

Försäkringskassan har lyft problematiken till regeringen och föreslagit att möjligheten att ändra beslut ska gälla fram till dess att utbetalning sker, i stället för vid beslutstillfället.¹⁷⁵ Förslagen bereds fortfarande inom Regeringskansliet.¹⁷⁶ Under tiden måste Försäkringskassan fortsätta att i vissa fall betala ut ersättning som de bedömer som felaktig.

4.4.3 EU-domstolens avgöranden hanteras utan en samlad och formaliserad process

Försäkringskassans rättsavdelnings hantering av domar skiljer sig åt beroende på vilken domstol som har meddelat avgörandet. Nationella domar från Högsta förvaltningsdomstolen hanteras genom en etablerad och formaliserad process med samlad rättslig analys, dialog med berörd verksamhet samt beredning och beslut på rättschefs nivå. För avgöranden från EU-domstolen saknas en motsvarande process.¹⁷⁷

¹⁷¹ Verksamhetsbesök EU-bidragsförmåner, 2025-09-24; *Begäran om förhandsavgörande i mål C-36/23* inkom till EU-domstolen i januari 2023. EU-domstolen meddelade dom den 25 april 2024.

¹⁷² Intervju med Rättsligt stöd, 2026-01-26; Intervju med rättsavdelningen, 2026-02-20.

¹⁷³ Försäkringskassans informationsmeddelande (IM), IM 2025:056: *Så påverkar HFD 2023 not 53 den praktiska hanteringen av föräldrapenning*. Dnr FK 2025/010144; Se även IM 2024:13.

¹⁷⁴ Grupptervju 1 med EU-föräldrapenning, 2025-12-04.

¹⁷⁵ Försäkringskassan, *Svar på regeringsuppdrag. Rapport – Förslag till mindre regeländringar som kan minska felaktiga utbetalningar, göra det enklare för enskilda att göra rätt och effektivisera handläggningen inom socialförsäkringen*, 2025.

¹⁷⁶ Svar på skriftliga frågor, Socialdepartementet, 2026-03-03; Remissvaren ledde till att regeringen ville analysera frågan om ändring fram till utbetalningstillfället vidare.

¹⁷⁷ Intervju med Rättsavdelningen, 2026-02-20.

Information om EU-domar sprids i stället från rättsavdelningen till berörda funktioner inom övriga avdelningar, som därefter bedömer om det finns behov av ytterligare styrning eller stöd.¹⁷⁸ Avdelningarnas funktion för rättsligt stöd efterfrågar en hantering av EU-domstolens avgöranden som motsvarar processen för nationella domar, där de involveras tidigt. Eftersom Rättsligt stöd har nära kontakt med både den handläggande verksamheten och med Utveckling och stöd, skulle en sådan ordning underlätta bedömningar av konsekvenser för tillämpning, styrning och it-stöd samt bidra till ett samordnat genomförande.¹⁷⁹

Rättsavdelningen har uppgett att ett arbete har inletts för att ta fram en intern rutin, men i mars 2026 var det ännu inte beslutat huruvida rutinen för EU-domar ska motsvara den process som tillämpas för nationella domar.¹⁸⁰ Riksrevisionen bedömer att avsaknaden av en formaliserad process för hantering av EU-domstolens avgöranden innebär att ett större ansvar förskjuts till respektive avdelning, vilket riskerar leda till otydlig styrning och ett försvagat genomslag för EU-rätten inom området.

¹⁷⁸ Intervju med rättsavdelningen, 2026-02-20; Svar på skriftliga frågor, Försäkringskassan, 2026-03-27.

¹⁷⁹ Intervju med Rättsligt stöd, 2026-01-26.

¹⁸⁰ Svar på skriftliga frågor, Försäkringskassan, 2026-03-27.

5 Styrning mot en effektiv hantering av familjeförmåner med EU-anknytning

Om detta kapitel

Vad handlar kapitlet om? Här redovisar vi iakttagelser om hur Försäkringskassan styr och organiserar arbetet så att EU-verksamheterna (EU-bidragsförmåner och EU-föräldrapenning) har förutsättningar för att hantera uppdraget effektivt. Vi fokuserar särskilt på hur EU-verksamheternas behov fångas upp och omsätts i prioriteringar, resursfördelning och utveckling.

Vilka delar av organisationen omfattas? Fokus ligger på EU-verksamheternas övergripande styrning och organisatoriska förutsättningar, det vill säga hur beslut om resurser, prioriteringar och uppföljning påverkar verksamheterna och vilket stöd de får.

Hur hänger kapitlet ihop med övriga kapitel? Detta kapitel belyser övergripande orsaker till de effektivitetsproblem som beskrivits i tidigare kapitel. Kapitlet visar hur myndighetens styrning påverkar både vilket stöd som utvecklas (kapitel 4) och vilka möjligheter som finns att minska balanser och handläggningstider (kapitel 3).

Våra huvudsakliga iakttagelser är följande:

- Försäkringskassans resurstilldelning har bidragit till att stora ärendebalanser har byggts upp inom EU-verksamheterna under lång tid, med långa handläggningstider för familjer med EU-anknytning som följd.
- Otydlig ansvarsfördelning och bristande samverkan gör att EU-verksamheternas frågor inte alltid fångas upp i myndighetens övergripande styrning. Det riskerar att försvåra prioriteringar och åtgärder på ledningsnivå. Brister i samverkan har även lett till att EU-föräldrapenning riskerar att förbises som EU-familjeförmån.
- Försäkringskassan har inte skapat förutsättningar för en effektiv uppföljning av EU-föräldrapenning. Centrala uppföljningar visar inte heller de problem och risker som finns i hanteringen. Det innebär att effektivitetsproblem, såsom långa handläggningstider och stora balanser, riskerar att inte vägas in vid styrning av resurser.
- Resursförstärkningar under det senaste året, särskilt inom EU-bidragsförmåner, har ökat förutsättningarna för att effektivisera arbetet och minska ärendebalanserna. Balansernas storlek gör dock att det kan dröja länge innan de når hanterbara nivåer.

5.1 Brister i resursfördelning har lett till att stora balanser och långa handläggningstider kvarstår

Försäkringskassan har inte anpassat sin styrning av resurser, inklusive stöd till den handläggande verksamheten, efter EU-verksamheternas behov och förutsättningar. Det har ökat risken för brister i den rättsliga kvaliteten och begränsat verksamheternas möjligheter att hantera både inflödet och minska redan uppbyggda balanser. Bristande styrning har därmed bidragit till att orimligt långa handläggningstider har kvarstått under lång tid.

För att tydliggöra hur styrningen har påverkat förutsättningarna för en effektiv handläggning sammanfattar vi i tabellen nedan hur dessa skiljer sig åt mellan EU-bidragförmåner, EU-föräldrapenning och motsvarande nationella förmåner.

Tabell 1 Förutsättningar för en effektiv handläggning av EU-familjeförmåner och nationella förmåner

Förutsättning för effektiv verksamhet	Nationella förmåner*	EU-bidragförmåner	EU-föräldrapenning
Styrande och stödjande dokument	Anpassade och kvalitetssäkrade processer.	Egen process som kvalitetssäkras, men är begränsat anpassad till faktiska EU-ärenden.	Delar process med nationell handläggning, ej tillräckligt anpassad efter faktiska EU-ärenden. Använder i stället egna informella stöd som inte kvalitetssäkras.
Tekniskt stöd i handläggning	System och it-stöd utformade för nationella ärenden. I stor utsträckning automatiserade processer.	Viss EU-anpassning men många manuella moment, klipp-och-klistra vanligt förekommande.	Mycket begränsat EU-anpassat stöd. Många manuella moment, klipp-och-klistra vanligt förekommande.
Stöd från specialist och stödfunktioner	Flera specialister och fokus hos stödfunktioner och rättslig styrning.	Fem specialister och utsedda ansvariga hos UoS, inkl. representant för handläggande verksamhet.	En specialist och ingen utsedd ansvarig hos stödfunktioner.
Uppföljning av verksamheten	Egna ärendeslag, klassificeringar som går att följa upp och kvalitetsanalyser.	Eget ärendeslag och möjlighet till uppföljning. Egen kvalitetsanalys.	Saknar eget ärendeslag och delar kvalitetsanalys med nationella ärenden, svårare att följa upp separat.

Anm.: * En övergripande jämförelse eftersom det skiljer sig åt mellan olika nationella verksamheter.

5.1.1 Bristande förutsättningar för en effektiv resursfördelning till EU-verksamheterna

Båda EU-verksamheterna har under lång tid haft mindre resurser än vad verksamheten kräver. Trots vissa effektiviseringsåtgärder och tillfälliga förstärkningar, såsom övertidsinsatser, har resurserna inte varit tillräckliga för att

både hantera inflödet av nya ärenden och arbeta ned uppbyggda balanser.¹⁸¹ Till följd av att balanser byggts upp har handläggningstiderna för EU-ärenden blivit väsentligt längre än för nationella ärenden. Samtidigt når den nationella ärendehanteringens av både barnbidrag och föräldrapenning sina mål med god marginal.¹⁸²

Riksrevisionen bedömer att flera faktorer bidrar till brister i resursfördelningen. En sådan faktor är att det saknas förutsättningar för en effektiv målstyrning av EU-familjeförmåner. Bland annat saknas användbara mål för den tid som enskilda väntar på beslut om ersättning. De stora balanserna och beroendet av myndigheter i andra länder gör att befintliga mål är svåra både att nå och att följa upp på ett meningsfullt sätt.¹⁸³ Exempelvis ökar handläggningstiden i avslutade ärenden när äldre ärenden arbetas av. Intervjuer med chefer på olika nivåer visar samtidigt att det finns olika uppfattningar om vilka mål som gäller, och verksamheterna följer främst mål som rör delar av handläggningstiden, till exempel tiden för uppstart.¹⁸⁴ Den sammantagna tiden som enskilda väntar på ersättning riskerar därför att inte få genomslag i prioriteringen av resurser.

Samtidigt har Försäkringskassan etablerade processer för hur resurser fördelas, där prioriteringar görs utifrån verksamhetsstatistik, ekonomiska underlag, uppföljningar och riskbedömningar.¹⁸⁵ Resursfördelningen till EU-verksamheterna har främst utgått från inflödet av nya ärenden, utan att ta hänsyn till liggande balanser.¹⁸⁶ Inom EU-bidragförmåner har problemen med ohanterliga balanser återkommande lyfts till chefer på olika nivåer och i skrivelser till generaldirektören, men utan att få genomslag i myndighetens övergripande prioriteringar.¹⁸⁷

För att hantera balanserna har EU-verksamheterna i sin tur prioriterat ned redan uppbyggda balanser till förmån för nya ärenden. Det är särskilt tydligt inom EU-bidragförmåner där många ärenden legat i flera år utan någon aktiv handläggning (se avsnitt 3.2). Riksrevisionen konstaterar att detta inte är i linje med förvaltningslagens krav på att ärenden ska handläggas så snabbt som möjligt. Även Försäkringskassans internrevision har kritiserat myndigheten för att varken följa förvaltningslagen eller EU-förordningen genom den passiva hanteringen av

¹⁸¹ Intervju med chef inom EU-föräldrapenning, 2026-02-09; Intervju med chef inom EU-bidragförmåner, 2026-02-25; Underlag från Försäkringskassan till Riksrevisionen, skrivelser från EU-familjeförmåner till generaldirektören om ärendeläge och resursbehov 2021 och 2022, mottaget 2026-03-10.

¹⁸² Försäkringskassan, *Rapport – Kraftsamling i verksamheten – en verksamhet och en ekonomi i balans*, 2025.

¹⁸³ Exempelvis ökar handläggningstiden i avslutade ärenden när äldre ärenden prioriteras, vilket försvårar tolkningen av uppföljningen.

¹⁸⁴ Intervjuer med chefer inom både EU-föräldrapenning och EU-bidragförmåner, 2026-02-09, 2026-02-09, 2026-02-18, 2026-02-24, 2026-02-25 och 2026-02-27.

¹⁸⁵ Intervjuer med chefer inom både EU-föräldrapenning och EU-bidragförmåner, 2026-02-09, 2026-02-09, 2026-02-18, 2026-02-24, 2026-02-25 och 2026-02-27.

¹⁸⁶ Kalkylerna som används för att beräkna resursbehov utgår från förväntat inflöde; Intervju med chefer inom EU-föräldrapenning, 2026-02-09 och 2026-02-18; Verksamhetsbesök EU-bidragförmåner, 2025-09-24; Inom EU-bidragförmåner har inte heller hela inflödet kunnat hanteras, se avsnitt 3.3.3.

¹⁸⁷ Intervjuer med chefer inom EU-bidragförmåner, 2026-02-09 och 2026-02-25; Underlag från Försäkringskassan till Riksrevisionen, skrivelser från EU-familjeförmåner till generaldirektören om ärendeläge och resursbehov 2021 och 2022, mottaget 2026-03-10.

balanserna inom EU-bidragsförmåner. Internrevisionen var även starkt kritisk till att verksamheten inte vet vad det är för ärenden som ligger i ärendebalansen.¹⁸⁸

Medan ärendebalansen inom EU-bidragsförmåner är särskilt stor, men i många fall avser mindre belopp, kan balanserna inom EU-föräldrapenning få större konsekvenser för den enskilde eftersom förmånen ska täcka ett pågående inkomstbortfall. En konsekvens av de långa väntetiderna är att EU-verksamheterna även gör prioriteringar av de mest akuta ärendena, till exempel när enskilda befinner sig i en utsatt ekonomisk situation¹⁸⁹ eller om de begär ett beslut.¹⁹⁰

5.1.2 Myndighetens övergripande styrning har inte tagit tillräcklig höjd för EU-ärendens komplexitet

Handläggningen av EU-ärenden skiljer sig från nationella ärenden genom att den även påverkas av förändringar i andra EU-länder. Verksamheten präglas därför av oförutsägbarhet, där EU-verksamheternas arbetsbelastning snabbt kan förändras till följd av externa beslut och förändringar. Enligt verksamheterna beaktas detta inte fullt ut i myndighetens övergripande styrning, vilket har bidragit till de stora balanserna.¹⁹¹

Intervjuer visar att förändringar i andra medlemsstaters lagstiftning, nya avgöranden på EU-nivå, valutakursförändringar eller tillfälliga nationella reformer kan leda till både omfattande omräkningar och nya utredningsmoment i handläggningen samt arbetsinsatser för att utveckla och uppdatera befintliga stöd. Eftersom handläggningen till stor del är manuell innebär sådana förändringar ofta ett resurskrävande arbete som varken kan planeras i förväg eller skjutas upp.¹⁹²

Ett exempel var när Sverige under covid-19-pandemin införde ett tillfälligt tilläggsbidrag inom bostadsbidraget. För nationella ärenden kunde it-stöden hantera förändringen, medan EU-bidragsförmåner behövde göra manuella omräkningar. Eftersom beslut om att förlänga det tillfälliga tilläggsbidraget fattades halvårsvis behövde samtliga berörda EU-ärenden räknas om två gånger per år. Samtidigt genomförde många andra medlemsstater tillfälliga höjningar av familjeförmåner, vilket innebar att även dessa förändringar behövde beaktas i svenska EU-ärenden. Sammantaget innebar detta perioder av intensivt och resurskrävande arbete, utan att verksamheten tillfördes ytterligare resurser.¹⁹³

EU-verksamheterna upplever att avdelningen för barn och familj i övrigt inte fullt ut förstått hur komplex deras verksamhet är. Både chefer och specialister efterfrågar en

¹⁸⁸ Försäkringskassan, *Internrevisionsrapport EU-familjeförmåner*, 2025.

¹⁸⁹ Gruppsamtal 1, 2 och 3 med handläggare EU-föräldrapenning, 2025-12-04 och 2025-12-05.

¹⁹⁰ Gruppsamtal 1, 2 och 3 med handläggare inom EU-bidragsförmåner, 2025-11-28, 2025-12-01 och 2025-12-02; Enligt § 12 förvaltningslagen (2017:900) har enskilda rätt att begära att en myndighet avgör ett ärende om det inte avgjorts inom sex månader.

¹⁹¹ Intervju med medarbetare inom EU-bidragsförmåner, 2025-12-15.

¹⁹² Intervju med chefer inom EU-bidragsförmåner, 2026-02-09; Intervju med medarbetare inom EU-bidragsförmåner, 2025-12-15.

¹⁹³ Intervju med medarbetare inom EU-bidragsförmåner, 2025-12-15.

ökad förståelse på högre styrnivåer för EU-verksamheternas särskilda villkor, där långa handläggningstider inte nödvändigtvis är ett uttryck för bristande effektivitet utan för en verksamhet som löpande måste hantera externa och svårförutsedda förändringar inom ramen för begränsade resurser.¹⁹⁴

5.1.3 Bristande underlag leder till osäkra beräkningar av resursbehov inom EU-föräldrapenning

Inom Försäkringskassan används processbeskrivningar som ett stöd i arbetet med produktionsstyrning. Tillsammans med uppgifter om bland annat inflöde, används processbeskrivningarna för att skatta behovet av handlägningsresurser.¹⁹⁵

Inom EU-bidragförmåner uppges processbeskrivningen vara ett viktigt underlag för att göra mer träffsäkra beräkningar av resursbehovet.¹⁹⁶ Inom EU-föräldrapenning framkommer däremot att avsaknaden av en mer verksamhetsanpassad processbeskrivning utgör ett hinder i beräkningen av resursbehov. När det saknas en verklighetsförankrad beskrivning av vilka moment som vanligtvis ingår i handläggningen, och i vilken ordning dessa ska utföras, är det svårt att ta fram tillförlitliga uppskattningar av hur mycket resurser som krävs för att hantera inflödet.¹⁹⁷

Osäkerheten förstärks av att Försäkringskassan har begränsade förutsättningar för att beräkna inflödet av EU-föräldrapenningärenden och av att det inte går att skilja mellan olika typer av EU-föräldrapenningärenden vid uppföljning (se avsnitt 4.2.3). Detta försvårar bedömningen av verksamhetens resursbehov ytterligare.

5.1.4 EU-verksamheterna har fått mer resurser men har långt kvar till normalbalans

Medarbetare och chefer inom EU-bidragförmåner beskriver att det under de senaste åren skett ett tydligt trendbrott, med ökade resurser och större fokus på deras frågor i styrning och uppföljning. Både EU-bidragförmåner och EU-föräldrapenning har vuxit över tid. Ökningen har varit särskilt stor inom EU-bidragförmåner, från 86 medarbetare i januari 2025 till 111 medarbetare i april 2026.¹⁹⁸ Inom EU-föräldrapenning har verksamheten förstärkt bemanningen genom att låna in 5 medarbetare från den nationella handläggningen, som därefter övergått till EU-föräldrapenning.¹⁹⁹

Granskningen visar samtidigt att resurstillskottet inte omedelbart har lett till ökad produktionskapacitet. Nyrekryteringar och överflyttningar av personal har initialt lett

¹⁹⁴ Intervju med chef inom EU-föräldrapenning, 2025-09-11; Intervju med medarbetare inom EU-bidragförmåner, 2025-12-15.

¹⁹⁵ Intervju med chefer inom EU-föräldrapenning och EU-bidragförmåner, 2026-02-09 och 2026-02-27.

¹⁹⁶ Intervju med chef inom EU-bidragförmåner, 2026-02-27.

¹⁹⁷ Intervju med chef inom EU-föräldrapenning, 2026-02-09.

¹⁹⁸ Svar på skriftliga frågor, Försäkringskassan, 2026-05-12.

¹⁹⁹ Underlag från Försäkringskassan till Riksrevisionen, mottaget 2025-04-23.

till lägre produktivitet, eftersom erfarna handläggare har behövt avsätta tid för introduktion och utbildning. Eftersom ärendena ofta är komplexa och varierande tar det lång tid innan nya medarbetare kan arbeta självständigt med samtliga ärendetyper. Enligt intervjuer befinner sig verksamheterna därför i ett läge där bemanningen nu behöver stabiliseras för att nå ett mer hållbart normalläge.²⁰⁰

Inom **EU-bidragförmåner** har de ökade resurserna gjort att de nu startar upp alla nyinkomna ärenden löpande, medan de äldsta ärendena i balansen hanteras i en mer begränsad omfattning.²⁰¹ Trots internrevisionens kritik mot att verksamheten inte vet vilken typ av ärenden som ligger i balansen, har verksamheten bedömt att en genomlysning av balansen inte vore ett effektivt nyttjande av resurser.²⁰² I stället planerar de att fortsätta prioritera nya ärenden och successivt arbeta ned den äldre balansen. Utöver personalförstärkningar har EU-bidragförmåner även fått ökade resurser i form av it-stöd, vilket bidragit till att effektivisera verksamheten.²⁰³ Därutöver planerar EU-bidragförmåner att ytterligare effektivisera handläggningen genom ökad specialisering av bostadsbidrag.²⁰⁴ I intervjuer med chefer på olika nivåer framkommer att arbetet med att få en balans i normalläge är ett långsiktigt arbete som dessutom är beroende av att inga förändringar sker som ytterligare belastar verksamheten, exempelvis i form av nya regelverk eller nya krav på besparingar.²⁰⁵

I styrningen av verksamheten som hanterar **EU-föräldrapenning** har en översyn av behoven påbörjats. Enligt verksamhetsområdeschefen finns det framöver även behov av att i större utsträckning styra och prioritera resurser på verksamhetsområdesnivå.²⁰⁶

5.2 Otydligt ansvar och bristande samverkan gör att EU-perspektivet riskerar att falla bort

Granskningen visar att otydlig ansvarsfördelning och brister i samverkan har gjort att EU-perspektivet inte systematiskt har fångats upp i styrning, beredningar och uppföljning. Enligt Riksrevisionen har det minskat möjligheterna att synliggöra EU-verksamheternas behov av både stöd och andra resurser.

²⁰⁰ Intervjuer med chefer inom EU-bidragförmåner och EU-föräldrapenning, 2026-02-09 och 2025-09-11.

²⁰¹ Underlag från Försäkringskassan till Riksrevisionen, mottaget 2025-06-25; Intervju med chef inom EU-bidragförmåner, 2026-02-09.

²⁰² Försäkringskassan, *Internrevisionsrapport EU-familjeförmåner*, FK 2025/019068. Intervju med chefer inom EU-bidragförmåner, 2026-02-09 och 2026-02-27. Beslutet beror på att en stor del av utredningskompetensen då skulle användas för att utreda ersättning som inte efterfrågats.

²⁰³ Det gäller bland annat det nya systemet för utbetalningar som minimerar hanteringen av fysiska kvitton, och ett beräkningsverktyg som automatiskt hämtar information från handläggningssystemet.

²⁰⁴ Intervju med chef inom EU-bidragförmåner, 2026-02-27.

²⁰⁵ Intervjuer med chefer inom EU-bidragförmåner, 2026-02-09, 2026-02-25 och 2026-02-27; Intervju med medarbetare inom EU-bidragförmåner, 2025-12-15.

²⁰⁶ Intervju med chef inom EU-föräldrapenning, 2026-02-24; Svar på skriftliga frågor, Försäkringskassan, 2026-03-30.

5.2.1 Det saknas strukturer som säkerställer att EU-frågor fångas upp i styrning och samverkan

Försäkringskassan har olika forum för samverkan och dialog, både inom och mellan olika verksamhetsområden och avdelningar, där även EU-verksamheterna deltar.²⁰⁷ Granskningen visar dock att EU-verksamheterna historiskt varit mindre synliga inom myndigheten. Både medarbetare och chefer, inom såväl EU-bidragsförmåner som EU-föräldrapenning, uppger att EU-familjeförmåner ofta förbises eller ges låg prioritet. Detta bekräftas även av stödverksamheter, som uppger dels att information om EU-familjeförmåner fått begränsat utrymme i uppföljningsmaterial vid regelbundna möten, dels att förmåner med internationella inslag generellt inte har prioriterats inom myndigheten.²⁰⁸ Riksrevisionen bedömer att detta innebär en ökad risk för att EU-föräldrapenning får lägre synlighet i styrning, samverkan och uppföljning än vad förmånens EU-rättsliga ställning motiverar.

Bristande informationsspridning vid förändringar som påverkar EU-ärenden

Båda EU-verksamheterna uppger att de inte alltid nås av information om förändringar i tillämpning eller vid beredningar av styrande och stödjande dokument, även när dessa kan få betydande konsekvenser för EU-ärenden.²⁰⁹ Inom EU-föräldrapenning bedöms risken för att förbises vara särskilt stor när förändringar inte rör den nationella föräldrapenningen, utan exempelvis EU-bidragsförmåner, försäkringstillhörighet eller sjukpenninggrundande inkomst.²¹⁰

Medarbetare inom EU-bidragsförmåner lyfter i stället ett exempel där ett rättsligt ställningstagande endast tog ställning till nationell tillämpning. Det tog över ett år innan ett rättsligt ställningstagande inkluderade situationer som omfattas av EU-förordningarna. Under tiden fick de hantera förändringen utan en samlad rättslig vägledning.²¹¹

Samverkan är i stor utsträckning informell och personberoende

Av intervjuer framgår att samverkan i stor utsträckning sker genom informella kontakter mellan enskilda medarbetare. Det saknas i flera delar tydliga och formaliserade strukturer som säkerställer att EU-frågor systematiskt uppmärksammas i myndighetens styrning och beredning. Det leder till en

²⁰⁷ Verksamhetsbesök EU-bidragsförmåner, 2025-09-24; Intervju med medarbetare inom EU-bidragsförmåner, 2025-12-15; Intervju med chefer inom EU-bidragsförmåner, 2026-02-09; Intervju med medarbetare inom EU-föräldrapenning, 2025-12-18; Intervju med chef inom EU-föräldrapenning, 2025-09-11.

²⁰⁸ Intervju med chef inom EU-Föräldrapenning, 2026-02-09; Intervjuer med UoS inom VO Bidrag och VO Föräldraförsäkring, 2026-02-21 och 2026-01-22; Intervju med medarbetare EU-bidragsförmåner, 2025-12-15.

²⁰⁹ Intervju med chef EU-föräldrapenning, 2026-02-09; Intervju med medarbetare EU-bidragsförmåner, 2025-12-15; Intervju med UoS inom VO Bidrag, 2026-02-22.

²¹⁰ Intervju med chef inom EU-föräldrapenning, 2026-02-09.

²¹¹ Verksamhetsbesök EU-bidragsförmåner, 2025-09-24.

samverkan som är personberoende och bidrar till en risk för att viktig information inte når fram i organisationen.²¹²

Enligt intervjuer med medarbetare inom EU-bidragsförmåner har en ökad förståelse och uppmärksamhet för EU-ärenden vuxit fram under senare år. Det har också skapats mer utrymme för EU-frågor efter ett minskat tryck på andra verksamheter.²¹³ Samma utveckling framträder dock inte i intervjuer med medarbetare inom EU-föräldrapenning. Sammantaget visar granskningen att samverkan om EU-frågor visserligen har förbättrats under senare år, men att avsaknaden av tydliga strukturer och ansvar har försvårat ett samlat EU-perspektiv i styrning och samverkan.

5.2.2 Bristande samverkan gör att EU-föräldrapenning riskerar att förbises som EU-familjeförmån

Granskningen visar att EU-föräldrapenning är särskilt sårbar för att falla mellan stolarna i olika delar av organisationen. Förutom bristande samverkan mellan nationella verksamheter och EU-verksamheter inom samma verksamhetsområde, påverkas de även av stuprör mellan avdelningens två verksamhetsområden Bidrag och Föräldraförsäkring (se figur 2).

Organisatorisk placering bidrar till att EU-föräldrapenning förbises

EU-bidragsförmåner och EU-föräldrapenning har olika organisatoriska förutsättningar, vilket påverkar hur de träffas av styrning och prioriteringar i organisationen. EU-bidragsförmåner är organiserade som ett eget område inom verksamhetsområdet Bidrag, medan EU-föräldrapenning är placerad på en enhet inom ett område där nationella ärenden dominerar både uppdrag och volymer.

EU-föräldrapenning delar därför flera strukturer med nationell föräldrapenning, såsom telefoni, ärendeslag och uppföljningar. Samtidigt är förmånen rättsligt en EU-familjeförmån och omfattas av särskilda krav på utredning, vilket skapar behov som inte alltid fångas upp inom den nationellt inriktade styrningen.²¹⁴

EU-föräldrapenning osynliggörs även i samverkan om EU-familjeförmåner

EU-föräldrapenning fångas inte heller alltid upp i sammanhang som rör EU-familjeförmåner. Information om förändringar som påverkar alla EU-familjeförmåner når därför inte alltid EU-föräldrapenning.²¹⁵ Riksrevisionen konstaterar att denna risk kan ha förstärkts av att EU-bidragsförmåner inom

²¹² Intervju med UoS inom VO Bidrag, 2026-01-22; Intervju med medarbetare inom EU-bidragsförmåner, 2025-12-15; Intervju med chefer inom EU-bidragsförmåner, 2026-02-09.

²¹³ Intervju med UoS inom VO Bidrag, 2026-01-22; Intervju med medarbetare inom EU-bidragsförmåner, 2025-12-15; Intervju med chefer inom EU-bidragsförmåner, 2026-02-09.

²¹⁴ Intervju med chef inom EU-föräldrapenning, 2025-09-11.

²¹⁵ Intervju med chef inom EU-föräldrapenning, 2025-09-11. Svar på skriftlig fråga, Försäkringskassan, 2026-03-30.

myndigheten ofta benämns som "EU-familjeförmåner", trots att även EU-föräldrapenning omfattas av samordningsbestämmelserna.

Detta blev särskilt tydligt i Försäkringskassans återskottberättelse av ett uppdrag som myndigheten fick från regeringen 2025 för att komma till rätta med långa handläggningstider. I redovisningen av ärendebalanser och åtgärder för EU-familjeförmåner inkluderades inte EU-föräldrapenning.²¹⁶ Riksrevisionen konstaterar att det osynliggör de problem som finns inom EU-föräldrapenning.

Av intervjuer framkommer även att EU-bidragförmåner och EU-föräldrapenning saknat insyn i varandras arbete, utmaningar och förutsättningar, trots att de hanterar närliggande EU-rättsliga frågor.²¹⁷ Detta kan ha bidragit till våra iakttagelser avseende bristande informationsdelning och dubbla kompletteringar (se avsnitt 3.1.2 och 3.2.4). Under 2025, efter att internrevisionen påbörjat sin granskning av de två verksamheterna, började de två EU-verksamheterna se över i vilka frågor ett närmare samarbete skulle kunna effektivisera arbetet.²¹⁸

5.3 Bristande uppföljning av EU-föräldrapenning försvårar en effektiv styrning

Granskningen visar att problem som är kopplade till EU-föräldrapenningens verksamhet inte tydligt framträder i myndighetens samlade uppföljning. Riksrevisionen konstaterar att det riskerar att försvåra styrningen av verksamheten och kan leda till att effektivitetsbrister inte åtgärdas.

EU-verksamheterna omfattas av uppföljning på olika nivåer. På lokal nivå följs verksamhetsstatistik upp, som rapporteras vidare upp i chefsledet och används för styrning av resurser. Specialister genomför även lokala kvalitetsuppföljningar i syfte att ge varje handläggare återkoppling och stöd. Inom EU-föräldrapenning uppger verksamheten att de därigenom får en bra bild av kvaliteten i handläggningen. Denna uppföljning konkurrerar dock med specialistens övriga arbetsuppgifter och riskerar att prioriteras ned när resurserna inte räcker till.²¹⁹

Försäkringskassan genomför även regelbundet systematiska kvalitetsanalyser på avdelnings- och verksamhetsområdesnivå. Dessa ger en samlad bild av kvalitet, risker

²¹⁶ Trots att föräldrapenning anges som en EU-familjeförmån ingår inte deras ärenden i den statistik som redovisas och underlaget togs enbart fram av controllers inom EU-bidragförmåner. Eftersom EU-föräldrapenning delar ärendeslag med nationell föräldrapenning ingår förmånen i rapporteringen av nationell föräldrapenning, som till skillnad från EU-familjeförmåner når sina uppsatta mål; Svar på skriftliga frågor, Försäkringskassan, 2026-02-06; Försäkringskassan, *Svar på regeringsuppdrag. Rapport – Kraftsamling i verksamheten – en verksamhet och en ekonomi i balans*, 2025.

²¹⁷ I intervjuer framkommer exempelvis olika syn på hur direktmeddelande till enskild (DMI) får användas och olika tolkning av huruvida samordningsnummer behövs av rättsliga eller praktiska skäl.

²¹⁸ Intervjuer med chefer inom EU-föräldrapenning och EU-bidragförmåner, 2026-02-24 och 2026-02-27.

²¹⁹ Intervju med medarbetare EU-föräldrapenning, 2025-12-18. En sådan uppföljning gjorde senast sommaren 2025. Eftersom EU-föräldrapenning saknar ett eget ärendeslag och egna klassificeringar kan de inte söka ut relevanta ärenden digitalt. Det bidrar till att det går åt mycket tid för att leta fram ärenden manuellt.

och behov av åtgärder.²²⁰ Till skillnad från EU-bidragsförmåner genomförs ingen egen systematisk kvalitetsanalys för EU-föräldrapenning. EU-föräldrapenning följs i stället upp inom ramen för den samlade uppföljningen av föräldrapenning och analyseras inte som en egen del. Riksrevisionen konstaterar att EU-föräldrapenning inte alls nämns i det senaste årets kvalitetsanalys.²²¹

Vissa år har områdesanalyser legat till grund för den systematiska kvalitetsanalysen, där de senaste genomfördes för tre år sedan. EU-föräldrapenning ingick då som en del av uppföljningen för området Föräldraförsäkring syd där skillnader mellan den nationella handläggningen och EU-verksamheten framgick. I den samlade uppföljningen på nationell nivå redovisades dock ingen egen analys av kvaliteten i EU-föräldrapenning.²²² Avsaknaden av områdesanalyser under senare år har dessutom minskat möjligheterna att systematiskt synliggöra och utvärdera utvecklingsbehov inom EU-föräldrapenning, trots att förmånen formellt ingår i uppföljningen av föräldrapenning.

Utöver Försäkringskassans egen uppföljning följer regeringen utvecklingen inom internationella ärenden främst på en övergripande nivå där situationen för de specifika EU-familjeförmånerna inte fångas upp. Enligt Riksrevisionen innebär detta en risk för bristande styrning även från regeringen.²²³

²²⁰ Intervjuer med chefer inom EU-föräldrapenning och EU-bidragsförmåner, 2026-02-24 och 2026-02-27; Ramarna sätts på avdelningsnivå, men detaljerna beslutas av VO-chef och genomförs gemensamt av olika yrkesroller. Ofta deltar personer inom EU-verksamheten och personer från Utveckling och stöd.

²²¹ Försäkringskassan, *Revidering av kvalitetsanalys för föräldrapenning*, 2025.

²²² Svar på skriftliga frågor, Försäkringskassan, 2026-03-30.

²²³ Svar på skriftliga frågor, Socialdepartementet, 2026-03-23.

6 Slutsatser och rekommendationer

Riksrevisionens övergripande bedömning är att Försäkringskassans hantering av familjeförmåner med EU-anknytning inte är effektiv. EU-anknytning identifieras ofta sent och handläggningen präglas av omfattande liggtider utan aktiv handläggning. Samtidigt är stödet till handläggningen inte tillräckligt anpassat till EU-verksamheternas behov. Sammantaget innebär detta att enskilda får vänta länge på ersättning och att risken ökar för felaktiga utbetalningar och bristande rättslig kvalitet.

Inom EU-bidragsförmåner blir många ärenden liggande i flera år. Riksrevisionen konstaterar att både de långa liggtiderna och Försäkringskassans prioriteringar av ärenden, bland annat där den enskilde hört av sig, inte är förenliga med kraven på att ärenden ska handläggas så enkelt, snabbt och kostnadseffektivt som möjligt. Inom EU-föräldrapenning är liggtiderna generellt kortare. Samtidigt kan liggtider på flera månader få stora konsekvenser för den enskildes försörjning.

Riksrevisionen bedömer att de brister som identifieras i granskningen främst beror på hur Försäkringskassan har organiserat, styrt och prioriterat verksamheten. Brister i ansvarsfördelning, brister i samverkan mellan olika delar av myndigheten och brister i uppföljning har bidragit till att EU-verksamheternas behov inte har fått genomslag i styrning, resursfördelning eller myndighetens utvecklingsarbete. Detta har i sin tur förstärkt de negativa konsekvenserna för familjer i gränsöverskridande situationer.

Riksrevisionen bedömer att dessa konsekvenser riskerar att försämra förutsättningarna för att den fria rörligheten ska fungera som avsett. För att minska omotiverade skillnader mellan familjer med kontra utan EU-anknytning behöver Försäkringskassan utveckla stödet till handläggningen och stärka EU-verksamheternas förutsättningar för att få genomslag för sina behov i styrning, resursfördelning och utveckling.

6.1 Försäkringskassan har inte skapat förutsättningar för en effektiv hantering av EU-familjeförmåner

Försäkringskassan har inte skapat tillräckliga förutsättningar för en effektiv hantering av EU-familjeförmåner. Det gäller möjligheten att både identifiera EU-anknytning i ett tidigt skede och handlägga EU-ärenden utan onödiga dröjsmål. Dessa brister innebär långa handläggningstider och ökad risk för fel i handläggningen.

6.1.1 Otillräckliga förutsättningar för att identifiera EU-anknytning

Riksrevisionen bedömer att Försäkringskassan inte har skapat förutsättningar för att tidigt identifiera EU-anknytning i föräldrapenningärenden. Samtidigt finns en målkonflikt, eftersom handläggningen av föräldrapenning utgår från nationella

bestämmelser där den enskildes rätt är utgångspunkten, medan en prövning av familjens samlade situation krävs för att avgöra om EU:s samordningsregler är tillämpliga.

Målkonflikten kommer till uttryck i ansökan, där Försäkringskassan inte efterfrågar uppgifter om den andra förälderns arbete eller bosättning, trots att sådana uppgifter är viktiga för att identifiera EU-anknytning. Försäkringskassan har varit medveten om denna målkonflikt sedan 2019 och bedömde då att uppgifterna i ansökan endast gjorde det möjligt att identifiera omkring en sjättedel av ärendena med EU-anknytning. Trots detta har ansökningsförfarandet inte ändrats.

När sådana uppgifter inte fångas upp tidigt blir identifieringen i stället beroende av att ärendet övergår till manuell handläggning av andra anledningar. Granskningen visar att stödet för dessa kontroller inte är tillräckligt tydligt. Det bidrar till osäkerhet hos handläggarna och ökar risken för att kontroller av den andra förälderns situation görs sent eller inte alls. Sammantaget innebär detta att EU-anknytning riskerar att inte identifieras, vilket ökar risken för felaktig hantering, felaktiga utbetalningar och efterföljande återkrav.

För att skapa bättre förutsättningar för en tidig och enhetlig identifiering av EU-anknytning i föräldrapenningärenden behöver familjens samlade situation beaktas i handläggningen av föräldrapenning. Försäkringskassan bör därför se över vilka uppgifter om den andra föräldern som samlas in i ansökan och hur stödet vid manuella kontroller är utformat.

6.1.2 Otillräckliga förutsättningar för en effektiv handläggning av EU-familjeförmåner

Riksrevisionen bedömer att Försäkringskassan sammantaget inte har skapat tillräckliga förutsättningar för en effektiv handläggning av EU-familjeförmåner. Bristerna skiljer sig delvis åt mellan EU-bidragsförmåner och EU-föräldrapenning, men berör båda verksamheterna.

Brister i styr- och stöddokument innebär att handläggningen i de specialiserade EU-verksamheterna saknar tydliga gemensamma ramar. När anpassade processbeskrivningar saknas behöver verksamheten själv avgöra hur ärenden ska avgränsas, i vilken ordning utredningsmoment ska genomföras och hur långt utredningsansvaret sträcker sig. Granskningen visar att EU-verksamheterna därför tar fram egna lokala stöd, vilket flyttar ansvar och resursåtgång från myndighetens stödfunktioner till den handläggande verksamheten. Det ökar risken för både överutredning och variationer i tillämpningen. Mot denna bakgrund finns det enligt Riksrevisionen skäl att utveckla kvalitetssäkrade styr- och stöddokument för handläggningen.

Brister i tekniskt stöd innebär samtidigt att handläggare behöver utföra tidskrävande administrativa uppgifter, arbeta i parallella system och manuellt anpassa dokument

och kontroller. I praktiken innebär det bland annat att uppgifter klipps och klistras mellan olika system och att brevmallar behöver skrivas om från grunden för att användas i EU-ärenden. För små och specialiserade EU-verksamheter får detta särskilt stora konsekvenser, eftersom administration och förvaltning av egna stöd tar betydande tid i anspråk från den kvalificerade handläggningen. När större förmåner i allt högre grad har automatiserats finns det enligt Riksrevisionen skäl att rikta teknisk utveckling mot de delar av handläggningen som genererar mest manuellt merarbete i mer specialiserade förmåner.

6.2 Styrning av resurser har inte tagit hänsyn till EU-verksamheternas behov

Den fria rörligheten är en grundläggande rättighet och en central princip inom EU. För att den ska fungera måste enskilda kunna få de förmåner som de har rätt till, även när de befinner sig i en gränsöverskridande situation. Det kräver att verksamheterna som hanterar dessa ärenden har resurser och stöd som är anpassade till uppdraget.

Riksrevisionen bedömer att styrningen av EU-verksamheterna inte har anpassats tillräckligt till EU-ärendenas komplexitet, långvariga ärendebalanser och svårbedömda resursbehov. De stora balanserna i Försäkringskassans handläggning har lett till omotiverade skillnader i handläggningstider, både mellan nationella ärenden och EU-ärenden och mellan olika EU-ärenden. Även om regeringen har ett övergripande ansvar för myndighetens styrning bedömer Riksrevisionen att bristerna främst beror på hur Försäkringskassan styrt och organiserat den granskade verksamheten.

6.2.1 EU-verksamheterna har inte styrts mot kortare handläggningstider

Riksrevisionen bedömer att Försäkringskassan inte i tillräcklig utsträckning har tagit hänsyn till hur styrningen påverkar handläggningstiderna för personer med EU-anknytning. Det finns faktorer som myndigheten inte råder över som bidrar till de långa handläggningstiderna, till exempel beroenden av andra länder och ett svårförutsägbart inflöde. Styrningen har dock bidragit till att förstärka skillnader i handläggning mellan EU-ärenden och nationella ärenden.

Resurstilldelningen har i huvudsak baserats på inflöde, snarare än omfattningen av liggande ärendebalanser, långa handläggningstider och de särskilda förhållanden som präglar EU-ärenden. När styrningen inte beaktar dessa faktorer har EU-verksamheterna haft svårt att både hantera löpande inflöde och arbeta ned balanser.

Försäkringskassans omfattande uppdrag och stora utbetalningsvolymerna kan göra det motiverat att prioritera resurser och utvecklingsinsatser som får bred effekt. Samtidigt riskerar en sådan prioritering att leda till att mindre och mer specialiserade

verksamheter systematiskt prioriteras ned, vilket kan leda till stora skillnader i verksamheternas förutsättningar för att hantera sina ärenden. Styrningens inriktning framstår som särskilt problematisk mot bakgrund av att den nationella handläggningen av både barnbidrag och föräldrapenning, till skillnad från handläggningen av EU-familjeförmåner, når sina mål med god marginal.

För att korta handläggningstiderna för personer med EU-anknytning och för att säkerställa att Sverige lever upp till sina åtaganden inom EU, behöver Försäkringskassan säkerställa att ärendebalanserna kan arbetas ner. För att åstadkomma detta bör myndigheten överväga att i större utsträckning prioritera de mindre och mer komplexa EU-verksamheterna vid tilldelning av resurser och stöd, även om det sker på viss bekostnad av verksamheter som i dag når sina mål.

6.2.2 Bristande ansvarsfördelning och samverkan har försvårat en sammanhållen styrning

Riksrevisionen bedömer vidare att bristande samverkan mellan olika delar av myndigheten har försvårat styrningen av EU-verksamheterna. EU-frågor har i hög grad hanterats som verksamhetsspecifika eller organisatoriskt avgränsade angelägenheter. Granskningen visar att det i vissa fall varit personberoende om information, erfarenheter, risker och behov har fångats upp och hanterats på ett samlat sätt. Avsaknaden av tydliga strukturer för samverkan och informationsdelning ökar risken för att EU-frågor faller mellan stolarna och att information som behövs i styrning, utvecklingsarbete eller handläggning inte når dem som behöver den.

Dessa brister har särskilt påverkat EU-föräldrapenning, som organisatoriskt och styrningsmässigt hamnat i ett gränsland mellan EU-familjeförmåner och nationell föräldrapenning. EU-föräldrapenning har därför inte varit fullt synlig, varken i arbetet med EU-familjeförmåner eller i styrningen av föräldrapenningen. Detta är särskilt tydligt i myndighetens uppföljningsarbete. EU-bidragsförmåner och EU-föräldrapenning har inte heller haft insyn i varandras arbete, trots att de hanterar närliggande EU-rättsliga frågor.

För en effektiv styrning av EU-verksamheterna bedömer vi att EU-perspektivet tydligare behöver integreras i myndighetens styrande och stödjande funktioner. Förutom tydligare strukturer för samverkan bör Försäkringskassan överväga om ansvarsfördelningen för EU-frågor i olika delar av myndigheten behöver förtydligas.

6.2.3 Bristande uppföljning har försvagat styrningen av EU-föräldrapenning

Riksrevisionen bedömer att Försäkringskassan inte har säkerställt en uppföljning av EU-föräldrapenning som ger ett tillräckligt underlag för att bedöma verksamhetens faktiska situation och behov. Bristerna i uppföljningen beror delvis på att Försäkringskassan inte har skapat tillräckliga förutsättningar för att följa upp EU-föräldrapenning separat från nationell föräldrapenning, trots att andra förmåner

med internationella inslag har förutsättningar för sådan uppföljning. Det har bidragit till att ärendena inte alltid synliggörs i centrala uppföljningar och analyser av såväl föräldrapenning som EU-familjeförmåner.

När handläggningstider, ärendebalanser och kvalitetsrisker inte synliggörs på ett samlad och rättvisande sätt minskar möjligheterna att prioritera åtgärder och fördela resurser utifrån verksamhetens faktiska situation. Detta försämrar Försäkringskassans förutsättningar för att styra verksamheten mot en handläggning med god kvalitet och utan onödiga dröjsmål. Riksrevisionen bedömer därför att Försäkringskassan behöver stärka uppföljningen av EU-föräldrapenning, så att styrningen baseras på relevanta och tillförlitliga underlag.

6.3 Rekommendationer

Riksrevisionen lämnar följande rekommendationer till Försäkringskassan:

- Beakta EU-verksamheternas behov tydligare i prioriteringar, resursfördelning och utformning av stöd.
- Utveckla styr- och stöddokument för handläggningen som stödjer en resurseffektiv handläggning med hög rättslig kvalitet.
- Utveckla tekniskt stöd i handläggningen för att minska manuellt merarbete och risk för fel.
- Se över vilka uppgifter som samlas in i ansökan och utveckla handläggarstödet vid manuella kontroller, i syfte att minska risken för felaktig hantering av föräldrapenningärenden för familjer med EU-anknytning.
- Säkerställ att EU-perspektivet integreras i myndighetens styrande och stödjande funktioner genom tydligare ansvar, samverkan och informationsdelning.
- Utveckla uppföljningen så att den ger en samlad och rättvisande bild av EU-föräldrapenning och möjliggör en effektiv resursfördelning.

Ordlista

EU-anknytning: Finns för familjer där någon bor eller arbetar i ett annat EU-land, i EES-länderna Norge, Island och Liechtenstein eller i Schweiz.

EU-familjeförmåner: Det finns två olika typer av EU-familjeförmåner. Dessa hanteras inom två olika verksamhetsområden (förkortas även VO) på Försäkringskassan. I rapporten kallar vi dessa genomgående för *EU-bidragsförmåner* (verksamhetsområde Bidrag) respektive *EU-föräldrapenning* (verksamhetsområde Föräldraförsäkring). När vi skriver EU-familjeförmåner avses båda.

EU-länder/medlemsländer: Avser även EES-länderna och Schweiz.

EU-verksamheter: Avser hela den verksamhet som ansvarar för handläggning av EU-familjeförmåner inom respektive område eller enhet. Kallas även för handläggande verksamhet. Dessa beskrivs närmare i avsnitt 2.2.4 och inkluderar både medarbetare och enhetschefer. De inkluderar inte stödverksamheter, nationell handläggning eller chefer på olika nivåer.

Försäkringstillhörighet: När det land som är ansvarigt för utbetalning av EU-familjeförmåner avgör vilket medlemslands regelverk för socialförsäkring en person ska omfattas av brukar det kallas att besluta om försäkringstillhörighet.

Föräldrar: Avser personer som är vårdnadshavare och/eller en familjemedlem som ansöker om eller på annat sätt anses göra anspråk på en familjeförmån inom EU.

Handläggare: Inom Försäkringskassan används olika benämningar för medarbetare som handlägger ärenden. Inom EU-verksamheterna används titeln utredare. I rapporten använder vi dock genomgående begreppet handläggare.

Handläggningstid: Avser den totala tiden från att ett ärende skapas till att ärendet avslutas. Vi delar in handläggningstiden i tre delar: (1) aktiv tid, när handläggaren arbetar med ärendet, (2) kompletteringstid: när Försäkringskassan väntar på uppgifter från den enskilde, andra myndigheter i Sverige eller utomlands, eller på att en intern utredning ska slutföras, och (3) liggtid, när ingen utredningsåtgärd pågår i ärendet. Vi definierar onödiga dröjsmål som långa liggtider som inte motiveras av behovet av utredningsåtgärder.

Nationella verksamheter: Verksamheter som handlägger förmåner enligt svensk lagstiftning. Begreppet omfattar verksamheter som handlägger föräldrapenning respektive bidragsförmåner och avser handläggning där EU-rätten inte tillämpas.

Resurser: När vi i rapporten pratar om resurser, avses både resurser i form av bemanning och olika typer av stödresurser som syftar till en effektiv hantering av EU-familjeförmåner.

Referenslista

Författningar och domar

EU-domstolens avgörande i mål C-36/23 den 25 april 2024.

EU-domstolens avgörande i mål C-347/12 den 18 juli 2013.

EU-domstolens avgörande i mål C-378/14 den 22 oktober 2015.

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen.

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) 987/2009 den 16 september 2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen.

Förordning (2007:603) om intern styrning och kontroll.

Förordning (2009:1174) med instruktion för Försäkringskassan.

Förvaltningslag (2017:900).

Myndighetsförordning (2007:515).

Socialförsäkringsbalk (2010:110).

Rapporter med mera

Försäkringskassan, *Gränssnitt och överlämningar föräldrapenning*, diarienummer FK 2024/012628, 2024.

Försäkringskassan, *Försäkringskassans arbetsordning*, diarienummer FK 2025/00196, 2025.

Försäkringskassan, *Internrevisionsrapport EU-familjeförmåner*, 2025:5, diarienummer FK 2025/019068, 2025.

Försäkringskassan, *Kvalitetsanalys för EU-familjeförmåner avseende perioden 2022-09-01 – 2023-08-31*, 2023, diarienummer FK 2023/029062, 2023.

Försäkringskassan, *Revidering av kvalitetsanalys för EU-familjeförmåner*, diarienummer FK 2025/024718, 2025.

Försäkringskassan, *Riktlinje (2018:04) Försäkringskassans produktionssystem*, diarienummer 010687–2018, 2018.

Försäkringskassan, *Svar på regeringsuppdrag. Rapport – Förslag till mindre regeländringar som kan minska felaktiga utbetalningar, göra det enklare för enskilda att göra rätt och effektivisera handläggningen inom socialförsäkringen*, diarienummer FK 2024/002299, 2025.

Försäkringskassan, *Svar på regeringsuppdrag. Rapport – Konsekvensanalys av Högsta förvaltningsdomstolens dom i mål nr 6869–17 om föräldrapenning som familjeförmån*, diarienummer 007096–2019, 2019.

Försäkringskassan, *Svar på regeringsuppdrag. Rapport – Kraftsamling i verksamheten – en verksamhet och en ekonomi i balans*, diarienummer FK 2024/028034, 2025.

Försäkringskassan, *Vägledning EU-familjeförmåner*, 2004:8 version 19, diarienummer FK 2024/026143, 2024.

Försäkringskassan, *Verksamhetens svar på iakttagelser och rekommendationer i internrevisionsrapport EU-familjeförmåner 2025:5*, diarienummer FK 2025/025453, 2025.

Inspektionen för socialförsäkringen, *Automatisering och AI i socialförsäkringen*, 2026:1, 2026.

Riksrevisionen, *Socialförsäkringsskyddet vid internationell rörlighet – Försäkringskassans och Pensionsmyndighetens kontroller*, RiR 2025:14, 2025.

Riksdagstryck och regeringsbeslut

Prop. 2017/18:1, *Budgetpropositionen för 2018*.

Socialdepartementet, *Åtgärder för att förhindra felaktiga utbetalningar inom socialförsäkringen och förenklad administration inom föräldrapenningen*, promemoria, 2026.

Ärendedokument

Ärendedokumenterna är handlingar i Riksrevisionens ärende Granskning av Försäkringskassans hantering av EU-familjeförmåner, dnr 2025/0548. Handlingarna är tillgängliga via Riksrevisionens registratur.

Försäkringskassans hantering av förmåner för familjer som bor eller arbetar i olika EU-länder (RiR 2026:17)

Allt fler familjer bor eller arbetar i flera länder inom EU. För att den fria rörligheten ska fungera behöver familjer få de ersättningar de har rätt till även när familjen har anknytning till flera EU-länder. Samtidigt behöver familjeförmåner samordnas så att ersättning inte betalas ut dubbelt från flera länder. Försäkringskassan ansvarar för denna samordning när Sverige berörs.

Riksrevisionen har granskat om Försäkringskassans hantering av familjeförmåner med EU-anknytning är effektiv. Granskningen visar att EU-anknytning ofta identifieras sent och att handläggningen präglas av långa handläggningstider och stora ärendebalanser. Familjer kan därför få vänta länge på ersättning, samtidigt som risken ökar för felaktiga utbetalningar. En bidragande orsak är att stödet till handläggningen, i form av tekniska lösningar och styrande dokument, inte är tillräckligt anpassat till EU-ärendenas särskilda förutsättningar.

Riksrevisionen bedömer att problemen i stor utsträckning hänger samman med hur verksamheten har styrts, organiserats och prioriterats. Försäkringskassan behöver därför bättre anpassa styrning, resursfördelning och stöd till de verksamheter som handlägger EU-familjeförmåner. Myndigheten behöver också förbättra förutsättningarna för att identifiera EU-anknytning och utveckla uppföljningen av verksamheten.